

Ο ΚΟΣΜΟΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ

- ▶▶ «Πρὸς Ἐμμαούς»
- ▶▶ «Στὴ γιορτὴ τῆς Μάνας»
- ▶▶ « Ἀξιολόγηση, ἀριστεία, ἀξιοκρατία»
- ▶▶ «8 Μαΐου. Παγκόσμια Ἡμέρα Ἐρυθροῦ Σταυροῦ»

Περιεχόμενα

❖ Σημείωμα (ΕΚ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ) _____	81
❖ Χριστὸς ἀνέστη! Μάνα, μὴν κλαῖς! (ΜΑΡΙΝΑ ΦΡΑΓΚΑΚΗ) _____	82
❖ Στὴ γιορτὴ τῆς Μάνας (ΝΑΥΣΙΚΑ ΙΕΣΣΑΙ-ΚΑΣΙΜΑΤΗ) _____	83
❖ 8 Μαΐου. Παγκόσμια Ἡμέρα Ἐρυθροῦ Σταυροῦ (ANNA K. ΚΟΡΝΑΡΟΥ-ΚΑΛΑΜΑΡΑ) _____	84
❖ Ἀξιολόγηση, ἀριστεία, ἀξιοκρατία (ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΤΣΕΝΤΟΣ) _____	88
❖ Ἡ Ἀνάσταση, ὁ Θάνατος καὶ ἡ Ζωή (ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΚΑΒΟΥΛΗΣ) _____	94
❖ Μελάνωμα: Μιὰ ἰάσιμη κηλίδα τοῦ δέρματος (ΖΩΗ ΡΙΖΟΚΩΣΤΑ-ΑΓΓΕΛΗ) _____	98
❖ Πρὸς Ἐμμαούς (ΑΣΗΜΙΝΑ ΚΟΥΚΙΑ) _____	100
❖ «Ἐν τούτῳ νίκα» (ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝ. ΣΑΝΤΑΡΜΗΣ) _____	101
❖ Τοπὰ Ἰσμάν, ἡ ὕαινα τοῦ Πόντου (ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΧΙΝΤΖΟΓΛΟΥ-ΑΜΑΣΛΙΔΟΥ) _____	107
❖ Τὸ κλίκ (ΑΝΘΟΥΛΑ ΝΑΟΥΜΗ) _____	109
❖ Εἰδήσεις: «Ἔκανε τὸ σωστό» (ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΟΡΦΟΠΟΥΛΟΥ-ΓΕΩΡΓΟΥΛΕΑ) _____	110
❖ Σκέψεις... (ΜΠΕΛΛΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ) _____	111
❖ Ἅγιος Θεράπων, Ἐπίσκοπος Κύπρου (ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΥΡΓΙΩΤΗΣ) _____	112
❖ Δωδεκάλογος γιὰ τὴ διατήρηση τῆς Εἰρήνης (ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΔΟΓΑΝΗ) _____	115
❖ Τὰ μικρὰ τῆς ζωῆς μας (ΚΛΕΙΩ-ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΚΟΥΡΑΣΗ) _____	116
❖ Κάτι εἶδα... ἄκουσα... ἢ μοῦπαν... (ΛΙΤΣΑ ΑΠΑΛΑΚΗ) _____	117
❖ Βιβλιοπαρουσίαση. Paul Tournier, Τὸ προσωπεῖο καὶ τὸ πρόσωπο (ΗΒΗ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ) _____	118
❖ Εἰς μνημόσυνον. Γεωργία Λογοθέτη (ΕΛΠΙΔΑ) _____	119
❖ Εἰς μνημόσυνον. Νίκη Μητροπούλου (ΚΥΚΛΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ «ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ») _____	120

Ο ΚΟΣΜΟΣ
ΤΗΣ **ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ**

Ἐκδότρια: «Χριστιανικὴ Ἐνωσις Ἀκτῖνες»,
ὁδὸς Καρύτση 14, 105 61 Ἀθήνα
Τηλ. 210 3247294, 210 3235931

Τιμὴ τεύχους 2,5€.

Ἐτήσια Συνδρομὴ: Ἐσωτερικοῦ 15€.

Ἐξωτερικοῦ: 30€.

Κύπρου: 20€.

Κυκλοφορεῖ ἀνά δύο μῆνες
μέ 40 σελίδες.

• Διευθυντὴς Σύνταξης: Γιάννης Κ. Τσέντος,
Θεῖξιόνος 1, 166 74 Γλυφάδα
e-mail ἐπικοινωνίας: tsentosg@gmail.com

• Τόπος ἔκδοσης: Ἀθήνα

• Μάιος - Ιούνιος 2023

• Δημιουργικὸ - Ἐκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.»,
Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο Ἀχαρνῶν,
Τηλ. 210 3410436, www.lyhnia.com

Παρακαλοῦμε, ἀποστέλλετε τίς συνεργασίες σας στὴ διεύ-
θυνση Καρύτση 14, 105 61 Ἀθήνα.

Διατηροῦμε τὸ δικαίωμα νὰ μὴ δημοσιεύουμε ἢ νὰ συντέ-
μνουμε κατὰ τὴν κρίση μας ὅποιοδήποτε χειρόγραφο. Χειρό-
γραφα δημοσιευμένα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.

Σημείωμα πρὸς τὶς συνδρομήτριες καὶ τοὺς συνδρομητές

Ἀγαπητοὶ συνδρομητές, ἀγαπητὲς συνδρομήτριες τοῦ περιοδικοῦ μας,

Αἰσθανόμαστε ἐκ νέου τὴν ὑποχρέωση νὰ ἐπικοινωνήσουμε μαζί σας, διότι σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις ἀντιμετωπίζουμε ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια στὴν ταῦτιση ποσῶν ποὺ πιστώνονται στὸν λογαριασμό μας πρὸς ἐξόφληση τῆς συνδρομῆς τοῦ περιοδικοῦ, εἴτε μέσῳ ἠλεκτρονικῆς συναλλαγῆς (e-banking) εἴτε μέσῳ εἰσαγωγῆς μετρητῶν σὲ αὐτόματο μὴχάνημα συναλλαγῶν σὲ τραπεζικὸ κατάστημα.

Ἡ πηγὴ τοῦ προβλήματος εἶναι αὐτὸ ποὺ καὶ στὸ παρελθὸν ἔχουμε ἐπανειλημμένα ἐξηγήσει ἀπὸ τὶς σελίδες τῶν περιοδικῶν μας, ἀλλὰ εἶναι ὑποχρέωσή μας νὰ ἐπανερχόμαστε, ὅσο ἐξακολουθοῦν νὰ διαπιστώνονται προβλήματα:

Γιὰ τὴν κίνηση τοῦ λογαριασμοῦ στὸν ὁποῖο μπορεῖτε νὰ καταθέτετε τὶς συνδρομές (βλ. στοιχεῖα τοῦ λογαριασμοῦ στὴν τελευταία σελίδα κάθε τεύχους), ἐνημερωνόμαστε μέσῳ τῶν ἐντύπων καταστάσεων (extraits) ποὺ λαμβάνουμε κάθε μῆνα ἀπὸ τὴν Τράπεζα. Σημειωτέον, παρενθετικά, ὅτι ἀδυνατοῦμε νὰ ἔχουμε e-banking ἰλόγῳ τῶν ὄσων προβλέπονται στὸ Καταστατικὸ τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἀκτίνων, ποὺ ἐκδίδει τὰ περιοδικὰ Ἄκτίνες καὶ Ὁ Κόσμος τῆς Ἑλληνίδος. Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ παίρνουμε τὶς ἐντυπες καταστάσεις ἀπὸ τὴν τράπεζα, τὸ μόνο στοιχεῖο βάσει τοῦ ὁποῖου μπορούμε νὰ ταυτίσουμε μιὰ πληρωμὴ εἶναι τὸ πεδίο ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ, ἐφόσον αὐτὸς ποὺ κατέθεσε τὸ ποσὸ ἔχει συμπληρώσει σωστὰ τὸ συγκεκριμένο πεδίο. Καὶ μάλιστα, δὲν μπορούμε νὰ δοῦμε παρὰ μόνο μέχρι 30 χαρακτῆρες ἀπὸ τὸ συγκεκριμένο πεδίο, καὶ οὔτε καὶ ἡ ἴδια ἡ Τράπεζα δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς δώσει περαιτέρω στοιχεῖα.

Ὅλα αὐτά, βεβαίως, τὰ ἔχουμε ἐξηγήσει ἐπανειλημμένα. Ἐπειδὴ ὅμως σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις τὸ πρόβλημα ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται, ἀποφασίσαμε νὰ «αἰσθητοποιήσουμε» τὸ πρόβλημα μὲ παραδείγματα ἀνυπέρβλητων δυσκολιῶν ποὺ ἀντιμετωπίσαμε στὴν ταῦτιση πληρωμῶν μόνο στοὺς τελευταίους μῆνες. Ἰδού, λοιπόν, μερικὰ παραδείγματα τῶν ὄσων βλέπουμε στὸ πεδίο ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ σὲ καταστάσεις γιὰ τὴν κίνηση τοῦ λογαριασμοῦ ποὺ παίρνουμε ἀπὸ τὴν Τράπεζα:

Συνδρομὴ γιὰ τὰ ἐτῆ 2021, 2022
 Συνδρομὴ γιὰ ΚΟσμο τῆς Ἑλληνίδ
 Συνδρομὴ Κόσμος τῆς Ἑλλήν
 Ἐτησια συνδρομὴ γιὰ τὸν Κ
 ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ " Ο
 Συνδρομὴ ΑΚΤΙΝΕΣ γιὰ Ἑλλήν Κο
 Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ ΑΝΑΓΝΩ
 ΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ Ο
 ΡΟΙ 20230418096115B960¹

Ὅπως εἶναι φανερό, σὲ ὅλες τὶς παραπάνω περιπτώσεις εἶναι πέρα γιὰ πέρα ἀδύνατον νὰ ταυτίσουμε τὴν πληρωμὴ (ἀκόμα καὶ ἂν τὸ ὄνοματεπώνυμο ἔχει γραφεῖ, ἀλλὰ πέρα ἀπὸ τοὺς 30 χαρακτῆρες ποὺ μπορούμε νὰ δοῦμε). Ἄν διαπιστώνετε ὅτι πληρωμὴ ποὺ κάνατε ἠλεκτρονικὰ ἢ σὲ αὐτόματο μὴχάνημα συναλλαγῶν δὲν ἔχει περαστεῖ (στὴν ἐτικέτα μπορεῖτε νὰ δεῖτε τὴν ἀρχὴ ὀφειλῆς), παρακαλοῦμε νὰ ἐπικοινωνήσετε μαζί μας μέσῳ ἠλεκτρονικοῦ μηνύματος (e-mail) στὴ διεύθυνση ἠλεκτρονικοῦ ταχυδρομείου τοῦ διευθυντοῦ συντάξεως: tsentosg@gmail.com.

Μὲ ἐκτίμηση
 Ἐκ τῆς Διευθύνσεως

1. Ἡ ἔνδειξη ΡΟΙ ἐμφανίζεται, ὅταν ἡ πληρωμὴ ἔχει γίνει σὲ αὐτόματο μὴχάνημα συναλλαγῶν σὲ τραπεζικὸ κατάστημα. Σὲ αὐτὴ τὴν περίπτωση, ὅταν δὲν ἔχει συμπληρωθεῖ τὸ πεδίο ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ, ἡ ἔνδειξη ΡΟΙ ἀκολουθεῖται ἀπὸ μία σειρὰ ἀπὸ ψηφία, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ἐπιτρέπουν οὔτε σὲ ἐμᾶς νὰ ταυτίσουμε τὴν πληρωμὴ, οὔτε στὴν Τράπεζα νὰ μᾶς βοηθήσει στὴν ταῦτισή της. Δυστυχῶς, τέτοιες περιπτώσεις ὑπάρχουν ΠΑΡΑ ΠΟΛΛΕΣ!

Χριστὸς Ἄνέστη!

Μάνα, μὴν κλαῖς...

Μυροβόλο σήμερα τὸ αἰγαιοπελαγίτικο ἀεράκι πάνω στὰ δώματα φυσᾷ. Χαϊδεύει τὶς αὐλὲς καὶ τὰ περίπατα, σκαρφαλώνει στοὺς κάπασους καὶ στοὺς γκρεμούς, κρυφομιλᾷ στὰ κληριά με τοὺς ἄγουρους ἀκόμη καρπούς, κι ὕστερα ἀπλώνεται καὶ χάνεται πέρα στὴ γαλιᾶζα ἀπεραντοσύνη.

Ἡλιόχαρη, μυριόγλωσση, ἀπέραντη ἡ θάλασσα μᾶς στέλνει ἀντίηλους κρυφοὺς πάνω στὰ φτερά τῆς πελαγίσις δροσιᾶς, τὴ στιγμή ποὺ κάποιο γκριζωπὸ σύννεφο μέσα στὴν ἀπέραντη οὐράνια ἡσυχία ἀργοπερνᾷ καὶ φεύγει, ἐνῶ μιὰ φλόγα ἀπαλὴ θαμπώνει τὸ ἀκροούρανο.

Ἔνας κόσμος ὀλάκερος, ὄνειρεμένος, γλυκός, γεμάτος γαλήνη καὶ ὁμορφιά.

Ἔνας κόσμος πλημμυρισμένος με τὴν πρωινὴ ἀνοιξιάτικη αὐρα καὶ τὴν εὐωδιὰ τοῦ σπάρτου καὶ

τοῦ θυμαριοῦ, ξυπνᾷ με τὰ πρῶτα τῆς αὐγῆς κρυφομιλήματα.

Μυριοπλούμιστη, ὀλάνθιστη μέσα ἀπὸ τὴν αἰθερόπλαστη Πύλη τοῦ Οὐρανοῦ, περνᾷ ἡ Ἄνοιξη καὶ πάνω στὴ δροσοσταλίδα τοῦ πρωينوῦ καὶ τὰ πέταλα τοῦ γαρύφαλλου κάποιο μυστικό ἀφήνει. Χριστὸς Ἄνέστη!

Εἶναι ἡ ὥρα ποὺ τὸ χρῶμα τοῦ μεσημεριοῦ ἔχει βᾶψει τὶς παπαροῦνες ἄηλικες, ὀλοπόρφυρες.

Κι ἐκεῖ ψηλά, 57 ψυχές, μαζί με τοὺς ἀγγέλους, με τὶς λαμπάδες τους ἀναμμένες, συνοδεύουν τὴν Ἀνάσταση ψάλλοντας τό

Χριστὸς Ἄνέστη!
Μάνα, μὴν κλαῖς...

Στὴ γιορτὴ τῆς μάνας

Ἐσένα θὰ γιορτάσουμε,
Μάνα Παναγία,
τῶν μανάδων Μάνα,
τῶν παιδιῶν μας Μάνα!
Τ' ἀσημένιο Σου κόνισμα
σ' ἀσπροκέντημα πάνω ἀκουμπᾶμε
κι ἓνα γύρω λαμπάδες
στῶν παιδιῶν μας τὸ μπόι...

Κι ὅ,τι χάρισαν σε μᾶς
–γιορτὴ τῆς μάνας σήμερα–
στὸ ξύλινο πρεβάζι τῆς εἰκόνας Σου
τ' ἀφήνουμε ἐμεῖς, τῆς γῆς οἱ μάνες,
Μάνα τ' Οὐρανοῦ!...

Στὸ στήθος μας κατάσαρκα
κόσμημα ἢ μορφὴ Σου.

Πῶς μπορεῖ νὰ 'ναι ἀλλήλιως;

Ἄλλῃ ποῖς νὰ τὸ ξέρει
πῶς χτυποῦν, πῶς ριγοῦν
καὶ τὸ πῶς γονατίζουν
οἱ καρδιὲς τῶν μανάδων;

Στὴν ἴδια γῆ περπάτησες μὲ μᾶς
κι οἱ δουλειὲς τῶν σπιτιῶν μας
ἀπ' τ' ἅγια Σου δάχτυλα
'χάσαν τὴν ταπεινότητά τους.
Ἄγιασες τὸ μαγεῖρεμα, τὸ μπάλωμα,
τὸ στρώσιμο τοῦ κρεβατιοῦ·
ἅγιασες τὸ νανούρισμα
περνώντας το ἀπ' τὰ χεῖλιμα Σου
σ' ὕμνους κερουβικούς.

Κι ὡς θὰ γιορτάζουμε
συναγμένες κοντὰ Σου,
πὲς μας ψιθυριστὰ
γιὰ τὴ μεγαλοσύνη τῆς σιωπῆς
καὶ τῆς προσευχῆς τὸ ἔργο...
Πὲς μας πῶς κρύβεται
κάτ' ἀπὸ μιὰ πουκαμίσα
μιὰ καρδιὰ
τρυπημένη ἀπὸ ρομφαία...

Στείλῃ μου ἓναν ἄγγελο
νὰ σοῦ κομίσει τὸ μήνυμα,
Μάνα Παναγία,
τῶν μανάδων Μάνα,
τῶν παιδιῶν μας Μάνα!...

ΝΑΥΣΙΚΑ ΙΕΣΣΑΙ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

8 Μαΐου

Παγκόσμια Ήμέρα Έρυθρου Σταυρού

Η 8^η Μαΐου κάθε έτους έχει καθιερωθεί ως Παγκόσμια Ήμέρα του Έρυθρου Σταυρού, του μεγαλύτερου ανθρωπιστικού και έθελοντικού Όργανισμου παγκοσμίως. Την ήμερα αυτή έορτάζεται ή επέτειος τής γεννήσεως του μεγάλου ιδεολόγου και έμπνευσμένου άητρουίστη Έλβετου Έρρικου Ντυνάν. Ό Ντυνάν είναι ό ίδρυτής του Έρυθρου Σταυρού. Άνθρωπος έμπορούμενος από άρχες χριστιανικές, είχε ίδρύσει συλλόγους μελέτης τής Βίβλου. Ίδρυσε τò 1852 τò έλβετικό παράρτημα τής Χριστιανικής Άδελφότητας Νέων (ΧΑΝ) και τρία χρόνια άργότερα έλαβε μέρος στην ίδρυση τής Διεθνούς ΧΑΝ στο Παρίσι. Ήταν έμπορος και συγγραφέας με σημαντική έπιρροή στην κοινωνία τής Γενεύης και αξιόλογο φιλανθρωπικό έργο.

Άλλα ήλθε και ή στιγμή τής μεγάλης δράσης, όταν είδε στο πεδίο τής μάχης τήν έγκατάλειψη

μέρος τής Β. Ίταλίας. Έτσι, έγινε αυτόπτης μάρτυρας τής μάχης του Σολφερίνο, στις 24 Ιουνίου του 1859. Τα θύματα εκείνης τής μάχης άνέρχονταν σε 40.000 στρατιώτες και τών δύο πλευρών.

«Μόλις άρχισαν οι έχθροπραξίες τò 1859», γράφει ό Ντυνάν, «πήγα στην Ίταλία. Έγκαταστάθηκα

Στις 10 Ιουνίου 1877 ιδρύθηκε ό Έλληνικός Έρυθρός Σταυρός, με πρωτοβουλία τής βασίλισσας Όλγας και του Προέδρου του Μάρκου Ρενιέρη. Θεωρείται ό μεγαλύτερος μη κυβερνητικός Όργανισμός στον έλληνικό χώρο. Πολυσχιδεΐς είναι οι δραστηριότητές του σε περιόδους πολέμου και ειρήνης: περίθαλψη και στήριξη τραυματιών, άσθενών, ήλικιωμένων, προσφύγων, μεταναστών, και γενικά ένίσχυση εύπαθών ομάδων του πληθυσμού.

έξαθλιωμένων τραυματιών. Τα σωθικά του έσχισε ό βόγγος από τους πόνους τους. Άναστατώθηκε από τήν κατάντια τών συνανθρώπων του κι ένιωσε οώς έπρεπε να φερθεί σαν «καλòς Σαμαρείτης».

Στò περίφημο βιβλίο του *Μια άνάμνηση από τò Σολφερίνο*, τò όποιο εξέδωσε τò 1862, μάς μεταφέρει παραστατικά τήν πολεμική άτμόσφαιρα. Ό ίδιος πήγε για προσωπικούς λόγους να συναντήσει τòn αυτοκράτορα Ναπολέοντα Γ' στην Ίταλία. Έκει μαχόταν ό γαλλικός στρατòς στο πλευρò τών Ίταλιών έναντίον τών Αυστριακών, που κατείχαν

στο Καστελλιόνε και από εκεί είδα με τὰ μάτια μου τò πιο σπαρακτικό δράμα που μπορούσα ποτέ να φανταστώ. Ξέρετε πòς τò μικρò χωριò Σολφερίνο είναι πολυ κοντά. Δέν ήμουνα μήτε γιατρòς μήτε σοφòς. Και θέλω να περιγράψω τις ταλαιπωρίες και τους πόνους τών δυστυχισμένων θυμάτων τής μάχης».

Οί φρικαλεότητες που άντίκρισα στο πηλατò εκείνο πεδίο τών έπιχειρήσεων μέχρι τò τέλος Ιουνίου 1859 μου γέννησαν τή ζωηρή έπιθυμία να ιδω στο μέλλον όλους τους τραυματίες να άναγνωρίζονται σαν πρόσωπα ίερά, δίχως διάκριση βαθμού και έθνι-

κόττας. Ο αριθμός των πληγωμένων, που σπάραζαν δίχως καμμία βοήθεια, μου έκαμε κατάπληξη. Οί υγειονομικές υπηρεσίες ήταν άξιοθρήνητες. Αυτό τὸ θέαμα μου ἐνέπνευσε τὴν ἀόριστη ἀρχικὰ ἰδέα γιὰ τὴν ἀνάγκη καὶ τὴ δυνατότητα νὰ ἐξασφαλιστεῖ ὁ σεβασμὸς στοὺς τραυματίες καὶ σὲ ὅσους φροντίζουν νὰ τοὺς περιθάλλουν. Αὐτὴ ἡ ἰδέα, ἂν καὶ θεωρήθηκε οὐτοπία ἀρχικὰ ἀπὸ ἐκείνους στοὺς ὁποίους τὴν εἶχα ἀνακοινώσει, ὅλο καὶ μεγάλωνε στὴ σκέψη μου καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ μὲ ἔκανε νὰ γράψω τὸ βιβλίο μου».

Ὁ Ντυνὰν δὲν ἀπογοητεύθηκε, ἀλλὰ μὲ πίστη στὸ ὄραμά του ἀναδεικνύεται ἐξέχουσα ἀποστολικὴ ὕπαρξη τοῦ 19^{ου} αἰῶνα. Συλλημβάνει σχέδιο ἀντιμετώπισης τῆς τραγωδίας τῶν πληγωμένων στὰ πεδία τῶν μαχῶν καὶ ἀγωνίζεται μὲ πίστη στὴν Πρόνοια τοῦ Θεοῦ νὰ τὸ ἐφαρμόσει. Ἄς ἀκούσουμε καὶ πάλι τὸν μεγάλο ὀραματιστὴ νὰ ἐξομολογεῖται:

«Σ' αὐτὴ τὴ μάχη σχημάτισα τὴν πεποίθηση ὅτι πρέπει νὰ ἐκπαιδεύονται ἐθελοντὲς βοηθοί, νοσοκόμοι καὶ τραυματιοφορεῖς, ποὺ νὰ διοικοῦνται μόνιμα ἀπὸ συλλόγους. Οἱ "σύλλογοι", ἂν καὶ ἐθνικοί, θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν διεθνή ἀντίληψη τῆς ἀνθρωπιστικῆς ἀποστολῆς τους. Γι' αὐτό, ἀπὸ τὸ 1859 μοναδική μου ἀσχολία ἦταν νὰ προβάλῃω μιὰ ἀρχὴ διεθνή, σεβαστὴ καὶ ἱερή, ποὺ ἀποτελεῖ τὸν σκοπὸ αὐτῶν τῶν "συλλόγων"».

ὅτι ἄκουγε τὸ παράπονό τους: «Ἐὰν μὲ εἶχате φροντίσει ἐγκαίρως, θὰ μπορούσα νὰ ζήσω».

Διαδίδοντας τὶς ἀνθρωπιστικὲς του ἀρχὲς μὲ φλογερὴ πίστη καὶ ἱερὸ ἐνθουσιασμό, ὁ Ἑρρίκος Ντυνὰν προσεῖλκε τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς, καὶ στὶς 9 Φεβρουαρίου τοῦ 1863 κατήρτισε στὴ Γενεύη μὲ τὴ συμπαράσταση τεσσάρων συμπατριωτῶν του τὸ «Συμβούλιο τῶν Πέντε», τὸ ὁποῖος ἐπεξεργάσθηκε τὸ κείμενο καὶ ἐξασφάλισε τὴν ἔγκριση τῆς Σύμβασης τῆς Γενεύης (22 Αὐγούστου 1864). Ἔτσι ἰδρύθηκε τὸ Διεθνὲς Κίνημα τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Μὲ τὴ Σύμβαση αὐτὴ ἐξασφαλιζόταν σὲ περίοδο πολέμου ἡ παροχὴ ἱατρικῆς περιθάλψεως στοὺς τραυματίες τῶν πεδίων τῶν μαχῶν ἀνὰ τὸν κόσμο. Ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ τραυματίες, σὲ ὅποια ἀντίπαλη παράταξη καὶ ἂν ἀνῆκαν, θὰ ἦταν ὑπὸ τὴν προστα-

Ὅλοι οἱ Ἐρυθροσταυριτεῖς ἀνὰ τὸν κόσμον ἔχουν ὁδηγὸ στὶς καθημερινὲς τοὺς δράσεις τὶς ἑπτὰ θεμελιώδεις ἀρχὲς τοῦ Κινήματος: Ἀνθρωπισμός, Ἀμεροληψία, Οὐδετερότητα, Ἀνεξαρτησία, Ἐθελοντισμός, ἐνότητα καὶ Παγκοσμιότητα. Βλέπουν μὲ ἀνυστερόβουλη ἀγάπη τὸν κάθε ἄνθρωπο, χωρὶς διάκριση φυλῆς, ἐθνικότητας, θρησκευματος ἢ ἰδεολογίας. Στόχος τους: «νὰ ἀνακουφίζει ὁ καθένας ὅσο περισσότερους ἀνθρώπους μπορεῖ!»!

Ἔτσι ἀπλῶς ὁμιλεῖ ὁ Ἰδρυτὴς τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, καὶ μετρίοφρων ὅπως εἶναι καὶ ὡς ἀληθινὰ θεοσεβούμενος ἄνθρωπος, δὲν ἀναφέρει ὅτι ὁ ἴδιος ἔσπευσε νὰ προσφέρει πρῶτες βοήθειες στοὺς πονεμένους, ὅτι μεταδίδοντας στοὺς χωρικοὺς τὴν ἀγάπη καὶ τὸν ἐνθουσιασμό του ζήτησε τὴ βοήθειά τους, ὅτι ἀγόρασε ὑλικά, ἐνήργησε ἐράνους καὶ συνέχεια ὑπηρετοῦσε νικητὲς καὶ ἠττημένους. Ὅλους, χωρὶς διάκριση, τοὺς ἔβλεπε ὡς ἀνθρώπους πάσχοντες καὶ ταλαιπωρημένους. Ἀντίκριζε τοὺς ἀνθρώπους ὡς «εἰκόνες Θεοῦ», κι ὅσο ἔβλεπε τραυματίες ἐξουθενωμένους νὰ ξεψυχοῦν, νόμιζε

στὴν ἐμβλήματός τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Ἐνας Σταυρὸς ἰσοσκελῆς, κόκκινος σὲ λευκὸ φόντο, ποὺ ἰσχύει σὲ ὅλο τὸν κόσμον καὶ εἶναι ἀναγνωρίσιμος. Τὸ σύμβολο τοῦ «Ἐρυθροῦ Σταυροῦ» ἐπιλέχθηκε πρὸς τιμὴν τῆς Ἑλβετίας, οὐδέτερης χώρας, καὶ προέκυψε ἀπὸ τὴν ἀντιστροφή τῶν χρωμάτων τῆς ἑλβετικῆς σημαίας. Στὶς μουσουλμανικὲς χώρες, ἀντὶ τοῦ Σταυροῦ τὸ ἐμβλήμα εἶναι ἡ Ἐρυθρὰ Ἡμισέληνος, καὶ στὸ Ἰράν Ἐρυθρὸς Ἥλιος καὶ Λέων.

Οἱ ἀρχὲς τῆς Σύμβασης τοῦ 1864 ἐπεκτάθηκαν ἀπὸ μεταγενέστερες Συμβάσεις καὶ στοὺς τραυματίες τῶν κατὰ θάλασσα πολέμων (1899 καὶ 1907),

στοιούς αιχμαλώτους πολέμου (1929) και στους άμαχους πληθυσμούς (1949).

Τὸ Διεθνὲς Κίνημα Ἐρυθροῦ Σταυροῦ εἶναι τὸ μεγαλύτερο ἀνθρωπιστικὸ δίκτυο στὸν κόσμο. Περιλαμβάνει τὴ Διεθνή Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, τὴ Διεθνή Ὁμοσπονδία Συλλόγων Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ Ἐρυθρᾶς Ἡμισελήνου καὶ τοὺς Ἐθνικοὺς Συλλόγους, ποὺ δραστηριοποιοῦνται σὲ 188 χῶρες. Ἡ Ὁμοσπονδία, μὲ ἔδρα τὴ Γενεύη, παίζει τὸν ρόλο τοῦ συντονιστῆ σὲ διεθνὲς ἐπίπεδο καὶ ἀναλαμβάνει τὴν ἀποστολὴ βοήθειας παντοῦ ὅπου ὑπάρχει κατάσταση ἀνάγκης. Ἡ Διεθνὴς Ἐπιτροπὴ, ἡ Ὁμοσπονδία καὶ ὅλα τὰ ἀντιπροσωπευτικὰ ὄργανα τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ συνέχονται κατὰ τακτὰ διαστήματα σὲ Διεθνή Διάσκεψη, ἡ ὁποία χαράζει τὶς κύριες γραμμὲς τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ σὲ ὅλο τὸν κόσμο.

Στὶς 10 Ἰουνίου 1877 ἰδρύθηκε ὁ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς, μὲ πρωτοβουλία τῆς βασιλίσσας Ὀλγας καὶ τοῦ Προέδρου τοῦ Μάρκου Ρετιέρη. Θεωρεῖται ὁ μεγαλύτερος μὴ κυβερνητικὸς Ὄργανισμὸς στὸν ἑλληνικὸ χῶρο. Πολλοί σκεπτικεῖς εἶναι οἱ δραστηριότητές του σὲ περιόδους πολέμου

μας χρόνια, τὸν «Ἐρυθρὸ Σταυρὸ τῆς Νεότητος». Περιελάμβανε ὅλη σχεδὸν τὴ μαθητιῶσα νεολαία ἀνὰ τὸν κόσμο, Μὲ πόση λαχτᾶρα διαβάζαμε καὶ μοιράζαμε τὸ περιοδικὸ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ! Συνηθίζαμε ἀπ' τὴν τρυφερὴ μας ἡλικία στὶς ἀρχὲς τῆς ὑγιεινῆς, τῆς ἀλληλοβοήθειας καὶ τῆς ἐπικοινωνίας μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους Ἐρυθροσταυρίτες. Ἀλλὰ γιὰ τὴ δράση τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ στὴν Ἑλλάδα ἄς ἀκούσουμε ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Ε.Ε.Σ. Δρ. Ἄντ. Αὐγερινὸ κατὰ τὸν περυσινὸ ἑορτασμὸ

Στὸν βωμὸ τοῦ καθήκοντος οἱ Ἐρυθροσταυρίτες θυσιάζουν κάποιες φορὲς καὶ τὴ ζωὴ τους, παλεύοντας μέσα σὲ ἐρείπια, πέφτοντας στὴ φωτιά, κινδυνεύοντας στὶς καταιγίδες, ἀψηφώντας τὶς ἀρρώστιες, καὶ στὶς πολεμικὲς συρράξεις ἄφοβοι, γιὰ νὰ ἀπεγκλιωθῶσιν, νὰ διασώσωσιν, νὰ περιθάλψωσιν, νὰ παρηγορήσωσιν, νὰ ἐνισχύσωσιν μὲ ὅποιονδήποτε τρόπο τὸν πάσχοντα συνάνθρωπο. Γίνονται ἥρωες τῆς καθημερινότητας σὲ κάθε ἔκτακτη ἀνάγκη. Τοὺς ὀφείλομε τὸν σεβασμὸ καὶ τὴν ἐκτίμησή μας, τὴν πρόθυμη συνδρομὴ μας στοὺς ἐράνους, ἔστω καὶ ἀπὸ τὸ ὑστέρημά μας, κυρίως ὅμως τὴν προσευχὴ μας γιὰ τὴ δική τους ἐνίσχυση καὶ προστασία.

καὶ εἰρήνης: περιθαλψὴ καὶ στήριξη τραυματιῶν, ἀσθενῶν, ἡλικιωμένων, προσφύγων, μεταναστῶν, καὶ γενικὰ ἐνίσχυση εὐπαθῶν ὁμάδων τοῦ πληθυσμοῦ. Οἱ Ἐθελοντὲς Σαμαρεῖτες, οἱ Ἐθελοντὲς Ναυαγοσώστες, οἱ Ἐθελοντὲς Διασώστες συντρέχουν μὲ αὐταπάρνηση νὰ ἀνακουφίσουν τὸν συνάνθρωπό τους σὲ σεισμούς, κατακλισημούς, θεομηνίες γενικὰ, ἐπιδημίες καὶ πολεμικὲς συρράξεις σὲ διεθνὲς ἐπίπεδο, ὅπως θυμόμαστε στὴν Οὐκρανία καὶ Τουρκία.

Οἱ μεγαλύτεροι δὲν ξεχνοῦμε, ἀπὸ τὰ μαθητικά

τῆς Παγκόσμιας Ἡμέρας: «... Στὴν Ἑλλάδα χιλιάδες ἔθελοντὲς στὰ 145 χρόνια ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ πίστεψαν στὸ δράμα, τὴν ἰδέα καὶ τὶς θεμελιώδεις ἀρχὲς τοῦ Κινήματος καὶ λάμπρυναν καὶ καταύγασαν μὲ τὶς ἀπαράμιλλες ἀλτρουϊτικὲς δράσεις καὶ ἐνέργειές τους τὴ μακρὰ καὶ ἱστορικὴ διαδρομὴ τοῦ Ἔθνους μας».

Ὅλοι ὅμως οἱ Ἐρυθροσταυρίτες ἀνὰ τὸν κόσμο ἔχουν ὁδηγὸ στὶς καθημερινές τους δράσεις τὶς ἐπὶ θεμελιώδεις ἀρχὲς τοῦ Κινήματος: Ἀνθρωπισμὸς, Ἀμεροληψία, Οὐδετερότητα, Ἀνεξαρτησία, Ἐθε-

λοντισμός, ένότητα και Παγκοσμιότητα. Βλέπουν με άνυστερόβουλη αγάπη τον κάθε άνθρωπο, χωρίς διάκριση φυλής, εθνικότητας, θρησκευματος ή ιδεολογίας. Στόχος τους: *«να ανακουφίζει ό καθένας όσο περισσότερους ανθρώπους μπορεί!»*

Για την πραγματοποίηση του μεγάλου οράματός του, ο Έρρικος Ντυνάν αφιέρωσε όλες τις δυνάμεις του, διέθεσε όλη την περιουσία του, παραμέλησε τις επαγγελματικές του υποθέσεις και τελικά χρεω-

εύεργέτες του Όργανισμού. Η παγκόσμια κοινότητα ενημερώνεται για τη θυσιαστική προσφορά εκατομμυρίων Έρυθροσταυριτών, Έθελοντών άλλων των τομέων κάθε χώρας. Στον βωμό του καθήκοντος οι Έρυθροσταυρίτες θυσιάζουν κάποιες φορές και τη ζωή τους, παλεύοντας μέσα σε έρείπια, πέφτοντας στη φωτιά, κινδυνεύοντας στις καταιγίδες, άψηφώντας τις αρρώστιες, και στις πολεμικές συρράξεις άφοβοι, για να απεγκλωβίσουν,

Κατά την Παγκόσμια Ήμέρα του Έρυθρου Σταυρού, μνημονεύουμε με εύγνωμοσύνη πρωτίτως τον μεγάλο ιδρυτή του Έρυθρου Σταυρού, τον Έλβετο Έρρικο Ντυνάν, που με τον πλοῦτο του πνεύματος και την ευαισθησία της ψυχής του μετουσίωσε σε πράξη την Έντολή του Χριστού μας, «*Άγαπήτε ἀλλήλους*». Η Άγάπη ως ζείδωρη αῦρα συναδελφώνει ανθρώπους και λαούς.

κόπησε. Τò 1867 έφυγε από τη Γενεύη και έζησε στο Παρίσι φτωχός και άφανός. Κοιμόταν σε παγκάκια κάτω από τις γέφυρες του Σηκούανα συντροφιά με άλητες. Κι όμως, μέχρι τέλους της ζωής του, τò 1910 στο άσυλο του Άαυτεν, συνέχισε να προωθεί τò ενδιαφέρον για τη μεταχείριση των αιχμαλώτων πολέμου, την

να διασώσουν, να περιθάλησουν, να παρηγορήσουν, να ενισχύσουν με όποιοδήποτε τρόπο τον πάσχοντα συνάνθρωπο. Γίνονται ήρωες της καθημερινότητας σε κάθε έκτακτη ανάγκη. Τους όφείλουμε τον σεβασμό και την εκτίμησή μας, την πρόθυμη συνδρομή μας στους έράνους, έστω και από τò ύστερημά μας, κυρίως όμως

κατάργηση της δουλείας και τη διεθνή διαιτησία στον άφοπλισμό. Τιμήθηκε πρώτος με τò βραβείο Νόμπελ Ειρήνης τò 1901, έπίσης με τò βραβείο Μπινέ Φέρντ, και με έπιχορηγήσεις της αυτοκρατείας της Ρωσίας. Τά πάντα όμως διέθεσε για τò μεγάλο έργο του. Πέθανε φτωχός, αλλά «*χαίρων διά την έπικράτησιν των ιδεών του*».

Μεγάλες και ποικίλες έκδηλώσεις διοργανώνονται κάθε χρόνο κατά την Παγκόσμια Ήμέρα του Έρυθρου Σταυρού, στις 8 Μαΐου. Με ένθερμες ομιλίες, οι έθνικοί Σύλλογοι κάθε χώρας προβάλλουν την πλούσια ανθρωπιστική δράση του Έρυθρου Σταυρού, με σκοπό να έξάρουν τις άρετες της άλληλεγγύης και της άλληλοβοήθειας. Πανηγυρίζουν και άπονέμουν τιμές στους μεγάλους δωρητές και

την προσευχή μας για τη δική τους ένίσχυση και προστασία. Μακάρι να πληθαίνουν οι μιμητές της προσφοράς τους. Αυτό θα άποδεικνύει την πρόοδο της ανθρωπότητας.

Κατά την Παγκόσμια Ήμέρα όμως του Έρυθρου Σταυρού, μνημονεύουμε με εύγνωμοσύνη πρωτίτως τον μεγάλο ιδρυτή του Έρυθρου Σταυρού, τον Έλβετο Έρρικο Ντυνάν, που με τον πλοῦτο του πνεύματος και την ευαισθησία της ψυχής του μετουσίωσε σε πράξη την Έντολή του Χριστού μας, «*Άγαπήτε ἀλλήλους*». Η Άγάπη ως ζείδωρη αῦρα συναδελφώνει άνθρωπους και λαούς.

Άξιολόγηση, άριστεία, αξιοκρατία

Να που έφθασε ξανά, όπως κάθε χρόνο, ή φοβερή ημέρα της κρίσεως! Έτσι βλέπουν χιλιάδες μαθητές τις Πανεληθιαδικές Έξετάσεις, από τις οποίες νιώθουν ότι κρέμεται η ζωή τους ολόκληρη. Το άγχος τους παραλύει. Και πώς θα μπορούσε, άραγε, να γίνει διαφορετικά; Από πολύ νωρίς, ήδη από το Δημοτικό, οι εκπαιδευτικοί άρresκονται να χρησιμοποιούν τις Πανεληθιαδικές ως φόβητρο για τους άτιθασους ή άμελείς μαθητές τους: «Τί θα κάνετε τότε, πού...». Για χρόνια ολόκληρα, το φόβητρο αυτό φαντάζει κάτι μακρινό και άοριστο. Και να που ξαφνικά, χωρίς διόλου να το περιμένουν, ή ημέρα της κρίσεως έφθασε...

Έπειδη το θέμα έχει την πιο μεγάλη σημασία, όχι μόνο για τον ίδιο τον ύποψήφιο, όχι μόνο για την οικογένειά του, αλλά για όλη την κοινωνία μας, είναι χρήσιμο να τοημήσουμε να το άγγίξουμε στην καρδιά του. Και ή καρδιά του είναι ό τρόπος με τον οποίο θα έπρεπε να λειτουργεί στη θεωρία και λειτουργεί στην πράξη ή άξιολόγηση στο σχολείο και στην κοινωνία μας. Σκοπός μας δεν είναι να έξαντλήσουμε το θέμα, αλλά να ποῦμε κάποιες αλήθειες. Έστω και σκόρπιες. Έστω και τέτοιες που μάς οδηγούν σε ένα... ναί μέν, αλλά...

* * *

Θα βόηλευ να έλλειπε το άγχος, λέμε. Να υπήρχε μια διαδικασία άξιολόγησης... χωρίς άγχος. Και όμως, για να λέμε όλη την αλήθεια, το άγχος, στο οποίο δοκιμάζονται σήμερα οι μαθητές ως μαθητές, θα καθοῦνται να το άντιμετωπίσουν και αύριο-μεθαύριο ως υπεύθυνοι και ώριμοι πολίτες. Δεν είναι δύσκολο να σκεφθεί κανείς παραδείγματα: Και ό γιατρος είναι λογικό να άντιμετωπίζει ένα άγχος, όταν

ή ζωή ενός άνθρώπου κρέμεται από τα χέρια του, και ό εκπαιδευτικός θα έχει ένα άγχος για τη δουλειά του και τους μαθητές του, και ό δικηγόρος και ό λογιστής για την έργασία και τους πελάτες τους, και ό πατέρας ή ή μητέρα για το παιδί τους. Καμμία από τις γνώσεις στις οποίες θα κληθούν να έξετασθούν οι σημερινοί μαθητές δεν θα τους είναι τόσο χρήσιμη στη ζωή τους αύριο, όσο θα αποδειχθεί χρήσιμο το να μάθουν να διαχειρίζονται το άγχος και να μένουν όρθιοι και σταθεροί απέναντι στις ευθύνες και τις προκλήσεις. Αυτός που θα μάθει να συναισθάνεται μέν την ευθύνη (προφανώς δεν θέλουμε άνθρώπους άναίσθητους!), αλλά παράλληλα να μην βγαίνει έκτος μάχης από το άγχος που αυτή συνεπάγεται, αυτός θα είναι πιο σωστός και κατάλληλος αύριο, σε όποιο πόστο κι άν βρεθεί, είτε ως γονιός, είτε ως εκπαιδευτικός, είτε ως γιατρός, είτε ως δικηγόρος, είτε ως μηχανι-

Μία από τις μεγαλύτερες πηηγές του εκπαιδευτικού συστήματος –άλλα και περαιτέρω, ολόκληρης της κοινωνίας μας– είναι ή δυσλειτουργία της άξιολόγησης.

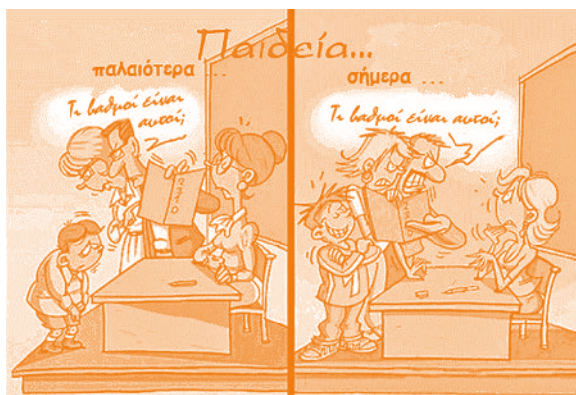
κός, είτε ως σταθμάχης... Άν όμως τα πράγματα έχουν έτσι, τότε πρέπει να τοημήσουμε να το ποῦμε με παρησσία: Για να μεγαλώσουν σωστά τα παιδιά, για να γίνουν υπεύθυνοι και ώριμοι πολίτες αύριο, δεν χρειάζονται μόνο... «φροντίδα και προδέρμ», όπως έλεγε ή παλιά διαφήμιση. Πρέπει να μάθουν και να άντιμετωπίζουν το άγχος, να το διαχειρίζονται και να μένουν όρθιοι.

* * *

Μία από τις μεγαλύτερες πηηγές του εκπαιδευτικού συστήματος –άλλα και περαιτέρω, ολόκληρης της κοινωνίας μας– είναι ή δυσλειτουργία της άξιολόγησης. Σε ό,τι άφορᾷ το σχολείο, μιλάμε για την άξιολόγηση των μαθητών – ός μην πάμε παραπέρα. Για να καταλάβουμε τη δυσλειτουργία της άξιολόγησης, άρκει να κάνουμε μια σύγκριση με ό,τι συνέβαινε

λίγες μόλις δεκαετίες πριν. Τότε ήθελε αγώνα και προσπάθεια, για να επιτύχει ένας μαθητής να πάρει τό «πέντε» στον έλεγχο και να προβιβασθεί από τάξη σε τάξη... στο Δημοτικό! Σήμερα, αντίθετα, το συνηθέστερο είναι να βγάζει ένας μαθητής το Δημοτικό με ένα όλοστρόγγυλο «δέκα». Και στη Γ' Λυκείου είναι συνηθέστατο ένας μαθητής να έχει ως μέσο όρο ένα όλοστρόγγυλο «είκοσι» – έννοείται, πριν «σπάσει τα μούτρα του» στις Πανελλαδικές.

Μιά παλιά, γνωστή γελοιογραφία, την οποία παραθέτουμε εδώ, αντιδιέστηλη τό «παλαιότερα» και τό «σήμερα» τής παιδείας, με κοινό πλαίσιο την επίδοση των ελέγχων στο σχολείο. Άριστερά, στο «παλαιότερα» τής παιδείας, οί γονεΐς, μπροστά στην έδρα τής εκπαιδευτικού και με τόν «κανακάρη» τους δίπλα, κρατοῦσαν στα χέρια τόν έλεγχο και στρέφονταν όργισμένοι στο παιδί τους φωνάζοντας: «Τί βαθμοί είναι αυτοί;», ενώ τό παιδί, ζαρωμένο, έτρεμε από τόν φόβο, και ή δασκάλα καθόταν στην έδρα αγέρωχη και αυστηρή. Δεξιά, στο «σήμερα» τής παιδείας, οί γονεΐς κρατοῦν στα χέρια τόν έλεγχο και φωνάζουν: «Τί βαθμοί είναι αυτοί;». Με μία διαφορά:

άλληλως»). Εύηλογα, λοιπόν, θα αντίπει κανείς ότι κάθε ήλληλο παρὰ αγάπη για τό παιδί δείχνει τό να τό ξεγεληῖς, να τό βλέπεις να πηγαίνει στον γκρεμό και να τό... επιβραβεύεις με τόν βαθμό λήγοντάς του: «Μπράβο, καμάρι μου, συνέχισε έτσι»... Άλήθεια, θέλει πολλή διαστροφή, για να τό δεις αυτό ως «αγάπη» για τό παιδί...

Και δέν είναι μόνον ή άσυλληλόγηστη πρακτική τών εκπαιδευτικῶν να σκορπίζουν βαθμούς: είναι και ή

Δυστυχῶς, τὰ πράγματα είναι ακόμα χειρότερα απ' ὅ,τι φαίνεται. Διότι αυτό που σπάνια συνειδητοποιοῦμε είναι ὅτι οί εκπαιδευτικοί που άφειδῶς και άσυλληλόγηστα μοιράζουν άπλόχερα τούς ύψηλους βαθμούς, άλλή και τό σύστημα που τόσο προκλητικὰ έκτρέφει τήν άδιαφορία, τελικὰ τινάζουν στον άέρα τὰ θεμέλια τής κοινωνίας και ύπονομεῦουν τή ζωή και τό μέλλον τών σημερινῶν νέων.

ὅτι αυτό δέν τό φωνάζουν στο παιδί τους, άλλή στη δασκάλα, και ὁ «κανακάρης» τους γελάει αὐτάρεσκα και θριαμβευτικά, ενώ ή δασκάλα είναι αὐτή που, ζαρωμένη, τρέμει από τόν φόβο της...

Μέσα σε ένα τέτοιο πλαίσιο, οί εκπαιδευτικοί πολλὴ απλή άρνοῦνται να «βγάλουν τό φίδι από τήν τρύπα». Βάζουν άφειδῶς τούς βαθμούς, για να μὴν τούς ζητάει κανένας τὰ ρέστα. Άλλή και πέραν τούτου, ή σκανδαλιῶδης επείκεια στη βαθμολόγηση «ιδεολογικοποιεῖται» συχνὰ και προβάλλεται ως «αγάπη» για τό παιδί: «Τὰ καημένα τὰ παιδιά, δέν πρέπει να τούς "κόβουμε τὰ φτερά", να τὰ άποκαρδιῶνουμε με χαμηλές βαθμολογίες». Αυτό που συχνὰ παραβλέπεται είναι ὅτι ὁ βαθμός δέν προορίζεται να λειτουργεῖ τιμωρητικά ή άπορριπτικά, άλλή σκοπός του είναι να λειτουργεῖ ως δείκτης πορείας (ύψηλός βαθμός = «καλὰ πᾶς», χαμηλός βαθμός = «πάρ' το

προκλητικὴ επείκεια τοῦ συστήματος. Όχι βέβαια ὅτι θα ήθελε κανείς ένα σύστημα σκληρὸ και άνάληγτο. Άλλή ὅμως αυτό, και ήλλη τό να έχει ένα σύστημα που προβλέπει ὅτι, για να «μείνει» ένας μαθητής στο Λύκειο, πρέπει να έχει μέσο ὅρο σε ὅλα τὰ μαθήματα κάτω από 10 – πράγμα που πρακτικὰ σημαίνει, βέβαια, ὅτι δέν ὑπάρχει περίπτωση να μείνει, οὔτε και αν είναι ὀλωσδιόηλο άδιάφορος, οὔτε ακόμα και αν σε ὅλα τὰ γραπτῶς έξεταζόμενα μαθήματα δίνει λευκή κόλλη σε ὅλες τις γραπτές δοκιμασίες τής χρονιάς, άλλή και στις προαγωγικές έξετάσεις. Στο δέ Γυμνάσιο, άρκει να ποῦμε ὅτι ὁ μέσος ὅρος τοῦ 8,5 και τοῦ 9,5 είναι τό... 10 (δεῖτε πῶς γίνεται αυτό τό παράδοξο: τό 8,5 στρογγυλοποιεῖται πρὸς τὰ πάνω σε 9, τό 9,5 στρογγυλοποιεῖται πρὸς τὰ πάνω σε 10, ὁ μέσος ὅρος τοῦ 9 και τοῦ 10 που προκύπτουν είναι 9,5, τό ὅποιο με τή σειρά του στρογγυλοποιεῖται

καὶ αὐτὸ πρὸς τὰ πάνω σὲ 10, καὶ ἔτσι, πράγματι, ὁ μέσος ὅρος τοῦ 8,5 καὶ τοῦ 9,5 εἶναι τὸ 10! Ὑπὸ τέτοιες συνθῆκες, οἱ μαθητὲς δέν... καταφέρνουν νὰ «μείνουν» στὴν ἴδια τάξη, ὅσο σκληρὰ καὶ ἂν τὸ προσπαθοῦν. Μέχρι βέβαια ποὺ ἔρχονται οἱ Πανεληθιαδικές, καὶ ἡ προσγείωση εἶναι ἀνώμαλη...

Καὶ δυστυχῶς, τὰ πράγματα εἶναι ἀκόμα χειρότερα ἀπ' ὅ,τι φαίνεται. Διότι αὐτὸ ποὺ σπάνια συνειδητοποιοῦμε εἶναι ὅτι οἱ ἐκπαιδευτικοὶ ποὺ ἀφειδῶς καὶ ἀσυλλόγιστα μοιράζουν ἀπλόχερα τοὺς ὑψηλοὺς βαθμούς, ἀλλὰ καὶ τὸ σύστημα ποὺ τόσο προκλητικὰ ἐκτρέφει τὴν ἀδιαφορία, τελικὰ τινάζουν στὸν ἄερα τὰ θεμέλια τῆς κοινωνίας καὶ ὑπονομεύουν τὴ ζωὴ καὶ τὸ μέλλον τῶν σημερινῶν νέων. Γιὰ νὰ τὸ καταλάβουμε αὐτὸ, ἀρκεῖ νὰ ἀναλογισθοῦμε τὰ ἑξῆς:

Κάποτε, δὲν ἔβγαζαν κἂν ὄλοι τὸ Δημοτικὸ· ὅσοι ἔβγαζαν τὸ Γυμνάσιο, λογιζόνταν μορφωμένοι· ὅσοι περνοῦσαν στὸ Πανεπιστήμιο, ἦταν ἐπιστήμονες· καὶ ὅσο γιὰ τὰ μεταπτυχιακὰ, γίνονταν πέντε διδακτορικὰ στὴν Εὐρώπη, καὶ ἄλλαζε ἡ ἐπιστήμη. Σήμερα, χά-

σιο λογιζόνταν μορφωμένοι καὶ περίπου «ἐκλεκτοί», ὁ νέος ἄνθρωπος μπορούσε νὰ ριχθεῖ στὴ ζωὴ γύρω στὰ εἰκοσὶ του· τότε περίπου ἄρχιζε νὰ ἐργάζεται, ἴσως καὶ νωρίτερα, καὶ μπορούσε σιγὰ σιγὰ νὰ παντρευτεῖ καὶ νὰ στήσει τὸ σπιτικό του. Λίγο μετὰ τὰ πενήντα του εἶχε συμπληρώσει τοὺλάχιστον τριάντα χρόνια στὸ ἐπάγγελμα καὶ μπορούσε νὰ ἔχει τέσσερα καὶ πέντε καὶ περισσότερα παιδιά. Λίγο μετὰ, ἔβγαине καὶ στὴ σύνταξη. Σήμερα... καμμία σχέση! Ὁ σημερινὸς νέος μέχρι τὰ τριάντα του «βοηδοῦρνει», ἀπὸ τὰ σχολικὰ θρανία στὰ πανεπιστημιακὰ ἔδρανα καὶ στὰ μεταπτυχιακὰ, καὶ ζήτημα εἶναι ἂν ἔχει βρεῖ σταθερὴ δουλειὰ μέχρι τὰ τριάντα πέντε. Καὶ ἂν ἡ σταθερὴ δουλειὰ εἶναι προϋπόθεση, γιὰ νὰ στήσει κανεὶς τὸ δικὸ του σπιτικό, πότε θὰ τὸ κάνει αὐτὸ ὁ σημερινὸς νέος; Καὶ οἱ κοπέλες πότε θὰ παντρευτοῦν; μετὰ τὴν κλημακτήριο; Μόνοι ὠφελημένοι, ὅσοι πλουτίζουν ἀπὸ τὰ κέντρα ὑποβοηθούμενης ἀναπαραγωγῆς... Γιὰ νὰ μὴ θέσουμε τὸ ἐρώτημα πότε καὶ μὲ ποιοὺς ὄρους θὰ βγεῖ στὴ σύνταξη ὁ σημερινὸς νέος, ποὺ

Πῶς καταλήξαμε ὡς ἴσως νὰ ἀποστρεφόμεστε τὴν ἀξιολόγηση καὶ νὰ περιφρονοῦμε τὴν ἀξιοκρατία; Μοιάζουμε νὰ παραβλέπουμε ὅτι, ὅταν βγαίνουμε στὴν κοινωνία, τὸ ζητούμενο δὲν εἶναι νὰ μοιράσουμε τιμὲς καὶ ἀξιώματα, κῦρος καὶ ὕψος ἀπολαβῶν. Ὁχι! Τὸ ζητούμενο εἶναι νὰ μοιραστοῦμε εὐθύνες. Καὶ οἱ εὐθύνες πρέπει αὐτονόητα νὰ πηγαίνουν σὲ ὅσους μπορούν νὰ ἀνταποκριθοῦν σὲ αὐτές.

ρη στοὺς ἐκπαιδευτικοὺς ὄλων τῶν βαθμίδων ποὺ ἀφειδῶς καὶ ἀσυλλόγιστα μοιράζουν ἀπλόχερα τοὺς ὑψηλοὺς βαθμούς, ἀλλὰ καὶ στὸ σύστημα ποὺ τόσο προκλητικὰ ἐκτρέφει τὴν ἀδιαφορία, ὄλοι τελιώνουν τὸ Δημοτικὸ μὲ «δέκα» στρογγυλὸ, ὄλοι βγάζουν τὸ Γυμνάσιο, ὄλοι βγάζουν τὸ Λύκειο, ὄλοι, μὲ τὸν α ἢ β τρόπο, μπαίνουν στὸ Πανεπιστήμιο, καὶ σχεδὸν ὄλοι ἔχουν καταλήξει νὰ θεωροῦν δεδομένο ὅτι μετὰ τὴν ἀπόκτηση τοῦ πανεπιστημιακοῦ τοὺς πτυχίου θὰ ἀναλάβουν κάποιο μεταπτυχιακὸ. Προφανῶς, βέβαια, δὲν πρέπει νὰ βαυκαλιζόμεστε μιλώντας γιὰ ἄνοδο τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου, τὴ στιγμή ποὺ σήμερα ὑπάρχουν ἀπόφοιτοι τοῦ Λυκείου ποὺ σὲ ἄλλες ἐποχὲς δὲν θὰ εἶχαν βγάψει τὸ Δημοτικὸ...

Αὐτὸ, θὰ πεῖτε, ὄλοι λίγο-πολύ τὸ νιώθουμε. Naί, ἀλλὰ αὐτὸ ποὺ σπανίως συνειδητοποιοῦμε εἶναι τὸ ἑξῆς: Ὅταν, παλαιότερα, ἡ «κρυσάρα» λειτουργοῦσε ἤδη ἀπὸ τὸ Δημοτικὸ, καὶ ὅσοι τελίωναν τὸ Γυμνά-

ζήτημα εἶναι ἂν θὰ βρεῖ σταθερὴ δουλειὰ μέχρι τὰ τριάντα πέντε... Δὲν ἀξίζει, ἀλήθεια, νὰ ἀγανακτεῖ ὁ σημερινὸς νέος μὲ ὅλα αὐτὰ; Καὶ ὅλα αὐτὰ, σὲ πολὺ μεγάλου βαθμὸ, τὰ χρωστᾷ στοὺς ἐκπαιδευτικοὺς ὄλων τῶν βαθμίδων ποὺ ἀφειδῶς καὶ ἀσυλλόγιστα μοιράζουν ἀπλόχερα τοὺς ὑψηλοὺς βαθμούς, ἀλλὰ καὶ στὸ σύστημα ποὺ τόσο προκλητικὰ ἐκτρέφει τὴν ἀδιαφορία...

Καὶ ἄς ποῦμε καὶ κάτι ἄλλο, ποὺ ἐπίσης κατὰ κανόνα παραβλέπουμε: ὅτι τὸ σύστημα ποὺ τόσο προκλητικὰ ἐκτρέφει τὴν ἀδιαφορία, καὶ οἱ ἐκπαιδευτικοί, μὲ τὴν πρακτικὴ τους τοῦ ἀφειδοῦς μοιράσματος τῶν ὑψηλῶν βαθμῶν, ἀκυρώνουν καὶ καταργοῦν ἐν τοῖς πράγμασι τὴ δωρεὰν παιδεία. Διότι κάποτε μπορούσε κάποιος νὰ ξεχωρίσει ἤδη τελιώνοντας τὸ Δημοτικὸ· στὸ Γυμνάσιο, τὸ εἶπαμε, λογιζόταν μορφωμένος, καὶ στὸ Πανεπιστήμιο ἐπιστήμονας. Σήμερα, ἄραγε, ποῦ καὶ πῶς θὰ ξεχωρίσει ὅποιος

ἐπιθυμῆι νὰ ξεχωρίσει; Ἀπάντησι: Στὰ μεταπτυχιακά, καὶ κατὰ προτίμησιν σὲ προβεβημένα Πανεπιστήμια τοῦ ἑξωτερικοῦ. Ἦ, γιὰ νὰ τὸ ποῦμε καὶ ἀλλοῦς, πέρα καὶ ἔξω ἀπὸ τὴ δωρεὰν παιδεία. Κι ἂν εἶναι ἔτσι, ἡ μὲν διάκρισι εἶναι ἐφικτὴ μόνο γιὰ τοὺς ἔχοντες καὶ κατέχοντες, ποὺ μποροῦν νὰ στείλουν τὰ παιδιά τους στὸ ἑξωτερικό, ἡ δὲ δωρεὰν παιδεία ἀκυρώνεται καὶ καταργεῖται ἐν τοῖς πράγμασι.

* * *

Πῶς καταλήξαμε ὡς λαὸς νὰ ἀποστρεφόμεσθε τὴν ἀξιολόγησι καὶ νὰ περιφρονοῦμε τὴν ἀξιοκρατία; Μοιάζουμε νὰ παραβλέπομε ὅτι, ὅταν βγαίνομε στὴν κοινωνία, τὸ ζητούμενο δὲν εἶναι νὰ μοιράσομε τιμὲς καὶ ἀξιώματα, κύρος καὶ ὕψος ἀπολαβῶν. Ὅχι! Τὸ ζητούμενο εἶναι νὰ μοιραστοῦμε εὐθύνες. Καὶ οἱ εὐθύνες πρέπει αὐτονόματα νὰ πηγαινοῦν σὲ ὅσους

κατάλληλος νὰ ἀναλάβει καπετάνιος, ὁ ἄλλος νὰ τραβήξει τὸ κουπί, ὁ ἄλλος ν' ἀνέβει στὸ κατάρτι. Κι εἶναι τὸ συμφέρον ὄλων μας νὰ βρεθῆι ὁ σωστὸς ἄνθρωπος στὴ σωστὴ θέσι. Ἔ, αὐτὸν τὸν ρόλο παίζει ἡ ἀξιολόγησι.

* * *

«Αἰὲν ἀριστεύειν». Αὐτό, θυμᾶμαι, ἔγραφαν τὰ κατ' ἔτος ἐπιδιδόμενα στὰ σχολεῖα βραβεῖα καὶ ἀριστεία προόδου. Εἶναι ἀπὸ τὰ περίφημα λόγια ποὺ κατὰ τὸν Ὅμηρο φέρεται νὰ εἶπε ὁ Ἰηπόλλοχος ἀπὸ τὴ Λυκία στὸν γιό του Γλαῦκο, ὅταν τὸν ἔστειλε νὰ πολεμήσει στὴν Τροία: «Αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπέροχον ἔμμεναι ἄλλων, μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν» (*Ἰλιάδα*, Ζ 208-209).

Ὁ πόθος τῆς ἀριστείας εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ εὐγενεῖς πόθους τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς. Καὶ ἀρι-

Ὁ πόθος τῆς ἀριστείας εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ εὐγενεῖς πόθους τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς. Καὶ ἀριστεία σημαίνει, κατὰ πρῶτο λόγον, ὄχι νὰ νικᾷς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ νὰ νικᾷς τὸν ἑαυτό σου. Νὰ γίνεσαι ὄλο καὶ καλλύτερος, νὰ ἀνεβαίνεις ὄλο καὶ πιὸ ψηλά.

Ὁ «ἐθνικὸς ποιητὴς» τῆς Γερμανίας, ὁ Γκαίτε, στὸ περίφημο ἔργο του Φάουστ βάζει μιὰ ἀντιπροσωπευτικὴ μορφή Ἑλληνα, τὸν Εὐφορίωνα, νὰ λῆει «ἀπὸ τὸ μέσον τῆς γῆς τῆς Ἀρκαδίας»: «Νιώθω τὴ βαθιὰ ἑσωτερικὴ ἀνάγκη νὰ ἀνεβαίνω ὄλο καὶ πιὸ ψηλά, νὰ κοιτάζω ὄλο καὶ πιὸ μακριά» (*Immer höher muß ich steigen, immer weiter muß ich schauen*).

Οἱ Ἑλληνες μεγαλοουργήσαμε, ὅταν εἶχαμε μέσα στὴν ψυχὴ μας τὸν πόθο αὐτὸ τῆς ἀριστείας. Καὶ αὐτοκαταδικαστήκαμε στὴ μετριότητα, ὅταν ἐνδώσαμε στὴ λογικὴ τῆς ἡσσονος προσπαθείας.

μποροῦν νὰ ἀνταποκριθοῦν σὲ αὐτές.

Ὁ Πλάτων μᾶς τὸ δείχνει αὐτὸ μὲ τὸν καλλύτερο τρόπο: Ὅταν βρισκόμαστε σὲ ἓνα καράβι σὲ ὦρα σφοδρῆς θαλασσοταραχῆς, δὲν θὰ ρίξουμε βεβαίως κληῖρο γιὰ τὸ ποῖος θὰ ἀναλάβει καπετάνιος. Καπετάνιος θὰ ἀναλάβει αὐτὸς ποὺ ἔχει τὶς γνώσεις καὶ μπορεῖ νὰ ἀνταποκριθῆι στὰ καθήκοντα τοῦ καπετάνιου, ὥστε νὰ ὀδηγήσει τὸ πλοῖο μὲ ἀσφάλεια στὸ λιμάνι. Αὐτὸ ἐπιτάσσει τὸ συμφέρον ὄλων μας. Ἔτσι εἶναι ἡ κοινωνία μας: καράβι σὲ σφοδρὴ θαλασσοταραχὴ. Δὲν ξέρω ἂν ἦταν πάντα ἔτσι, ἀλλὰ σίγουρα ἔτσι εἶναι σήμερα. Ὁ ἓνας ἔχει τὶς γνώσεις καὶ εἶναι πιὸ

Ναί στην αξιολόγηση, ναί στην άξιοκρατία, ναί στην άριστεία!
Θέλτετε να ποῦμε καὶ κάτι παραπάνω;

Οί ἐχθροὶ τῆς αξιολόγησης εἶναι οἱ ἐχθροὶ τῆς κοινωνίας.

Ναί. Ἄλλὰ οἱ ἐχθροὶ τῆς αξιολόγησης εἶναι δυὸ λογιῶν: Πρῶτον, ὅσοι τὴν ἀποκρούουν καὶ τὴν ἀρνοῦνται, γιατί δὲν θέλουν νὰ «ξεβοηθευτοῦν», δὲν θέλουν νὰ κινδυνεύσουν νὰ χάσουν τὰ προνόμια ποὺ ἀδίκως ἔχουν ἢ ἀναξίως διεκδικοῦν. Δεύτερον, ἐξίσου ὅπως καὶ οἱ πρῶτοι, ὅσοι ὀμνύουν μὲν στὸ ὄνομά της, ἀλλὰ στὸ ὄνομα τῆς αξιολόγησης θέλουν τὴ ζούγκλα, ὅπου τὸ μεγάλο ζῶο τρώει τὸ μικρό. Αὐτοὶ οἱ τελευταῖοι κάνουν τὴν αξιολόγηση νὰ φαντάζει κάτι τόσο ἐφιαλτικὸ καὶ φρικτὸ, ὥστε δικαίως θὰ μπορούσαν νὰ θεωρηθοῦν ἐχθροί, ἐξίσου μεγάλιοι μὲ τοὺς πρῶτους, τῆς αξιολόγησης καὶ τῆς άξιοκρατίας.

στεία σημαίνει, κατὰ πρῶτο λόγο, ὄχι νὰ νικᾷς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ νὰ νικᾷς τὸν ἑαυτὸ σου. Νὰ γίνεσαι ὄλο καὶ καλύτερος, νὰ ἀνεβαίνεις ὄλο καὶ πιὸ ψηλά.

Ὁ «ἐθνικὸς ποιητὴς» τῆς Γερμανίας, ὁ Γκαίτε, στὸ περίφημο ἔργο του *Φάουστ* βάζει μιὰ ἀντιπροσωπευτικὴ μορφή "Ἐλληνα, τὸν Εὐφορίωνα, νὰ λείει «ἀπὸ τὸ μέσον τῆς γῆς τῆς Ἀρκαδίας»: «Νιώθω τὴ βαθιὰ ἐσωτερικὴ ἀνάγκη νὰ ἀνεβαίνω ὄλο καὶ πιὸ ψηλά, νὰ κοιτάζω ὄλο καὶ πιὸ μακριά» (*Immer höher muß ich steigen, immer weiter muß ich schauen*).

Οἱ Ἕλληνες μεγαλιουργήσαμε, ὅταν εἶχαμε μέσα στὴν ψυχὴ μας τὸν πόθο αὐτὸ τῆς άριστείας. Καὶ αὐτοκαταδικαστήκαμε στὴ μετριότητα, ὅταν ἐνδώσαμε στὴ λογικὴ τῆς ἡσσονος προσπάθειας.

* * *

Μὲ δεδομένα ὄλα τὰ παραπάνω, δὲν πρέπει νὰ παραλείψουμε νὰ σταθοῦμε σὲ μιὰ σημαντικὴ ἐπιφύλαξη. Πραγματικά, παραπάνω εἶπαμε ναί στὴν αξιολόγηση, ναί στὴ σοβαρότητα-αὐστηρότητα, ναί στὴν άριστεία. Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ παραβλέψουμε τὴν "altera pars", τὴν ἄλλη πλευρά. Καὶ ἡ ἄλλη πλευρὰ εἶναι τὰ παιδιά ἐκεῖνα ποὺ ἔχουν, ἔστω, μειωμένες δυνατότητες, ποὺ ἀδυνατοῦν νὰ σταθοῦν σὲ ἕνα ἀνταγωνιστικὸ σύστημα, ποὺ «δὲν τὰ καταφέρνουν» – καὶ αὐτὸ μπορεῖ νὰ ὀφείλεται σὲ χίλιους διαφορετικοὺς λόγους. Τί θὰ κάνουμε μὲ αὐτὰ τὰ παιδιά; Ἀσφαλῶς, θὰ πείτε, δὲν θὰ τοὺς παραχωρήσουμε ἀξιώματα καὶ εὐθύνες, στὰ ὅποια ἄλλωστε ἀδυνατοῦν νὰ ἀναποκριθοῦν. Ναί, ἀλλὰ αὐτὸ σημαίνει, ἄραγε, ὅτι θὰ τὰ παραδώσουμε σὲ

μιὰ κοινωνία ποὺ θὰ θυμίζει ζούγκλα, σὲ μιὰ κοινωνία ὅπου τὸ μεγάλο ζῶο θὰ τρώει τὸ μικρό;

Ἐπιτρέψτε μου ἐδῶ νὰ μοιραστῶ μαζί σας μιὰ προσωπικὴ μου ἐμπειρία, ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἐργαζόμουν ὡς φιλόλογος σὲ ἰδιωτικὸ σχολεῖο. Θυμᾶμαι λοιπὸν ἕνα χαριτωμένο κοριτσάκι, στὴν Α΄ Γυμνασίου, μὲ σοβαρὸ πρόβλημα δυσlexίας, ἀλλὰ καὶ ἐπιπλέον πολὺ ἀδύναμη μαθήτρια, ἕνα κοριτσάκι ἀπὸ τὰ παιδιά γιὰ τὰ ὅποια θὰ ἔλεγε ὅτι «τὸ μυαλὸ τους δὲν τὰ βοηθαίει». Καὶ σὰν νὰ μὴν ἔφθανε αὐτό, τὸ συγκεκριμένο κοριτσάκι ἦταν ἀσθενικὸ, ἔπασχε ἀπὸ μεσογειακὴ ἀναιμία καὶ κάθε τόσο καὶ λιγάκι ἔλειπε ἀπὸ τὸ σχολεῖο γιὰ τὶς ἀπαραίτητες μεταγγίσεις. Ἦταν ἕνα κοριτσάκι ποὺ οἱ ἐκπαιδευτικοὶ ἀντιμετωπίζαμε μὲ μιὰ εὐλόγη ἐπιείκεια.

Θυμᾶμαι, λοιπὸν, ὅτι ἤμουν παρὼν, ὅταν στὸ τέλος τῆς σχολικῆς χρονιάς τὸ συγκεκριμένο κοριτσάκι θὰ ἐξεταζόταν στὸ μάθημα τῆς ἀρχαίας ἱστο-

ρίας. Λόγω του έγνωσμένου προβλήματος δυσλεξίας, προβλεπόταν προφορική εξέταση. Πώς να το εξετάσει ή καθηγήτρια; Τί να το ρωτήσει, αυτό το παιδάκι τό, θα λέγαμε, «άδικημένο από τη φύση», ώστε να κάνει το καθήκόν της και να ελέγξει ότι είχε πάρει κάποια «μυρωδιά» απ' όσα είχε ακούσει όλη τη χρονιά, χωρίς βεβαίως ως εκπαιδευτικός να εξαντλήσει την αυστηρότητά της απέναντί του; Λοιπόν, βρήκε μιὰ καλή ερώτηση:

– Μαρία μου (έννοείται ότι δεν ήταν αυτό το πραγματικό της όνομα), πές μου, αν ζοῦσες στην Άρχαία Έλλάδα, σε ποιά πόλη θα προτιμοῦσες να ζοῦσες; στην Άθήνα ή στη Σπάρτη;

Τό κοριτσάκι πήρε μιὰ βαθιά ανάσα και εἶπε:

– Ά, στην Άθήνα, κυρία...

– Γιατί, Μαρία μου; ρώτησε με ένθουσιασμό ή καθηγήτρια, βέβαια ότι είχε «ξεκλειδώσει» τό παιδί και θα έπαιρνε, τουλάχιστον, μιὰ κάποια απάντηση.

Θέλετε να ποῦμε και κάτι παραπάνω; Οί έχθροί της άξιολόγησης εἶναι οί έχθροί της κοινωνίας.

Ναί. Άλλα οί έχθροί της άξιολόγησης εἶναι δυό λογίων: Πρώτον, όσοι την αποκρούουν και την άρνοῦνται, γιατί δεν θέλουν να «ξεβολευτοῦν», δεν θέλουν να κινδυνεύσουν να χάσουν τὰ προνόμια που άδίκως έχουν ή άναξίως διεκδικοῦν. Δεύτερον, έξισου όπως και οί πρώτοι, όσοι όμνῶν μεν στο όνομά της, αλλά στο όνομα της άξιολόγησης θέλουν τή ζούγκλα, όπου τό μεγάλο ζῶο τρώει τό μικρό. Αυτόι οί τελευταίοι κάνουν τήν άξιολόγηση να φαντάζει κάτι τόσο εφιαλτικό και φρικτό, ώστε δικαίως θα μπορούσαν να θεωρηθοῦν έχθροί, έξισου μεγάλοι με τούς πρώτους, της άξιολόγησης και της άξιοκρατίας.

Άν θα έπρεπε να συνοψίσουμε, θα λέγαμε ότι ή σωστή στάση απέναντι στην άξιολόγηση θα μπορούσε να περιγραφεί ως μιὰ στάση που άκολουθεῖ

Ναί στην άξιολόγηση και τήν άξιοκρατία· όχι όμως στη ζούγκλα. Ναί, να επιβραβεῦουμε όσους προχωροῦν μπροστά· όχι όμως, από τήν ἄλλη, να βλέπουμε όσους μένουν πίσω όπως έβλεπε ό Φαρισαῖος εκείνος της παραβολῆς τόν τελώνη. Ναί λοιπόν στην άριστεία και στη διάκριση τῶν ίκανῶν· όχι όμως στόν «Καιάδα» γιά τούς αδυνάτους. Χριστιανικός ό πόθος μας να ανέβουμε ψηλά· έξισου όμως, αν όχι και περισσότερο χριστιανικό τό να άγκαλιήσουμε με άγάπη όσους εἶναι χαμηλά. Και αν τό κάνουμε αυτό, τότε, ποίος ξέρει, ίσως κι εκείνοι να μάθουν να μὴ φοβοῦνται τὰ ὕψη...

Τό κοριτσάκι σαν να τό έλιουσε κρύος ιδρώτας. Έσκυψε τό κεφάλι, και θα έπαιρνα όρκο ότι εἶδα ένα δάκρυ να κυλάει στο μάγουλό του. Και εἶπε:

– Γιατί, κυρία, στη Σπάρτη τὰ παιδιά σαν έμένα τὰ έριχναν στόν Καιάδα...

Νομίζω δεν ὑπῆρξε κάποιος παρών σε αυτό τό περιστατικό που να μὴν ανατρίχιασε. Τί να πείς τώρα; ότι τὰ πράγματα δεν ήταν άκριβῶς έτσι; Τί σημασία θα είχε αυτό; Τό ανατριχιαστικό ήταν αυτό που είχε μείνει σε αυτό τό μικρό, χαριτωμένο ἄλλα πονεμένο παιδάκι, απ' όσα είχε ακούσει στην τάξη...

* * *

Τὰ παραπάνω μᾶς δείχνουν έναργῶς ποιά εἶναι ή στάση που πρέπει να κρατήσουμε. Ναί στην άξιολόγηση, ναί στην άξιοκρατία, ναί στην άριστεία!

τή χρυσή όδό της άριστοτελικῆς μεσότητας. Μιὰ στάση, σε τελική ἀνάλυση, χριστιανική: Ναί στην άξιολόγηση και τήν άξιοκρατία· όχι όμως στη ζούγκλα. Ναί, να επιβραβεῦουμε όσους προχωροῦν μπροστά· όχι όμως, από τήν ἄλλη, να βλέπουμε όσους μένουν πίσω όπως έβλεπε ό Φαρισαῖος εκείνος της παραβολῆς τόν τελώνη. Ναί λοιπόν στην άριστεία και στη διάκριση τῶν ίκανῶν· όχι όμως στόν «Καιάδα» γιά τούς αδυνάτους. Χριστιανικός ό πόθος μας να ανέβουμε ψηλά· έξισου όμως, αν όχι και περισσότερο χριστιανικό τό να άγκαλιήσουμε με άγάπη όσους εἶναι χαμηλά. Και αν τό κάνουμε αυτό, τότε, ποίος ξέρει, ίσως κι εκείνοι να μάθουν να μὴ φοβοῦνται τὰ ὕψη...

ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΤΣΕΝΤΟΣ

Ἡ ΑΝΑΣΤΑΣΗ, ὁ ΘΑΝΑΤΟΣ καὶ ἡ ΖΩΗ

Τὰ πιὸ μεγάλη ὑπαρξιακὰ ἐρωτήματα τοῦ ἀνθρώπου

Ἡ Ἀνάσταση, ὁ Θάνατος καὶ ἡ Ζωὴ εἶναι, ὡς φαίνεται, οἱ τρεῖς πραγματικότητες ποὺ συγκεντρώνουν τὸν πιὸ μεγάλο ὑπαρξιακὸ προβληματισμό, γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ οἱ τρεῖς ἴξεις ἀναφέρονται στὸν ἀναστάσιμο θριαμβευτικὸ ὕμνο τῆς

Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας καὶ χαιρετισμὸ τῶν χριστιανῶν μελῶν τῆς ἀνὰ τὸν κόσμο: «Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶ ἡν χαρισάμενος».

Ἔχουν γραφεῖ, ὑποθέτω, πάρα πολλὰ ἀπὸ τοὺς εἰδικούς, ποὺ εἶναι οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ θεολόγοι καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους, σχετικούς καὶ μὴ, φι-

Ἡ Ἀνάσταση, ὁ Θάνατος καὶ ἡ Ζωὴ εἶναι, ὡς φαίνεται, οἱ τρεῖς πραγματικότητες ποὺ συγκεντρώνουν τὸν πιὸ μεγάλο ὑπαρξιακὸ προβληματισμό, γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ οἱ τρεῖς ἴξεις ἀναφέρονται στὸν ἀναστάσιμο θριαμβευτικὸ ὕμνο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας καὶ χαιρετισμὸ τῶν χριστιανῶν μελῶν τῆς ἀνὰ τὸν κόσμο:
«Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶ ἡν χαρισάμενος».

λοσόφους, ιστορικούς, γενετιστές, ψυχολόγους και άλλων σχεδόν τῶν ἀνθρωπιστικῶν ἐπιστημῶν και ἀπλοὺς διανοητὲς και συγγραφεῖς. Ἐμεῖς θὰ ἐπιχειρήσουμε, μὲ δισταγμὸ πολλὸ και μέσα στὶς δυνατότητες ἐνὸς ἄρθρου, νὰ παρουσιάσουμε τὴν Ἀνάσταση, τὸν Θάνατο και τὴ Ζωή, στηριζόμενοι στὴν ἀποκαλυμμένη ἀλήθεια τῆς Ἀγίας Γραφῆς και τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Ἡ πρώτη πραγματικότητα (ἡ Ἀνάσταση) εἶναι γιὰ τοὺς πιστοὺς ἡ μεγαλύτερη χαρὰ και ὁ θρίαμβος πάνω στὸν θάνατο. «*Τὸ μέγα καλὸ και πρῶτο*». Γιὰ τοὺς λοιποὺς φαίνεται νὰ εἶναι ἀπλῶς ἓνα αἰνίγμα, ἢ ἓνα προῖον τῆς φαντασίας. Αὐτό, μέχρι νὰ ἔρθει ἡ στιγμή πού θὰ λάμψει γιὰ ὄλους μας ἡ ἀλήθεια τῆς Ἀνάστασης. Ἡ δεύτερη πραγματικότητα (ὁ Θάνατος), γιὰ ὄλους ὄσους ἔχουν βαθιὰ χριστιανικὴ πίστη στὴν ἀποκαλυμμένη ἀλήθεια και εἶναι συνειδητὰ και καλλιεργημένα μέλη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, εἶναι ἐπίσης «*τὸ μέγα καλὸ και πρῶτο*». Ἀποτελεῖ τὴν ποθητὴ διάβαση στὴν αἰωνιότητα. Γιὰ τοὺς ἄθεους και ἀπίστους φαίνεται νὰ εἶναι «*τὸ μέγα κακὸ και πρῶτο*», γιὰ νὰ παραφράσουμε τὸν στίχο τοῦ Σολωμοῦ, μέχρι νὰ φτάσει ὁ καιρὸς γιὰ ὄλους μας νὰ κατανοήσουμε τὸ πλήρες νόημα τοῦ θανάτου, ὅτι δηλαδὴ εἶναι πέρασμα στὴν αἰωνιότητα.

Ἡ τρίτη πραγματικότητα (ἡ Ζωή), γιὰ ὄλους ὄσοι ἔζησαν, ζοῦν και θὰ ζήσουν πάνω στὴ γῆ, ἦταν και εἶναι «*τὸ μέγα καλὸ και πρῶτο*», παρὰ τὶς δυσκολίες και τὴν τραγικότητα πού μπορεῖ νὰ δοκιμάζουν, ἀπὸ τὴ σύλληψη μέχρι τὸ βαθὺ γῆρας. Λίγοι εἶναι ἐκεῖνοι πού, γιὰ διάφορους λόγους, σὲ κάποια ἡλικία, θέτουν μόνοι τους τέρμα στὴ Ζωὴ τους. Ὅλοι ὄσοι ἔχουν βαθιὰ χριστιανικὴ πίστη και εἶναι συνειδητὰ και καλλιεργημένα μέλη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας δέχονται τὴ Ζωὴ ὡς ὕψιστη δωρεὰ τοῦ Θεοῦ. Τοῦ ἐκφράζουν τὴ μεγάλη και βαθιὰ εὐγνωμοσύνη τους γι' αὐτὴ και συγχρόνως προσεύχονται γιὰ τὴν προστασία της. Ἀναμένουν συγχρόνως νὰ ἀναστηθοῦν, μετὰ τὸν θάνατό τους, και νὰ ζήσουν τὴν «*ὄντως Ζωή*» στὴν αἰωνιότητα. Οἱ ἄθεοι και οἱ ἄπιστοι φαίνεται νὰ μὴν ἐκφράζονται φανερὰ πῶς σκέφτονται και τί αἰσθάνονται γιὰ τὴ Ζωὴ τους. Τὴν ἀπολαμβάνουν ἢ τὴν ὑπομένουν ἀπλῶς, μέχρι νὰ ἔρθει ὁ καιρὸς νὰ ἀποκαλυφθεῖ πλήρως τὸ ἔσχατο και πλήρες νόημα τῆς προσωπικῆς ὑπαρξῆς τοῦ κάθε ἀνθρώπου.

Και οἱ τρεῖς πραγματικότητες συνδέονται καθοριστικὰ μεταξύ τους. Και οἱ τρεῖς ἐρμηνεύονται πλήρως μόνο μὲ τὴν ἀποκαλυμμένη χριστιανικὴ ἀλήθεια τῆς Ἀγίας Γραφῆς και τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μὲ τὴν Ἱερὰ Παράδοσή της. Ἡ Ἀνάσταση, ὁ Θάνατος και ἡ Ζωὴ ἔχουν τὴν αἰτία τῆς

ὑπαρξῆς τους, τὸν Θεό. Ὁ Θάνατος ἔχει τὴν αἰτία του και στὸ προπατορικὸ ἀμάρτημα τοῦ ἀνθρώπου, στὴν ἀσεβέστατη παρακοὴ στὸν Δημιουργό του νὰ μὴ φάγει ἀπὸ τὸν καρπὸ τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ και τοῦ κακοῦ. Και ὁ ἀνθρώπος παρήκουσε τὸν Δημιουργό του, ἐνῶ ἀπολάμβανε ὄλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ Παραδείσου, τὸν ὁποῖο δημιούργησε γι' αὐτὸν ὁ Θεός. «*Και ἔλαβε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἀνθρώπον, ὃν ἔπλασε, και ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι αὐτὸν και φυλάσσειν. Και ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ λέγων, Ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φάγη, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν και πονηρὸν, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ· ἢ δ' ἂν ἡμέρᾳ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε*» (Γεν., β' 15, 16, 17) (Ἔλαβε ὁ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἀνθρώπο τὸν ὁποῖο δημιούργησε και ἔθεσεν αὐτὸν εἰς τὸν παράδεισον τῆς χαρῆς και τῆς τέρψεως, διὰ νὰ ἐργάζεται εἰς αὐτὸν και νὰ τὸν φυλάσσει. Ἔδωσε

**Και οἱ τρεῖς πραγματικότητες,
Ἀνάσταση, Θάνατος και Ζωή,
δόθηκαν νὰ συνεργοῦν στὸ θεϊκὸ
σχέδιο γιὰ τὴν ἀνθρώπινη
ἐπίγεια και οὐράνια Ζωή.**

δὲ ἐντολὴ ὁ Κύριος ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἀδὰμ λέγων, «*Ἀπὸ ὄλα τὰ καρποφόρα δένδρα πού ὑπάρχουν στὸν παράδεισο, σᾶς δίνω τὸ δικαίωμα νὰ τρώγετε. Ἀπὸ τὸ δένδρο ὅμως τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ και τοῦ κακοῦ δὲν πρέπει ποτε νὰ φάγετε ἀπὸ αὐτό. Κατὰ τὴν ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία θὰ φάγετε ἀπὸ τὸν καρπὸ του, θὰ χάσετε τὸ δικαίωμα τῆς ἀθανασίας, θὰ πεθάνετε σωματικῶς και θὰ χωρισθεῖτε ἀπὸ ἐμέ, πού σᾶς ἔδωσα τὴ Ζωή*»). Πάντως, και οἱ τρεῖς πραγματικότητες, Ἀνάσταση, Θάνατος και Ζωή, δόθηκαν νὰ συνεργοῦν στὸ θεϊκὸ σχέδιο γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ἐπίγεια και οὐράνια Ζωή.

Στὴν καθημερινότητα τοῦ ἀνθρώπου, ἡ Ζωὴ ἀντιμάχεται γενικὰ τὸν Θάνατο, ὡς τὸ χειρότερο κακό, ὡς τὸν πιὸ μιστὸ ἐχθρό της. Γιὰ τοὺς πιστοὺς, παρὰ τὴν ὅποια ὀδύνη δοκιμάζουν στὴ Ζωὴ τους, ὑπάρχει ἡ ἐλπίδα τῆς αἰώνιας και μακάριας ζωῆς στὸν Οὐρανό. Και γιὰ τοὺς ἄθεους και τοὺς ἄπιστους, ἡ Ζωὴ εἶναι «*μέγα καλὸ και πρῶτο*». Ὅταν ὅμως γίνεται ἀβάστακτη ἡ Ζωή, ὁ θάνατος εἶναι μιὰ

μεγάλη ανακούφιση, που τους οδηγεί, όπως πιστεύουν, στο τέλος, στην ανυπαρξία και στο μηδέν. Όμως, η ζωή τους δόθηκε από τον Δημιουργό, ως άθανατη ύπαρξη, πολύ αγαπημένη σε Αυτόν, και Εκείνος είναι ο μόνος αρμόδιος να αποφασίσει γι' αυτήν. Η Ζωή δόθηκε από τον Θεό, ο Θάνατος διαδέχεται τη Ζωή, και η Ανάσταση μεταμορφώνει τον Θάνατο και οδηγεί στην ουράνια βασιλεία του Θεού και στην αιωνιότητα.

Με τους περιορισμούς που αναπόφευκτα έχουν όλοι οι άνθρωποι, δύσκολα βρίσκουν απάντηση σε όλα τα ερωτήματα. "Όσοι νιώθουν πιο πολύ την ανάγκη και επιμένουν, μόνον «έν έσόπτρω και αινίγματι» κάτι μπορούν να συληιάβουν. Μόνον οι

μαστε από άλλους και στα όσα μᾶς προσφέρουν τα μέσα ενημέρωσης. Τα θέτουμε, κατά το δυνατόν, υπό τη λογική μας κρίση, όλα όσα αντιλαμβανόμαστε και γνωρίζουμε από το περιβάλλον μας και από όλο τον κόσμο. Όμως δεν νιώθουμε έπαρκεῖς από μόνονι μας να δώσουμε απαντήσεις σε όλα τα μεγάλα θέματα. Τότε καταφεύγουμε στη σοφία των ανθρώπων και αναζητούμε λύσεις σε αυτή, στην επιστημονική έρευνα, στα έργα του πολιτισμοῦ, στα έπιτεύγματα του ανθρώπου σε όλους τους τομείς τῆς δημιουργικότητάς του. Δεν υποτιμᾶται, ἀσφαλῶς, ἡ ἀνθρώπινη συμβολή στη λύση των προβλημάτων. Και αυτή ἡ προσπάθεια είναι, ἐξάλλου, δωρεὰ του Θεοῦ. "Όλα τα δημιουργικά

Με τους περιορισμούς που αναπόφευκτα έχουν όλοι οι άνθρωποι, δύσκολα βρίσκουν απάντηση σε όλα τα ερωτήματα. "Όσοι νιώθουν πιο πολύ την ανάγκη και επιμένουν, μόνον «έν έσόπτρω και αινίγματι» κάτι μπορούν να συληιάβουν. Μόνον οι άνθρωποι που είναι ἐλεύθεροι από κάθε ἀνθρώπινο περιορισμό έχουν ὑψωθεῖ στο να βλέπουν όλα τα προβλήματα υπό το φῶς του Ἁγίου Πνεύματος. "Όλοι οι Ἄγιοι και οι Ἄγιες τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ φωτισμένοι συγγραφείς ἐκκλησιαστικοῖ Πατέρες, οἱ Ἀσκητῆς τῆς ἄσκησης και τῆς προσευχῆς και ὅλοι ὅσοι ἔχουν φθάσει ὡς ἓνα βαθμό στη Θέωση, μόνο σ' αὐτούς μπορούμε να καταφεύγουμε με βεβαιότητα να ἀντιλήσουμε ἀληθινὸ φωτισμὸ γιὰ ὅλα τα μεγάλα θέματα που μᾶς ἀπασχολοῦν.

ἄνθρωποι που είναι ἐλεύθεροι από κάθε ἀνθρώπινο περιορισμὸ ἔχουν ὑψωθεῖ στο να βλέπουν ὅλα τα προβλήματα υπό το φῶς του Ἁγίου Πνεύματος. "Όλοι οι Ἄγιοι και οι Ἄγιες τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ φωτισμένοι συγγραφείς ἐκκλησιαστικοῖ Πατέρες, οἱ Ἀσκητῆς τῆς ἄσκησης και τῆς προσευχῆς και ὅλοι ὅσοι ἔχουν φθάσει ὡς ἓνα βαθμό στη Θέωση, μόνο σ' αὐτούς μπορούμε να καταφεύγουμε με βεβαιότητα να ἀντιλήσουμε ἀληθινὸ φωτισμὸ γιὰ ὅλα τα μεγάλα θέματα που μᾶς ἀπασχολοῦν.

Ἡ ἀνθρώπινη προσπάθεια

Τὰ μεγάλα προβλήματα συνήθως προσπαθοῦμε να τὰ προσεγγίσουμε, καταφεύγοντας στις προσωπικές μας ἐμπειρίες, στα ὅσα πληροφοροῦ-

χαρίσματα του κάθε ἀνθρώπου ἀντανακλοῦν τὴν πραγματικότητα ὅτι ὁ ἀνθρώπος είναι πηλασμένος «κατ' εἰκόνα και καθ' ὁμοίωσιν» του Θεοῦ (Γεν., α' 26). Παρ' ὅτι αὐτά, ἀν δὲν εἶχαμε τὴ μοναδικὴ ἀποκαλυπτμένη ἀλήθεια ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Τριαδικὸ Θεὸ, στη θεόπνευστη Ἁγία Γραφή, και ἀν δὲν εἶχαμε ἐπὶ τῆς γῆς τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία Του, γιὰ να μᾶς διδάσκει τὴν ἀλήθεια αὐτή, να μᾶς μαθαίνει πῶς να ἰατρεύουμε τὸν ἀληθινὸ Θεὸ και πῶς να μετέχουμε στη μυστηριακὴ ζωή, και κυρίως στα μυστήρια τῆς ἐξομολόγησης και τῆς θείας κοινωνίας, δὲν θὰ εἶχαμε τὴ δυνατότητα να ἀπαντήσουμε σε ὅλα τα μεγάλα και μικρά μας ερωτήματα. Ἡ Ἁγία Γραφή και ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία είναι οἱ μόνες πηγές ἀλήθειας, γιὰ ὅλα τα ζητήματα που ἀφοροῦν τὴν ἐπίγεια και τὴν ουράνια ζωή.

Τὸ Α καὶ τὸ Ω

Σὲ μιὰ διάλεξή του ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρουσα, πρωτότυπη ὡς θέμα καὶ ἐμπεριστατωμένη, ὁ σεβαστὸς π. Ἀστέριος Χατζηνικολάου, προϊστάμενος τῆς Ἀδελφότητος Θεολόγων «Ὁ Σωτήρ», ἔδωσε τὸ πλῆσιον μέσα στὸ ὁποῖο βρίσκεται τὸ ἔσχατο καὶ πλῆρες νόημα γιὰ τὸ κάθε τι στὴ Δημιουργία: τὴν ἐξέλιξη τῆς Ἰστορίας, τὸ τέλος τοῦ κόσμου καὶ τὴν προοπτικὴ τῆς προσωπικῆς ὑπαρξῆς τοῦ κάθε ἀνθρώπου.

Καθὼς, μέσῳ τῆς πίστεως, βιώνουμε αὐτὴ τὴν πραγματικότητα, τοὺς μεγάλους καὶ μοναδικούς

τὴν ἐπικράτηση τῆς Βασιλείας τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ στὴν αἰωνιότητα. Ὅλα αὐτὰ μποροῦν νὰ δίνουν ὀλοκλήρωμένη ἀπάντηση σὲ ὅλα τὰ ἐρωτήματα ποὺ τίθενται ἀπὸ τὴ φιλοσοφία, τὴν ἐπιστήμη, τὴν ἀνθρώπινη δραστηριότητα καὶ δημιουργία. Ἀκόμη καὶ σὲς ἀποτυχίες, στὸν πόνο καὶ στὴν κάθε μορφή τοῦ κακοῦ, ποὺ μαστίζει καὶ δοκιμάζει τὸν ἄνθρωπο στὸν προσωπικὸ καὶ κοινωνικὸ του βίον. Μέσα στὴ φράση «Ἐγὼ τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἀρχὴ καὶ τέλος» (Ἀποκ., κβ' 13) βρίσκεται γιὰ τὸ κάθε τι καὶ γιὰ τὸν καθένα ἄνθρωπο τὸ ὀλοκλήρωμένο νόημα τῆς ὑπαρξῆς.

«Ποτὲ χριστιανὸς θεολόγος δὲν ἀρνήθηκε ὅτι οἱ ἐκλεκτοί, κατὰ τὴν τελικὴ μακαριότητα, θὰ ἰδοῦν

Δὲν ὑποτιμᾶται, ἀσφαλῶς, ἡ ἀνθρώπινη συμβολὴ στὴ λύση τῶν προβλημάτων. Καὶ αὐτὴ ἡ προσπάθεια εἶναι, ἐξάλλῃ, δωρεὰ τοῦ Θεοῦ. Ὅλα τὰ δημιουργικὰ χαρίσματα τοῦ κάθε ἀνθρώπου ἀντανακλοῦν τὴν πραγματικότητα ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι πηλασμένος *«κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν»* τοῦ Θεοῦ (Γεν., α' 26). Παρ' ὅλ' αὐτά, ἂν δὲν εἶχαμε τὴ μοναδικὴ ἀποκαλυμμένη ἀλήθεια ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Τριαδικὸ Θεό, στὴ θεόπνευστη Ἀγία Γραφή, καὶ ἂν δὲν εἶχαμε ἐπὶ τῆς γῆς τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία Του, γιὰ νὰ μᾶς διδάσκει τὴν ἀλήθεια αὐτή, νὰ μᾶς μαθαίνει πῶς νὰ πιατρεῦομε τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ πῶς νὰ μετέχουμε στὴ μυστηριακὴ ζωὴ, καὶ κυρίως στὰ μυστήρια τῆς ἐξομολόγησῆς καὶ τῆς θείας κοινωνίας, δὲν θὰ εἶχαμε τὴ δυνατότητα νὰ ἀπαντήσουμε σὲ ὅλα τὰ μεγάλα καὶ μικρά μας ἐρωτήματα.

σταθμούς ὀλοκλήρωσης τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν κόσμο, τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν ἰστορία, παρέχεται ἡ δυνατότητα νὰ δίνουμε ἀπάντηση στὰ μεγάλα καὶ μικρά ἐρωτήματα. Νὰ ἀνιχνεύουμε τὶς ρίζες μας, νὰ βρῶσκουμε σκοπὸ καὶ προορισμὸ στὴ ζωὴ μας, νὰ ἐρμηνεύουμε τὰ καθημερινὰ γεγονότα τῆς προσωπικῆς, τῆς οικογενειακῆς, τῆς ἐθνικῆς καὶ τῆς παγκόσμιας πραγματικότητας. Τὴν *«καλὴ λίαν»* (Γεν., α' 31) δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, τὴ δοθεῖσα ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, τὸ τελικὸ σχέδιο τῆς σωτηρίας μας, ποὺ ὀλοκλήρωθηκε μὲ τὸ *«τετέλεσται»* (Ἰω., ιθ' 30), τὴ σταυρικὴ θυσία καὶ τὴ θριαμβευτικὴ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ τὴν προοπτικὴ τοῦ ἀναμενόμενου τέλους καὶ τῆς ἀνανέωσης τοῦ κόσμου, μὲ

τὸν Θεό. Αὐτὸ ἀποτελεῖ μιὰ ἀλήθεια ἡ ὁποία μαρτυρεῖται σαφῶς ἀπὸ τὶς Γραφές: "Ὁσόμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστίν" (Α' Ἰω., γ' 1-2)» (Βλαδιμήρου Λόσκι, Ἡ θέα τοῦ Θεοῦ, μετάφρ. Ἀρχιμ. Μελετίου Καθαμαρᾶ, Ἐκδόσεις Β. Ρηγοπούλου, 1973).

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΚΑΒΟΥΛΗΣ
Καθηγητὴς Πανεπιστημίου

Μελάνωμα: Μια ιάσιμη κηλίδα του δέρματος

Τὸ δέρμα μας εἶναι τὸ μεγαλύτερο ἀνθρώπινο ὄργανο. Εἶναι ἀσπίδα τοῦ σώματος καὶ αἰσθητήριο τῆς ἀφῆς. Τὸ φροντίζουμε ἰδιαίτερα, γιατί ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἐξωτερικῆς μας ἐμφάνισης. Μήπως ὅμως δὲν τὸ κάνουμε σωστά, καὶ αὐτὴ ἡ φροντίδα μας τὸ θέτει σὲ κίνδυνο;

Τὸ ἠλιοκαμμένο δέρμα τὰ τελευταῖα χρόνια ἀναδεικνύεται καὶ σὲ πρότυπο ὁμορφιάς, καὶ ἔτσι καταργήθηκε ἡ ἀριστοκρατικὴ γοητεία τοῦ λευκοῦ δέρματος. Δυστυχῶς ὅμως αὐτὴ ἡ

ἐκμηδενίζει τὸν κίνδυνο.

Ἐπάρχουν τρία εἶδη καρκίνου τοῦ δέρματος. *Τὸ βασικοκυτταρικὸ καρκίνωμα, τὸ ἀκανθοκυτταρικὸ καὶ τὸ μελάνωμα.* Τὰ δύο πρῶτα μοιάζουν μὲ ἐξογκώματα καὶ ἔχουν τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος, τὸ μελάνωμα ὅμως εἶναι πιὸ σπάνια μορφή, φθάνει τὸ 5% τῶν διαγνώσεων καὶ *εἶναι ἡ πιὸ ἐπικίνδυνη μορφή, ἐφόσον δὲν προληφθεῖ. Προσβάλλει νεώτερο πληθυσμὸ καὶ ἔχει γρήγορη ἐξέλιξη.*

Τὸ μελάνωμα ὅμως εἶναι *ἀπολύτως ιάσιμο, ἐὰν διαγνωσθεῖ*

Μπορεῖ ὅμως νὰ παρουσιασθεῖ καὶ ὡς νέος σπίλος, ὁ ὁποῖος εἶναι μαῦρος καὶ ἔχει ἀνώμαλη ὄψη. Ἀποτελεῖ τὸ 3% τῶν καρκίνων καὶ εἶναι ἀπὸ τὰ ταχύτερα ἐξαπλούμενα κακοήθη νοσήματα στὸν ἄνθρωπο.

Τὸ μελάνωμα ἀναπτύσσεται ἀπὸ τὰ μελανοκύτταρα (κύτταρα ποὺ παράγουν μελανίνη γιὰ τὴν προφύλαξη ἀπὸ τὴν ὑπεριώδη ἀκτινοβολία). Ἡ μελανίνη (χρωστικὴ τοῦ δέρματος) προκαλεῖ τὸ «μαύρισμα» τοῦ δέρματος κατὰ τὴν ἐκθεση στὸν ἥλιο καί, ὅπως ἀναφέρθηκε, τὸ προστατεύει

Τὸ δέρμα μας εἶναι τὸ μεγαλύτερο ἀνθρώπινο ὄργανο. Εἶναι ἀσπίδα τοῦ σώματος καὶ αἰσθητήριο τῆς ἀφῆς. Τὸ φροντίζουμε ἰδιαίτερα, γιατί ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἐξωτερικῆς μας ἐμφάνισης. Μήπως ὅμως δὲν τὸ κάνουμε σωστά, καὶ αὐτὴ ἡ φροντίδα μας τὸ θέτει σὲ κίνδυνο;

Τὸ ἠλιοκαμμένο δέρμα τὰ τελευταῖα χρόνια ἀναδεικνύεται καὶ σὲ πρότυπο ὁμορφιάς, καὶ ἔτσι καταργήθηκε ἡ ἀριστοκρατικὴ γοητεία τοῦ λευκοῦ δέρματος. Δυστυχῶς ὅμως αὐτὴ ἡ τάση ἔχει παράλληλα καὶ ἓνα σημαντικό κίνδυνο, τὴν ἐμφάνιση καρκίνου τοῦ δέρματος, ποὺ ὀφείλεται κυρίως στὴν ἐκθεση στὸν ἥλιο παρατεταμένα.

τάση ἔχει παράλληλα καὶ ἓνα σημαντικό κίνδυνο, τὴν *ἐμφάνιση καρκίνου τοῦ δέρματος*, ποὺ ὀφείλεται κυρίως στὴν *ἐκθεση στὸν ἥλιο παρατεταμένα.*

Ὅταν ἀκοῦμε τὴ λέξη «καρκίνος», συνήθως παγώνουμε. Ἡ συγκεκριμένη νόσος ὅμως ἔχει ὑψηλὰ ποσοστὰ θεραπείας, καὶ ἐπιπλέον εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνες τὶς περιπτώσεις ποὺ ἡ *ΠΡΟΛΗΨΗ*

καὶ ἀντιμετωπισθεῖ ἐγκαίρως!

Ἡ μεγάλη αὔξησὴ του ὀφείλεται στὴν ἐκθεση στὸν ἥλιο, ὅπως γιὰ παρατεταμένη ἠλιοθεραπεία καὶ γιὰ διάφορες δραστηριότητες στὸ ὑπαιθρο (οἰκοδόμοι, ἀγρότες).

Τὸ μελάνωμα παρουσιάζεται μὲ μιὰ ἀλλοίωση στὸ μέγεθος τῆς μορφῆς καὶ τὸ χρῶμα ἐνὸς ἢ δυο ὑπάρχοντος σπίλου («ἐπιλάς»).

ἀπὸ τὴν ἠλιακὴ ἀκτινοβολία.

Ἄν τὸ μελάνωμα προχωρήσει στὶς κάτω στοιβάδες τοῦ δέρματος, δίδει μεταστάσεις στοὺς λεμφαδένες καὶ στὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα (ἥπαρ, ἐγκέφαλο) μὲ τὴν κυκλοφορία τοῦ αἵματος.

Ἡ ἔγκαιρη ἀναγνώρισή του στὴν ἀρχικὴ φάση καὶ ἡ χειρουργικὴ ἀφαίρεσή του μπορεῖ νὰ ἐπιφέρει τὴν *πλήρη ἴαση*,

ένῳ, ἂν ἡ διάγνωσή του γίνει σὲ προχωρημένο στάδιο, διασπείρεται καὶ ἔχει πλέον *δυσμενέστερη πρόγνωση*.

Ἐμφανίζεται σὲ οποιαδήποτε ἡλικία καὶ σὲ οποιοδήποτε σημείο τοῦ σώματος, καὶ σὲ σημεία μάλιστα ποὺ δὲν τὰ «βλέπει» ὁ ἥλιος, π.χ. στὶς πατοῦσες. Δὲν προσβάλλει τὴ μαύρη φυλή.

Οἱ περισσότεροὶ σπύλλοι εἶναι καλοήθεις. Κάθε «ἐλιά» ὅμως ποὺ ἀλλιάζει χρῶμα, σχῆμα καὶ μέγεθος πρέπει νὰ ἐξετάζεται ἀπὸ δερματολόγο, καὶ τὸ κάθε ἄτομο ποὺ ἔχει πολλὲς «ἐλιές» πρέπει νὰ παρακολουθεῖται τακτικὰ ἀπὸ δερματολόγο.

Ποιοὶ διατρέχουν κίνδυνο; Τὰ αἷτια θεθαίως δὲν εἶναι γνωστά! Ἐπηρεάζουν ὅμως ὀρισμένοι παράγοντες, ἐνδογενεῖς καὶ περιβαλλοντικοί. Αὐτοὶ εἶναι:

- 1) Ὑπεριώδης (UV) ἀκτινοβολία.
- 2) Τεχνητὲς πηγὲς ὑπεριώδους ἀκτινοβολίας.
- 3) Τὸ ἀνοικτόχρωμο δέρμα (ποὺ δὲν μαυρίζει).
- 4) Ὁ μεγάλος ἀριθμὸς (> 50) κοινῶν σπύλλων.
- 5) Τὸ ἀτομικὸ καὶ οἰκογενειακὸ ἱστορικὸ μελάνωματος.
- 6) Ἀποδυναμωμένο ἀνοσοποιητικὸ σύστημα.
- 7) Τὰ σοβαρὰ ἡλιακὰ ἐγκαύματα τῆς παιδικῆς ἢ ἐφηβικῆς ἡλικίας.

Γι' αὐτὸ προσέχουμε πολλὺ τὰ μικρὰ παιδιά στὸν ἥλιο, νὰ φοροῦν ρούχα καὶ ἀντηλιακὸ στὴ θάλασσα, γιὰ νὰ προστατεύονται ἀπὸ μελάνωμα στὴν ἐνήλικη ζωὴ τους.

Πῶς θὰ γίνει ἡ διάγνωση.

Συνήθως τὸ μελάνωμα τὸ ἀνακαλύπτει ὁ ἴδιος ὁ ἀσθενής. Βλέπει σὲ ἓνα σημείο τοῦ σώ-

ματός του μιὰ ἤδη ὑπάρχουσα «ἐλιά» νὰ ἀλλιάζει, νὰ μεγαλύνει ἢ νὰ μαυρίζει πιὸ πολλὺ ἢ νὰ αἰμορραγεῖ. Μπορεῖ ἄλλοτε νὰ παρουσιάζει ἓνα ὄγκιδιο, τὸ ὁποῖο δὲν ὑποχωρεῖ. Γιὰ ὅλες αὐτὲς τὶς ἐνδείξεις, ἀπευθύνεται στὸν δερματολόγο, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ καταλάβει καὶ νὰ

ὑποψιαστεῖ τὸν βαθμὸ ἐπικινδυνότητας.

Ἡ *διάγνωση* θὰ γίνει μὲ τὴν κλινικὴ ἐξέταση ἀπὸ τὸν ἴδιο μὲ γυμνὸ ὀφθαλμὸ, ἢ μὲ δερματοσκόπιο, μὲ εἰδικὸ φακὸ ὑπὸ φωτισμὸ καὶ μεγέθυνση, ποὺ αὐξάνει τὴ διαγνωστικὴ ἀκρίβεια. Ἄν ὑπάρχει ὑποψία, τότε προχωρεῖ σὲ *βιοψία* ἢ καὶ στὴν ἄμεση ἀφαίρεση τῆς ὅλης βλάβης. Τὸ συμπέρασμα σχετικὰ μὲ τὴν ἐπιθετικότητα ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχει μιὰ βλάβη θὰ τὸ βγάλει ἡ *ιστολογικὴ ἐξέταση*. Οἱ γυναῖκες, ἐπειδὴ προσέχουν περισσότερο τὸ δέρμα τους, ἀνακαλύπτουν γρηγορώτερα μιὰ δερματικὴ βλάβη.

Ἄρα, ἡ αὐτοεξέταση εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐντοπισμοῦ μιᾶς δερματικῆς βλάβης, καὶ τὴ διάγνωση θὰ τὴν κάνει ὁ δερματολόγος.

Θεραπεία καὶ αἰσιοδοξία.

Ἡ χειρουργικὴ ἀφαίρεση ἀποτελεῖ τὸν ἀκρογωνιαίῳ λίθο τῆς θεραπείας, καὶ μάλιστα στὶς περιπτώσεις ποὺ διαγιγνώσκονται πρῶτως, ποὺ εὐτυχῶς ἀπο-

τελοῦν τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ τῶν μελάνωμάτων. Ἀντιθέτως, τὸ προχωρημένο μελάνωμα δὲν ἔχει πάντα καλὴ ἐξέλιξη, λόγῳ τῶν μεταστάσεων. Ἄν διαπιστωθεῖ μετάσταση στοὺς λεμφαδένες, γίνεται καθαρισμὸς, καὶ ὁ ἀσθενὴς ζεῖ ἐλεύθερος νόσου. Γίνονται καὶ ἄλλες θεραπείες, ἂν χρειασθεῖ, ὅπως χημειοθεραπεία, ἀκτινοθεραπεία καὶ ἀνοσοθεραπεία.

Τὸ γενικὸ συμπέρασμα ὅμως εἶναι ἡ **ΠΡΟΛΗΨΙΣ!** Οἱ γιατροὶ συνηγοροῦν:

1) Ἀποφύγετε τὴν ἔκθεση στὸν ἥλιο ἀπὸ τὶς 11 π.μ. ἕως τὶς 4 μ.μ.

2) Ἄν πρέπει νὰ βγεῖτε ἔξω, φορέστε καπέλο μὲ εὐρὺ γέισο

καὶ γυαλιὰ.

3) Προστατευθεῖτε ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολία ποὺ ἀντανακλᾶται ἀπὸ τὴν ἄμμο, τὸ νερό, τὸ χιόνι καὶ τὸν πάγο (οἱ σκιερὸ φοροῦν μαῦρα γυαλιὰ).

4) Χρησιμοποιεῖτε ἀντηλιακὸ ποὺ καλύπτει καὶ τοὺς δύο τύπους ὑπεριώδους ἀκτινοβολίας (UVA-UVB). Νὰ ἐπαναλαμβάνετε τὴν ἐπάληψη τοῦ ἀντηλιακοῦ κάθε δύο ὥρες.

5) Μὴν παρατείνετε τὴν παραμονὴ στὸν ἥλιο.

Ὁ δερματολόγος μπορεῖ νὰ προβεῖ σὲ χαρτογράφηση τῶν σπύλλων. Δηλαδή φωτογραφίζει καὶ παρακολουθεῖ ὅλους τοὺς σπύλλους λεπτομερῶς.

Ἄρα, πρέπει νὰ μὴν ἐκτιθέμεθα στὸν ἥλιο τὶς μεσημβρινὲς ὥρες!

Τηρώντας τοὺς κανόνες προφύλαξης ποὺ οἱ ἐπιστήμονες συμβουλεύουν νὰ τηροῦμε, εὐχομαί νὰ ἔχουμε

Καλὸ Καλοκαίρι!

ΖΩΗ ΡΙΖΟΚΩΣΤΑ-ΑΓΓΕΛΗ
Ἱατρός

Πρὸς Ἐμμαούς

Σὰν ψαχουλέψω τὴ ζωὴ μου,
θαρρῶ πὼς ὀλόκληρη εἶναι μιὰ πορεία πρὸς Ἐμμαούς.
Σ' ἀναζητῶ θλιμμένη
κι ὄλο πείθομαι πὼς Σ' ἔχασα ἀπὸ πηλαί μου,
ποτὲ δὲν θὰ Σὲ ξαναβρῶ, δὲν θὰ Σὲ «ξαναδῶ»
ὅπως τότε μὲ τῆς ἄδοξης παιδικότητάς μου τὰ μάτια.
Κι ἀπογοτεύομαι.
Μὰ δὲν κατάλαβα, ἀκόμα κι ἂν οἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μου ἄσπρισαν,
πὼς πάντα Ἐσὺ βαδίζεις δίπλα μου «ἐν ἑτέρῃ μορφῇ».
Ἐνα ζητῶ, ἄμποτε, Κύριε, νὰ Σὲ γνωρίσω ἔστω καὶ στὸ δεῖλι τῆς ζωῆς μου,
καθὼς ζυγώνω στοὺς Ἐμμαούς τῶν οὐρανῶν,
νὰ χορτάσω ἀπὸ τὸ χέρι Σου τὸ Ἅγιο τὸν Ἄρτο τῆς Ζωῆς.
Ἄμποτε...

ΑΣΗΜΙΝΑ ΚΟΥΚΙΑ

« Ἐν τούτῳ νίκα »

Τὰ βούκινα φωνάζουνε, τὰ κόρνα διαλαλοῦνε
τοῦ καίσαρα τὶς διαότες,
παίρνουν οἱ ἀγέρες τὶς βουὲς καὶ τὶς σκορπολογοῦνε
σὲ διάβες καὶ σὲ στρατές.

– Χιλιάρχοι, ἑκατόνταρχοι καὶ βαριαρματωμένοι,
σεῖς, τέκνα ἡλιολατρείας,
ἔδῳ ἡ μάχητα σήμερα, στὴ γῆ τὴν ἀπλωμένη
τῆς Γέφυρας Μουληβίας.

Τ' ὄργωμα σταματᾷ ὁ ζευγαῖς, τὸ σπάρσιμ' ὁ κολίγας,
τὰ βόδια λεί κι ἐκεῖνος,
γιὰ νὰ περάσει ὁ βασιλιάς, γιὰ νὰ διαβεῖ ὁ ρήγας,
ὁ νιὸς ὁ Κωνσταντῖνος.

Τὸ ταπεινὸ κυκλάμινο, ποὺ τὰ πετάλια κρύβει,
τώρα, δές, τὰ τεντώνει
καὶ στοῦ Κωνσταντίου τὸ παιδί σκύβει καὶ ξανασκύβει
καὶ τὸ μοσχομυρώνει.

Κι ὁ καλογιάννος, τὸ πουλί, κι ἐκεῖνος δὲ σωπαίνει,
μιὰ μυστικὴ τὸν πιάνει
χαρά, καὶ βγαίνει παραμπρὸς κι εἶναι οἱ ψαλμοὶ του κι οἱ αἶνοι
γι' αὐτὸν ποὺ κοντοφθάνει.

Νά, ὁ Κωνσταντῖνος στ' ἄλλογο καβάλα τὸ μπινέκι,
στὴν ἄπλη πιλαλάει,
στέκει καὶ δίνει διάτα ἐδῶ, ὀρμήνια λείει παρέκει
κι οἱ λόγοι του εἶναι πρᾶσι.

- Σήμερα, για τὴν πίστη μας, ἀντρεῖοι παλικαράδες,
θὰ δώσουμε τὴ μάχη,
ὁ καίσαρας μάζωξ' ἐδῶ πολεμιστὲς χιλιάδες
καὶ νίκη λῆει πὼς θὰ 'χει.

Μὰ ὁ Θεὸς τὸν θρίαμβο δὲ δίνει στοὺς βαρβάρους,
δὲ δίνει στοὺς ἐχθροὺς του,
ἀλλὰ σ' αὐτοὺς ὅπου ἔχουνε τοὺς λόγους Του σὰν φάρους,
τὸν δίνει στοὺς δικούς Του.

Δῶ στὴ Μουλήβια τὴ Γέφυρα, θὰ 'ναι μεγάλ' ἡ μέρα,
ὁ Ὑψιστος μᾶς βλέπει,
ὅλον μᾶς βλέπει τὸ στρατό, ἐδῶθε μέχρι πέρα,
τὸν βλέπει καὶ τὸν σκέπει!

Ψυχὴ ζητῶ, καρδιὰ ζητῶ, γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴ δόξα,
ἡ πίστη δὲ νικιέται,
ὁ Πλάστης, ὅπως Τὸν ὑμνοῦν σὰ ἐπουράνια τόξα,
στὴ γῆ θὰ ὑμνοῦλογιέται.

- ὦ, βασιλιά, στὸν Τίβερη θὲ νὰ μᾶς πάει ἡ ψυχὴ μας,
οἱ προσταγές σου, νόμος.
- Τοῦ Πλάστη, αὔριο, ἀντρειωμένοι μου, ἡ θεία εὐχὴ μαζί μας,
λαμπρός μας θὰ 'ναι ὁ δρόμος.

Θεῖκὸ ἀκοῦσ' ἓνα μήνυμα, ποὺ στέλνει ὁ Δημιουργὸς μας,
σ' ἐμέ, σ' ἐσᾶς τὸ στέλνει,
τὸ παραγγέλλει νὰ 'χουμε γι' ἀσπίδα ἔξω κι ἐντὸς μας,
ρητὰ τὸ παραγγέλλει.

Ὁ ἥλιος χθὲς ἀνέβηκε, σὰ οὐράνια γύρω πάστρα,
μ' ἀπὸ τὸν ἥλιο ἐπάνω,
σταυρὸς ἀστράφτει μὲς σὲ φῶς, φῶς ὄχι ἀχνὸ ἀπὸ τ' ἄστρα,
δὲν εἶναι ὄνειρο πλάνο.

Καθάριο λαμποκόπημα τριγύρω σκόρπιζ' ἓνα
σὲ κόσμον ἄλλιον μπῆκα,
βλέπω γραφὴ, μ' ὀλόχρυσά τὰ γράμματα γραμμένα,
ποὺ γράφει: « Ἐν τούτῳ νίκα».

Ὁ ἥλιος γέρνει νὰ κρυφθεῖ, κι ἐπάνω ἀπὸ τὸν ἥλιο,
τὸ φῶς αὐτὸ ἀπλωμένο,
ὁ ἥλιος θάμπωσ' ἀπ' τὸ φῶς, ἀπὸ τὸ θεῖο βασίλειο
τὸ μήνυμα σταλημένο.

- Τῶν Οὐρανῶν, ὦ, τ' ὄραμα, Ποιὸς εἶσ' Ἐσὺ ποὺ δείχνεις;
- Ὁ Κύριος καὶ Θεὸς σου,
σταυρὸ θὰ γράψεις σ' ἄρματα, θὰ εἶναι ὁ φωτολύχνος,
τὸ σῆμα στὸ στρατό σου.

- Μ' αὐτὸ τὸ σῆμα, βασιλιά, λευτερωτὴς θὲ νὰ 'σαι
καὶ νικητὴς θὰ γίνεις
καὶ λαμπερά, γεμάτα φῶς, λάβαρα ἴδια φτιάσε,
γιὰ τὸν καιρὸ τῆς δίνης.

Οἱ ἀσπίδες κι οἱ παράσπιδες: Ἐν τούτῳ νίκα, γράφουν,
χρυσᾶ τὰ γράμματά τους,
Ἄγγελοι τοὺς κατέγραψαν καὶ δὲν τοὺς παραγράφουν,
σὲ λίγο, τοὺς θανάτους.

Ὁ Καίσαρας Μαξέντιος βγαίνει μέσ' ἀπ' τὴ Ρώμη,
τοῦ καῖνε τὰ ρουθούνια,
φέρνει βουβάλια κι ἄλλογα κι ἐλέφαντες ἀκόμη,
κονταριστὲς μιλιούνια.

Σκούζει, βαρεῖ τὸ κέρατο, βαρεῖ καὶ δὲ σωπαίνει,
φωνὴ σέρνει πολέμου,
σκορποηλόγαι τὸ σάλπισμα, ἐδῶ κι ἐκεῖ πηγαίνει,
μὲ τὴν πνοὴ τ' ἀνέμου.

Τοῦ Κωνσταντίνου οἱ ἄξιοι υἱοὶ ρίχνονται στοὺς ἀπίστους,
ἀσπίδα κρούει μ' ἀσπίδα,
τ' ἀπελατίζει φέρνει τοὺς τὸ τέλος τῆς ζωῆς τους,
δὲ δίν' ἢ λιῖα ἐπιπίδα.

Σπιθοβολοῦνε κράνη ἀλλήλοῦ, βουηιάζουν μέσαθε ἄλλα,
κάποιοι καλοῦν τὸν Δία,
βάζουν τὰ πόδια στὸ φευγιὸ καμπόσοι, στὴν πιλάλια,
πετοῦν τὴν πανοπλία.

Μὰ πάλι στὸ πιλάλημα ξαναγκικέται ἡ ἀσπίδα,
τραχιὰ βροντοηλόγαι,
ὁ κατσουλιέρης πρόγκισε, φοβήθηκε ἡ τουρλίδα,
φεύγει ὁ χιονιάς, πετάει.

Ἄπ' τὴν περίσσεια χλαηλὸν κι ἀπ' τὴν πολλὴν τὴ δίνη,
κι ἡ ταρταρούγα ἐσκιάχτη
κι ἔχωσε τὸ κεφάλι της στὸ καύκαλο κι ἐκείνη
καὶ πάει τυφλὰ σὲ φράχτη.

Χτυποῦν μπροστὰ κι ὄλο μπροστὰ οἱ σταυροφόρ' οἱ ἀντρεῖοι,
ὁ τόπος ἀλλαλάζει
καὶ τοῦ Μαξέντιου ἡ στρατιὰ σκορπιέται, παραλίγει,
κι ὁ Κωνσταντῖνος κρᾶζει.

– Βλέπω φωτιές, βλέπω ἀστραπὲς ἀπ' τὴν ἀρματωσιά σου,
Μαξέντιε, μὴ μακραίνεις,
κόψε λίγο τὴ φόρα σου, νὰ βαρεθοῦμε στάσου,
ἢ πέφτω ἢ ἐσὺ πεθαίνεις.

Θεέ μου, τί θᾶμα εἶναι αὐτό, τί σκούξιμο, τί ἦχος;
Χιλιᾶδες κουκουβάγιες
πᾶν' στὴ Μουηβία τὴ Γέφυρα, σκεπάζουνε τὸ τεῖχος,
νύχια ἔχουν, σὰν ἀρπάγες.

Τοῦ Κωνσταντίνου οἱ μαχτὲς ρίχνονται σὰν λιοντάρια,
σπιθοβολᾶνε οἱ ἀσπίδες,
ἴαμπει ὁ σταυρὸς ἀπάνω τους, ἴαμπει κι ἀνάρια-ἀνάρια,
σκορποηλόγαι ἀχτίδες.

Ἄλογα σκούζουν, σκώνονται στὰ δυό τους πόδια κάποια,
κι ἄλλη ἐδῶ κείθε τρέχουν,
οἱ ἀντρεῖοι γκρεμίζουν τοὺς ἐχθρούς, θαρρεῖς σὰν ξύλα σάπια,
σωσμὸ ζωῆς δὲν ἔχουν.

- Μαξέντιε, γιατί πιλαηῆς, καβάλα στ' ἄλογό σου,
στὴ γέφυρα ποῦ τρέχεις;
Οἱ κουκουβάγιες ἀγρυπνοῦν, θὰ ἴδοῦν τὸν πηγαῖμό σου
καὶ γλιτωμὸ δὲν ἔχεις.

Γύρνα, κιοτή, στὸν πόλεμο, παράτα τὸ γεφύρι.
- Πάω ὅπου πάει ὁ στρατός μου...
- Τριζοβολάει ἡ γέφυρα.
- Κι ἂν τρέμει, δὲ θὰ γείρει,
μιὰ ἐλπίδα ἔχω ἐντός μου!

Ἡ γέφυρα σωριάζεται, τὰ ξύλα τῆς προσγέρνουν,
πάει κάθε τῆς λαγούμι,
καὶ τὸν Μαξέντιο πιά βαθιά, πολὺ βαθιά, τὸν παίρνουν,
στὴ λιάσπη καὶ στὴ λούμη.

Κάποιες φουσκάλιες φαίνονται στὸ πρόσωπο τῆς λίμνης,
σκᾶν' τοῦτες, βγαίνουν ἄλλῃες,
τοῦ καίσαρα τ' ἄψυα παιδιά, οἱ γιοὶ τῆς ἄγριας ποιίμνης,
σὲ κρῦες κοιμοῦνται ἀγκάλιες.

Κι ἔρχεται μιὰ βουερὴ φωνή, μέσ' ἀπ' τὰ παλικάρια
τοῦ Κωνσταντίνου, κι ἄκου.
- Σ' ἐσένα δόξα, βασιλιά, σ' ἐσὲ μεγαληυνάρια,
πάει ἡ πνοὴ τοῦ δράκου.

Ὁ Κωνσταντῖνος δέεται, κάτω ἀπ' τὰ οὐράνια τόξα,
γονατιστὸς καὶ ἴλει.
- Κύριε, δική Σου ἡ νίκη αὐτή, δική Σου ἔναι κι ἡ δόξα,
γλυκὰ ἡ ματιά μου κηλαίει.

Ἀπ' τὴν περίσσεια κηλαίει χαρά, ποὺ πιά τὰ πλάσματά Σου
λύκος δὲ θὰ τὰ τρώει,
γνωρίζεις πόσα τέκνα Σου ἐπέταξαν κοντά Σου
καὶ πόσ' ἤρθαν ἀθῶοι.

Δέξου τα, Θεέ μου, δέξου τα, τὰ ταπεινὰ τὰ λόγια
τῶν τόσων πονεμένων,
ἤλιανωτὸ Σοῦ στέλλουμε στὰ ἐπουράνια ἀνώγια,
χαρὰ ἀγγελιένων αἴνων.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝ. ΣΑΝΤΑΡΜΗΣ

Γλωσσάρι

ἀπελατίκι, τό = σιδερένιο ρόπαλο του ἀπελάτη φρουροῦ τῶν συνόρων τοῦ βυζαντινοῦ κράτους.

ἀψύ, τό = εὐερέθιστο, εὐέξαπτο, δριμύ.

διάβα, ἡ = διάβαση, πέρασμα, δρόμος.

διάτα, ἡ = διαταγή, προσταγή.

καλιγιάννος, ό = μικρὸ πουλί, μικρότερο ἀπ' τὸ σπουργίτι, ἡ κοιλιά του εἶναι λευκή, ἐνῶ τὸ μέτωπό του καὶ ὁ πλοῦτος του κιτρινοκόκκινα, τὸ ἀρχαῖό του ὄνομα εἶναι πυραλίδα, τὸ ἐπιστημονικό του ἐρύθθακος ὁ πυρρόχρους ἢ πυρούλιας καὶ τὸ λαϊκό του κοκκινοπλάιμης, κοκκινιστήθης, κοκκιντραχηλίτσα, κοκκινογούνης, κομπογιάννος, τσιπουρογιάννος, ταικογιάννος, γυφτούλια.

κατσουλιέρης, ό = τὸ πουλί ὁ κορυδαλλίος, σποροφάγο, μικρότερο ἀπὸ τὴ γαλιάντρα, ἔχει φτερά ἴδια στὸ χρωματισμὸ μὲ τὸ ἔδαφος, ξανθὸ, ποὺ δύσκολα διακρίνει κανεὶς σ' αὐτό, τὸ χαρακτηριστικό του σημάδι εἶναι μιὰ μικρὴ φτεροδεσμίδα, σὰν ἱοφίο (κατσούλια) ποὺ φέρνει ἐπάνω στὸ κεφάλι του, ζεῖ σὲ ἀκάλυπτους καὶ ἐλευθέρους χώρους, ὅπου καὶ φωλιάζει, δίπλα συνήθως σ' ἓνα ἀγκάθι ἢ πλάγι σὲ κομμάτι (μπλάνα) χώματος, x~x ποὺ σπκώνει τὸ ἀλήτρι, ἀνάμεσα στὰ σπαρτὰ ἢ ἔξω στὶς χορταριασμένες ἐκτάσεις, μετακινεῖται δὲ περπατῆ καὶ γρήγορα στὸ ἔδαφος καί, τέλος, νωρὶς τὸ πρῶτὸ ποὺ ξυπνᾷ, ἀνεβαίνει ψηλὰ στὸν οὐρανὸ καὶ χαιρετίζει τὸ πρῶτο φῶς τῆς μέρας μὲ γλυκὰ καὶ χαρούμενα κελαδήματα, κατσουλιέρας, κατσουλιάνι, σκορδαλλίος.

κιότης, ό = δειπλὸς φοβισιάρης.

κοιλίγας, ό = ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς συνεταιίρους ποὺ δανεῖζει ἀμοιβαῖα τὰ ζῶά του γιὰ τὶς γεωργικὲς καλλιέργειες, σέμπρος.

κόρνο, τό = πνευστὸ ὄργανο ἤχου.

κρούω = ἀγγίζω, ἀκουμπῶ, φθάνω, χτυπῶ.

Κωνσταντῖος ὁ Χλωρός = βλῆπε στὸ γλωσσάρι τῶν κυρίων ὀνομάτων.

λαγούμι, τό = ὄνη μὲς στὴ γῆ, ὑπόνομος.

λιάτα, ἡ = τσεκούρι πεπλητισμένο, ποὺ τὸ στόμα τῆς κοπῆς εἶναι 6 ἑκατοστὰ τοῦλάχιστον.

λιούμη, ἡ = ἰάσπη, ποητῶδης μᾶζα.

Μαξέντιος = βλῆπε στὸ γλωσσάρι τῶν κυρίων ὀνομάτων.

Μέγας Κωνσταντῖος = βλῆπε στὸ γλωσσάρι τῶν κυρίων ὀνομάτων.

μιλιούνι, τό = ἑκατομμύριο, ἀριθμὸς ἀνυπολόγιστος.

Μουλήβια Γέφυρα = ἱστορικὴ γέφυρα, Μουλήβια ἢ Μιλήβια Γέφυρα, στὸν Τίβερη ποταμὸ, 2 χιλιόμετρα ἀπὸ τὴν τότε Ρώμη, ὅπου κοντὰ τῆς, στὴ δεξιὰ ὄχθη τοῦ Τίβερη, ἔγινε ἡ πολυθρῦλητη μάχη στὶς 28 Ὀκτωβρίου τοῦ 312, μεταξὺ τῶν δυνάμεων τοῦ βασιλιᾶ Μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ τοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορα Μαξέντιου.

μπινέκι, τό = ἄλλογο γρήγορο στὸ βηματισμὸ του, κατάλληλο γιὰ ἰππικὸς ἀγῶνες, φάρσικο.

πάστρα, ἡ = διαύγεια, καθαρότητα.

πιλάλα, ἡ = τὸ γρήγορο τρέξιμο, ἡ τρεχάλα.

πιλάλημα, τό = γρήγορο τρέξιμο.

πιλαλῶ = τρέχω γρήγορα.

προγκῶ = ἀποδιώχνω ζῶα ἢ πουλιά, μὲ φωνὲς καὶ θόρυβο.

ταρταρούγα, ἡ = ἡ χελώνα.

Τίβερης, ό = κεντρικὸς ποταμὸς τῆς Ἰταλίας.

τουρλίδα, ἡ = χειμωνιάτικο κοπαδιάρικο πουλί, ἔχει ψηλὰ πόδια καὶ μακρὸ ράμφος, τὸ ἀνάστημά του εἶναι ψηλὸ, τὸ φτέρωμά του φαιόλευκο, πῆρε τ' ὄνομά του ἀπ' τὴ φωνή του, ποὺ ἰέει: τούρλι, τούρλι.

χιονιάς, ό = τὸ πουλί ὁ σπίνος, ποὺ συγγενεῖ μὲ τὸ σπουργίτι, τὸ χρώμά του εἶναι κοκκινοπράσινο, μὲ ἄσπρες ταινίες στὰ φτερά, ἔχει ράμφος κοντὸ καὶ δυνατὸ, ζεῖ στὰ δάση καὶ στοὺς κατοικημένους χώρους, ὁ ἔρχομός του τὸ φθινόπωρο καὶ ἡ σύντομη λαλιά του: τσιόν, τσιόν, προαναγγέλλει τὸ χειμῶνα, ἔχει κι ἄλλη φωνή, μακρὸσυρτη καὶ μελωδική, τσιόνι, βλαχότσιονο, χιονιστάρι, χιονάδα, χειμωνιάτης, δροσίτης.

Κύρια ὀνόματα

Κωνσταντῖος = Ὁ Κωνσταντῖος ὁ Χλωρὸς ἦταν ὁ πατέρας τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ἀνιψιὸς τοῦ αὐτοκράτορα Κλαύδιου, ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς μάνας του. Ἀναδείχθηκε ἡγέτης τοῦ Διοκλήτιανου (284-305). Τὸ 293 ἔγινε καίσαρας τοῦ Διοκλήτιανου καί, μετὰ τὴν παραίτηση τοῦ Διοκλήτιανου ἀνακηρύχθηκε Αὐγούστος. Ὁργάνωσε ἐκστρατεία ἐναντίον τῶν γερμανικῶν πληθυσμῶν καὶ τὸ 297 ὑπέταξε καὶ πάλι τὴ Βρετανία καὶ τὴν προσάρτησε στὴν Αὐτοκρατορία.

Περνώντας ἀπ' τὸ Δρέπανο τῆς Βιθυνίας, στὴν Ἀνατολή, ὅταν ἦταν νέος ἀξιωματικὸς τοῦ ρωμαϊκοῦ στρατοῦ, γνώρισε τὴ συνετὴ καὶ πανέμορφη Ἑλένη, κόρη φτωχοῦ ξενοδόχου, καὶ τὴ νυμφεύθηκε. Στὶς 27 Φεβρουαρίου 274 μ.Χ., στὴ Ναῖσο τῆς Μοισίας, σημερινῆς Σερβίας, γεννήθηκε ὁ Κωνσταντῖνος, ὁ μετέπειτα Μέγας Κωνσταντῖνος.

Ὁ Κωνσταντῖος ἦταν πολὺ ἀγαθὸς καὶ εὐσεβῆς, καὶ τὸν γιό του Κωνσταντῖνο τὸν μεγάλωσε μὲ εὐσεβεία, ἀλλὰ καὶ τοὺς χριστιανοὺς δὲν ἐμπόδισε στὰ θρησκευτικὰ τοὺς καθήκοντα. Ὁ αὐτοκράτορας Διοκλήτιανός, ἐφαρμόζοντας τὴν τετραρχία, διόρισε τὸν Κωνσταντῖνο καίσαρα, βοηθὸ τοῦ Αὐγούστου Μαξιμιανοῦ Ἐρκοῦθιου, στὴ Δύση. Ὁ ρωμαϊκὸς νόμος ἀπαγόρευε σὲ ἀνώτατους ἀξιωματικοὺς τὸν γάμο μὲ γυναῖκες ταπεινῆς καταγωγῆς, καὶ ἀνάγκασε τὸν Κωνσταντῖνο νὰ χωρίσει τὴ σύζυγό του Ἑλένη καὶ νὰ νυμφευθεῖ συγγένισσα τοῦ Μαξιμιανοῦ, πιθανὸν κόρη του, τὴ Θεοδώρα. Ἡ Ἑλένη δέχθηκε τὸ βαρὺ πλῆγμα, πῆρε τὸν δεκαπεντάχρονο γιό τῆς, τὸν Κωνσταντῖνο, καὶ ἀναχώρησε γιὰ τὴν ἰδιαίτερη πατρίδα τῆς. Ὁ Κωνσταντῖνος πέθανε στὶς 25 Ἰουλίου 306 μ.Χ.

Μαξέντιος = Μάρκος Αὐρήλιος Βαλέριος, Ρωμαῖος αὐτοκράτορας (Ρώμη 278-312 μ.Χ.). Ἦταν γιὸς τοῦ αὐτοκράτορα Μαξιμιανοῦ, τοῦ πεθεροῦ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ποὺ πῆρε τὴν κόρη του Φαύστα ὡς σύζυγο. Ἐγινε αὐτοκράτορας τῶν ἡγεγῶνων τῆς Ἰταλίας κυβέρνησε τὴν Ἰσπανία καὶ τὴν Ἀφρική. Ὅταν πέθανε ὁ Μαξιμιανός, ὁ Μαξέντιος διακήρυξε πὺς προτίθεται νὰ ἐπιθεθεῖ ἐναντίον τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου. Ἡ συνάντηση τῶν δύο στρατευμάτων ἔγινε στὴ δεξιὰ ὄχθη τοῦ

Τίβερη, κοντά στη Μουλήβια ή Μιλήβια Γέφυρα, όπου ο Μαξέντιος, προσπαθώντας να διαφύγει, ήττημένος, πνίγηκε στο ποτάμι, με πολλή στράτευμά του.

Μέγας Κωνσταντίνος = Ὁ Μέγας Κωνσταντίνος γεννήθηκε στη Ναϊσσοῦ τῆς Μοισίας, σημερινῆς Σερβίας, στίς 27 Φεβρουαρίου 274 μ.Χ. Πατέρας του ἦταν ὁ Κωνσταντίνος ὁ Χηλωρός, καίσαρας, βοηθὸς τοῦ Αὐγούστου Μαξιμιανοῦ Ἐρκούλιου, στὴ Δύση. Στὰ δεκαεννιά του χρόνια, ἦταν «*νέος καὶ ὁμορφος ἄνδρας*», γράφει ὁ ἱστορικὸς Εὐσέβιος, ὑψηλόσωμος, ἐπιδέξιος ἰππέας, ρωμαθαῖος ἀγωνιστής, ριψοκίνδυνος καὶ γενναῖος, ἔδινε ἐνδείξεις τοῦ βασιλικοῦ του μεγαλείου. Παντρεύτηκε 20 χρόνων τὴ Μινερβίνα. Ὁ καίσαρας Γαλιέριος ἀνσυχουῖσε καὶ φοβόταν ὅτι στὸ πρόσωπο τοῦ Κωνσταντίνου μεγάλωνε ἕνας ἐπικίνδυνος ἀντίπαλός του. Τὸν ἔστειλε στίς πιὸ ἐπικίνδυνες πολεμικὲς ἀποστολές, μὲ σκοπὸ νὰ σκοτωθεῖ. Ὅλα ὅμως αὐτὰ τὸν ἔκαναν γενναῖο, ἀφοβὸ, ἐμπειροπόλομο ἀξιωματικὸ καὶ τὸν προετοίμασαν γιὰ τὸ μεγάλο ἔργο ποὺ τὸν ἀνέμενε. Ἀνακηρύσσεται Αὐγουστος στίς 25 Ἰουλίου 306 μ.Χ., στὴ θέση τοῦ πατέρα του, ποὺ πέθανε στίς 25 Ἰουλίου 306 μ.Χ. Ἐπίσης, μετὰ τὸν πατέρα του, ὀνομάζεται Γάιος, Φλάβιος, Βαλέριος, Αὐρήλιος, Κηαύδιος. Καλεῖ ἀμέσως κοντὰ του τὴ μητέρα του Ἑλένη. Ἐπιτρέπει εὐθὺς στοὺς χριστιανούς τὴν ἀπρόσκοπτη ἀσκηση τῆς λατρείας τους.

Ὁ Κωνσταντίνος πληροφορήθηκε τίς πολεμικὲς προετοιμασίες τοῦ κουνιάδου του Μαξέντιου ἐναντίον του. Καὶ σὰν τελείωσε τίς δικές του προετοιμασίες, πέρασε τίς Ἀθῆναι μὲ τὸ στράτευμά του, τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 312 μ.Χ., νίκησε τὸ ἱππικὸ τοῦ Μαξέντιου στὸν Τορίνο καὶ τὴ Μπούρσια, κατέλαβε τὴ Βερόνα, κυρίευσε τὴ βόρεια Ἰταλία καὶ προήλασε μέχρι τὴ Μουλήβια ἢ Μιλήβια Γέφυρα τοῦ Τίβερη, τὴν ξύλινη, 2 χιλιόμετρα ἔξω ἀπὸ τὴν τότε Ρώμη, στίς 26 Ὀκτωβρίου τοῦ 312 μ.Χ., ὅπου τὰ στρατεύματα τοῦ Μαξέντιου εἶχαν παραταχθεῖ, στὴ δεξιὰ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ, γιὰ τὴν τελειωτικὴ μάχη.

Τὴν παραμονὴ τῆς μάχης, 27 Ὀκτωβρίου, ἐνῶ ὁ Κωνσταντίνος συλλογιζόταν μὲ ποιὸ τρόπο θ' ἀντιμετώπιζε τὰ πολυάριθμα στρατεύματα τοῦ Μαξέντιου, εἶδε, τὸ ἀπομεσήμερο, μὲ τὰ ἴδια τὰ μάτια του, κάτω ἀπὸ τὴ λαμπρότητα τοῦ οὐρανοῦ, παράξενο φωτεινὸ σημεῖο στὸν οὐρανὸ. Ἐνῶ ἔγερνε ὁ ἥλιος πρὸς τὸ δειλινὸ, βλέπει στὸν οὐρανὸ τρόποιο σταυροῦ, πάνω ἀπὸ τὸν ἥλιο, ποὺ συνίστατο ἀπὸ φῶς καὶ γραφὴ μαζί καὶ ποὺ ἔλεγε: «*Ἐν τούτῳ νίκα*». Ἡ φράση ἦταν μὲ χρυσᾶ γράμματα, στὰ ἑλληνικὰ γραμμῆν. Δηλαδή, μὲ τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ, θὰ βγεῖς νικητής. Στὸ θέαμα αὐτό, θαμπώθηκε καὶ ὁ ἴδιος καὶ τὸ στράτευμα, ποὺ ἀκοουθοῦσε καὶ εἶδε τὸ θαῦμα. Τὸ βράδυ, ἐνῶ κοιμόταν ὁ Κωνσταντίνος, τοῦ παρουσιάσθηκε ὁ Χριστὸς στὸν ὕπνο καὶ τὸν συμβούλεψε νὰ κατασκευάσει ὁμοίωμα τοῦ σταυροῦ ποὺ εἶδε, πρὸς βοήθειά του, στὴ συνάντηση μὲ τοὺς ἐχθρούς. Τὴν ἄλλη μέρα, ὁ Κωνσταντίνος μίλησε στοὺς δικούς του γιὰ τὸν σταυρὸ ποὺ εἶδε στὸν οὐρανὸ τὴ μέρα καὶ γιὰ τὸ ὄνειρο καὶ ἔδωσε ἐντολὴ καὶ σ' ἕνα μακρὺ κοντάρι σερέωσαν ψηλὰ πηλασιαστὴ κεραία, ποὺ σχημάτιζε σταυρὸ. Στὴν κορυφὴ τοῦ σταυροῦ τοποθέτησε τὸ μονόγραμμα τοῦ Χριστοῦ, Χ καὶ Ρ, μέσα σὲ στεφάνι ἀπὸ χρυσὸ καὶ πο-

λύτιμος λίθους. Ἀπὸ τίς ἄκρες τῆς ὀριζόντιας κεραίας τοῦ σταυροῦ, κρεμάσθηκε κόκκινο χρυσοῦφαντο πανί, κοσμημένο μὲ πετράδια, ποὺ ἔφερνε πάνω του τίς εἰκόνες τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τῶν δύο μεγαλύτερων γιῶν του, μὲ τὸ μήνυμα τοῦ ὁράματος: *Ἐν τούτῳ νίκα*. Τὸ ἴδιος σύμπλεγμα τῶν γραμμάτων σχεδιάσθηκε, μὲ χρῶμα, στίς ἀσπίδες τῶν στρατιωτῶν του. Ὁ ἴδιος δὲ ὁ Κωνσταντίνος τὸ χάραξε μπροστὰ στὸ κράνος του.

Τ' ἀντίπαλα στρατεύματα ἦταν ἄνισα. Ὁ Μαξέντιος εἶχε ἀριθμητικὴ ὑπεροχὴ στρατοῦ. Ἐνας μιλῆ γιὰ 25.000 ἄνδρες τοῦ Κωνσταντίνου, ἐναντι 100.000 τοῦ Μαξέντιου. Ἀλλῶς κάνει λόγος γιὰ 90.000 πεζικὸ καὶ 8.000 ἱππικὸ τοῦ Κωνσταντίνου, ἀπέναντι σὲ 170.000 πεζικὸ καὶ 18.000 ἱππικὸ τοῦ ἀντιπάλου του. Τελικὰ, ὁ Κωνσταντίνος ἀφῆσε μεγάλη δύναμη στρατοῦ νὰ περιφρουρήσει τὰ σύνορα καὶ ἔφθασε στὴ Ρώμη μὲ 40.000 στρατό, γιὰ ν' ἀντιμετωπίσει τίς 100.000 τοῦ Μαξέντιου.

Ἡ πολὺκροτη μάχη ἔγινε τὴν ἐπόμενη μέρα, 28 Ὀκτωβρίου 312 μ.Χ.

Ὁ Κωνσταντίνος ἦταν, τότε, 38 χρόνων, ἐνῶ ὁ Μαξέντιος 34.

Ὁ Μαξέντιος ἔβγαλε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη, τὴ Ρώμη, τὸν στρατό του καὶ βάδισε μαζί του πέρα ἀπὸ τὴν αὐτοσχέδια γέφυρα, ποὺ κατασκευάσθηκε πρόχειρα, γιὰ προσωπικὴ του χρῆση, τὴ Μουλήβια ἢ Μιλήβια Γέφυρα.

Τότε, ἕνας ἀπειρος ἀριθμὸς κουκουβαγιῶν πέταξε κάτω ἀπὸ τὴ γέφυρα καὶ κάλυψε τὸ τεῖχος.

Ὁ Κωνσταντίνος διέταξε τοὺς πεζοὺς ἄνδρες του καὶ ἐπιτέθηκαν κατὰ τῶν ἀντιπάλων, ταυτόχρονα ρίχθηκε καὶ τὸ ἱππικὸ τοῦ ἐναντίου τοῦ ἐχθροῦ, τὸ ὁποῖο χύθηκε μὲ τόση βιαιότητα, φέρνοντας τὸν ἐχθρὸ σὲ ἀναταραχὴ καὶ σύγχυση. Ἡ μάχη ἦταν ἰσσοσάλεια. Οἱ ξένοι σύμμαχοι στρατιῶτες καὶ οἱ Ρωμαῖοι τοῦ Μαξέντιου ἦταν ἀπρόθυμοι νὰ διακινδυνεύσουν τὴ ζωὴ τους, καθὼς ἐπιθυμοῦσαν ν' ἀπελευθερωθοῦν ἀπὸ τὴν τυραννία ποὺ ἦταν φορτωμένοι, κι ἔφευγαν καὶ πηγαιναν στὸν στρατὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου. Τὰ στρατεύματα τοῦ Μαξέντιου εἶχαν ἀμέσως ἀπώλειες σὲ μεγάλους ἀριθμούς, εἴτε ποδοπατημένους ἀπὸ τὰ σκληροτραχίλη ἀλλογα τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, εἴτε σκοτωμένους ἀπ' τὸ πεζικόν. Ὅταν καὶ πεζικὸ καὶ ἱππικὸ τοῦ Μαξέντιου ἔκαναν πίσω, ἔτρεξε κι αὐτὸς κατὰ τὴ Μουλήβια Γέφυρα, νὰ περάσει, νὰ γλυτώσει τὴ ζωὴ του. Τὰ ξύλα ὅμως τῆς γέφυρας δὲν ἄντεξαν ἕνα τόσο μεγάλο βάρος. Ἐσπασε ἡ γέφυρα, κι ὁ Μαξέντιος, μὲ πολλοὺς στρατιῶτες του, καταβυθίσθηκαν στὸ νερὸ καὶ παρασύρθηκαν ἀπὸ τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ. Ὁ Μαξέντιος, φτιάχνοντας τὴ γέφυρα γιὰ δικὴ του χρῆση, σκάρωσε μηχανὴ καταστροφῆς τοῦ ἑαυτοῦ του. Πνίγηκε στὸ ποτάμι Τίβερη, μὲ τοὺς στρατιῶτές του, μπροστὰ στοὺς μαχητὲς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ποὺ ἐπιτέθηκαν μὲ ὀρμητικὴ παρακίνησή του καὶ τὴ θέα τοῦ σταυροῦ.

Τὴν ἄλλη μέρα, βρῆκαν κάποιοι τὸ πτώμα τοῦ Μαξέντιου, ἔκοψαν τὸ κεφάλι του, τὸ κρέμασαν σὲ μιὰ λόγχη καὶ τὸ περιέφεραν στὴν πόλη, νὰ τὸ χλευάσει ὁ κόσμος.

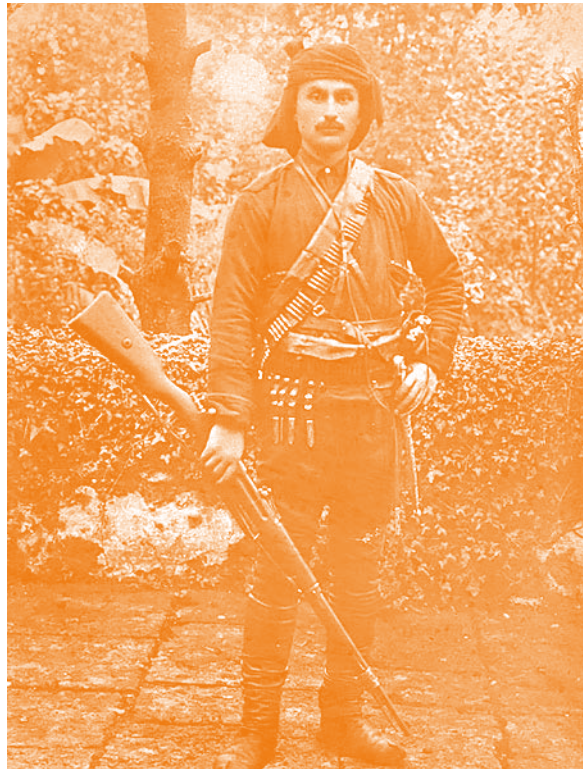
Ἡ σύγκλητος καὶ ὁ λαὸς τῆς Ρώμης ἀνοιξαν τίς πύλες τῆς πόλης καὶ ὑποδέχθηκαν μὲ λαμπρότητα, ὡς ἐλευθερωτὴ καὶ σωτῆρα, τὸν Μέγα Κωνσταντίνου.

Τοπάλ Όσμάν, ή ύαινα του Πόντου

Τοπάλ Όσμάν (Όσμάν Φερουντούν Ζαντελέρ), σενός συνεργάτης του Κεμάλ, έμεινε στην ιστορία για τὰ φρικτὰ ἐγκλήματά του κατὰ τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου. Γενήθηκε τὸ 1884 καὶ ἦταν γιὸς τοῦ Χατζῆ Μεχμέτ καὶ τῆς Ζεϊνέπ, μουσουλμάνων προσφύγων ἀπὸ τὸ Λαζιστάν. Ἀπὸ μικρὸς δούλεψε σὲ ἐλληνικὸ ξηλυργεῖο (ἄλλοι λένε ὅτι ἦταν βαρκάρης) καὶ εἶχε ἔντονο σύμπλεγμα κατωτερότητας ἀπέναντι στοὺς Ἕλληνας, ποὺ κυριαρχοῦσαν στὴν Κερασούντα οἰκονομικὰ καὶ πολιτισμικά.

Στὶς 19 Μαΐου τοῦ 1919, ὁ Κεμάλ ἀποβιβάστηκε στὴ Σαμψούντα, μὲ πρόφαση νὰ κατασειίλει τὸ ἀντάρτικο τοῦ Πόντου, ἀλλὰ στὴν οὐσία γιὰ νὰ ξεσηκώσει τοὺς Τούρκους κατὰ τῶν ἐλληνικῶν πληθυσμῶν. Μὲ βασικὸ συνεργάτη τὸν Τοπάλ Όσμάν, πρώην ἠοχία τοῦ Ὀθωμανικοῦ στρατοῦ, ὁ Κεμάλ ὀργάνωσε τὴν ἐξόντωση τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου, ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἡ ἥττα τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας στὸν Α΄ Παγκόσμιον Πόλεμον δημιούργησε ἕνα ἀντιδυτικὸ κλίμα στὸν τουρκικὸ λαό, ὁ Κεμάλ τὸ ἐκμεταλλεύτηκε καὶ ἄρχισε μιὰ ἐκστρατεία συσπείρωσης. Γρήγορα αὐτονομήθηκε, ὀργάνωσε δικό του στρατό, καὶ ἡ πρώτη του κίνηση ἦταν νὰ ξεσηκώσει τοὺς

Μὲ βασικὸ συνεργάτη τὸν Τοπάλ Όσμάν, πρώην ἠοχία τοῦ Ὀθωμανικοῦ στρατοῦ, ὁ Κεμάλ ὀργάνωσε τὴν ἐξόντωση τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου, ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Τούρκους ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, προτρέποντάς τους ξεκάθαρα νὰ ἐξοντώσουν τοὺς «Γκιαούρδες» καὶ νὰ πάρουν τὸν πλοῦτό τους. Μὲ σύνθημα «Σκοτώσε κάθε μὴ μουσουλμᾶνο», ἄρχισε νὰ ἐξάπτει τὸν θρησκευτικὸ φανατισμὸ καὶ φυσικὰ νὰ στοχοποιεῖ τοὺς Ἕλληνας. Γιὰ τὸ ἔργο αὐτὸ χρησιμοποίησε ἄνδρες παραστρατιωτικῶν ὀργανώσεων, ποὺ εἶχαν διαπράξει παρόμοια ἐγκλήματα κατὰ τὸν Α΄ Παγκόσμιον Πόλεμον, ἀλλὰ καὶ πρὶν ἀπ' αὐτόν.

Ὁ Τοπάλ Όσμάν, Λαζὸς στὴν καταγωγή, δη-

λαδὴ γεωργιανόφωνος μουσουλμᾶνος τοῦ Ἀνατολικοῦ Πόντου, ἤδη μέλος τῆς παραστρατιωτικῆς ὀργάνωσης Τεσκιλάτ-ι-Μαχσούσα, πῆρε μέρος στοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους, ὅπου τραυματίστηκε στὸ δεξι γόνατο καὶ ἔμεινε κουτσός (τοπάλ = κουτσός). Σύμφωνα μὲ ἄλλη ἐκδοχή, τραυματίστηκε ἀπὸ μιὰ Ἑλληνίδα, ποὺ χύμπεξε πάνω του, ὅταν προσπάθησε νὰ βιάσει τὴν κόρη της.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφή του, τὸ 1913, ἠγήθηκε μιᾶς παρακρατικῆς ὀργάνωσης, ἐκπαίδευσε κατάλληλα

τῆ μουσουλμανικῆ νεολαία καὶ ἄρχισε τὸ ἔργο τῆς ἐξόντωσης τῶν Ἑλλήνων στὴν περιοχὴ τῆς Κερασούντας.

Οἱ δικοὶ του ἄρχισαν νὰ πιέζουν Ἀρμένιους καὶ Ἑλληνας, προκειμένου νὰ φύγουν οἰκιοθελῶς,

ὀργανώνει τὴ δολοφονία τοῦ Κεμὰλ καὶ ἐπιτίθεται στὸ προεδρικὸ μέγαρο, στὸ ὁποῖο ὄμως δὲν βρῖσκει κανέναν καὶ τὸ ληληλατεῖ. Ὑστερα ὀχυρώνεται στὸ στρατόπεδόν του, ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ πολὺωρη μάχη μὲ τὸν τακτικὸ στρατὸ συλλημαίνεται τραυματισμένος

Πολλὲς περιγραφές, σὲ ἀρχεῖα σωσμένες, δίνουν τομακτικὲς λεπτομέρειες γιὰ τὴν ἀπίστευτη ἀγριότητα τῶν ἀνδρῶν τοῦ Τοπὰλ Ὀσμάν. Ἐκσφενδόνιζαν τὰ μωρὰ στοὺς βράχους ἢ τὰ λὸγχιζαν, ξεκοίλιαζαν ἔγκυες γυναῖκες, ἔκλειναν γυναικόπαιδα καὶ γέροντες στὶς ἐκκλησίες καὶ τὶς πυρπολοῦσαν, ἀφοῦ ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς κατοίκους εἶχαν στόχο καὶ τὰ χριστιανικὰ σύμβολα καὶ γενικὰ τὴ χριστιανικὴ πίστη.

ἀλλὰ πολὺ γρήγορα ἄρχισαν τὶς σφαγές. Πολλὲς περιγραφές, σὲ ἀρχεῖα σωσμένες, δίνουν τομακτικὲς λεπτομέρειες γιὰ τὴν ἀπίστευτη ἀγριότητα τῶν ἀνδρῶν τοῦ Τοπὰλ Ὀσμάν. Ἐκσφενδόνιζαν τὰ μωρὰ στοὺς βράχους ἢ τὰ λὸγχιζαν, ξεκοίλιαζαν ἔγκυες γυναῖκες, ἔκλειναν γυναικόπαιδα καὶ γέροντες στὶς ἐκκλησίες καὶ τὶς πυρπολοῦσαν, ἀφοῦ ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς κατοίκους εἶχαν στόχο καὶ τὰ χριστιανικὰ σύμβολα καὶ γενικὰ τὴ χριστιανικὴ πίστη.

Τὸν Μάιο τοῦ 1919 ὁ Παναγιώτης Ἑρμείδης ἐκφωνεῖ λόγιο ὑποδοχῆς στὴν Κερασούντα, κατὰ τὴν εἴσοδο τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ στὴν πόλη, καὶ ὁ Τοπὰλ Ὀσμάν τὸν συλλημαίνει, τοῦ κόβει τὴ γλῶσσα, καὶ κόβει ἐπίσης τὰ χέρια τοῦ Ἑλληνα ποῦ ἀνήρτησε τὴν Ἑλληνικὴ σημαία στὸ κάστρο τῆς πόλης. Συναντιέται μὲ τὸν Κεμὰλ, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσει τὴ νομιμότητα τῶν πράξεών του, καὶ δεσμεύεται νὰ συνεχίσει τὸ ἔργο του, μὲ τὴν ὑπόσχεση μάλιστα ὅτι... *«θὰ πνίξει τοὺς Ἑλληνας μέσα στὶς σπηλιές»*. Ἡ ὁμάδα του, 100 ἄτομα περίπου τὸ 1919, θὰ φτάσει τὸ 1920 στὶς 5.000 – οἱ ἄνδρες του αὐξάνονται, γιὰτὶ ὄλοι αὐτοὶ βέβαια πλουτίζουν ἀπὸ τὶς περιουσίες τῶν Ἑλλήνων.

Στὰ τέλη τοῦ 1922 ἐγκαθίσταται στὴν Ἄγκυρα ὡς διοικητῆς τῆς Προεδρικῆς Φρουρᾶς, καὶ στὶς 27 Μαρτίου τοῦ 1923 σκοτώνει διὰ στραγγαλισμοῦ τὸν βουλευτὴ τῆς Τραπεζούντας Ἀλῆ Σιουκρού, ποῦ ἦταν προστάτης τῶν Ἑλλήνων, κι αὐτὸ ξεσηκώνει θύελλα ἀντιδράσεων ἀπὸ ὄλους, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοὺς ὀμοεθνεῖς του. Ὁ Κεμὰλ δὲν μποροῦσε πιά νὰ τὸν προστατεύσει, καὶ διέταξε τὴ σύλληψή του. Ἴσως νὰ μὴν τὸν χρειαζόταν πιά, ἢ ἴσως νὰ ἤθελε νὰ ξεχαστοῦν τὰ ἐγκλήματά του, στὰ ὁποῖα βέβαια ἦταν συνέννοχος. Ὁ Τοπὰλ Ὀσμάν, γιὰ νὰ προστατευθεῖ,

καὶ ἐκτελεῖται. Μάλιστα, μετὰ ἀπὸ λίγο ὁ Κεμὰλ, γιὰ νὰ ἀποσύρει ἀπὸ πάνω του τὴ λαϊκὴ ὀργή γιὰ τὴ δολοφονία τοῦ βουλευτῆ, διατάζει νὰ ξεθάψουν τὸν ἀκέφαλο Ὀσμάν καὶ νὰ τὸν κρεμάσουν ἀπὸ τὸ ἓνα πόδι, ἐνῶ στέλνει τηλεγράφημα στὴν Τραπεζοῦντα, μὲ τὸ ὁποῖο ἐκφράζει τὴ θλίψη του γιὰ τὸν θάνατο τοῦ βουλευτῆ.

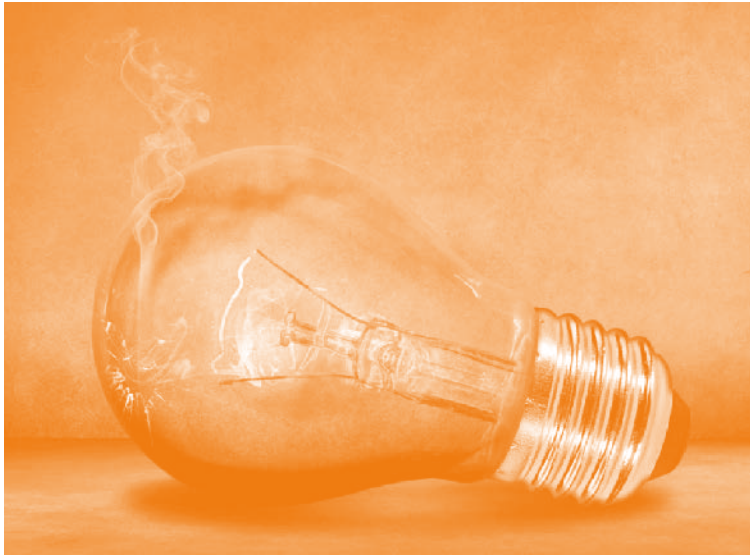

Ὡστόσο, τὸ 1925 ὁ Κεμὰλ θὰ δώσει τὴν ἄδεια νὰ μεταφερθοῦν τὰ ὀστέα τοῦ Τοπὰλ Ὀσμάν στὴν Κερασούντα καὶ νὰ κατασκευασεῖ μνημεῖο στὸ κάστρο τῆς πόλης πρὸς τιμὴν του, τὸ ὁποῖο στὴν οὐσία εἶναι *ἡ μαύρη ἀνάμνηση μιᾶς ἀπὸ τὶς ἐγκληματικώτερες φυσιογνωμίες τῶν τελευταίων χρόνων*.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΧΙΝΤΖΟΓΛΟΥ - ΑΜΑΣΛΙΔΟΥ

Τὸ κλίκ

Δίπλα στο κρεβάτι μου υπάρχει ένα πορτατίφ για ώρα ανάγκης, και παραδίπλα ένα βιβλίο και μιὰ κόλλη χαρτί και ένα μοιλύβι, γιὰ τυχὸν νυκτερινὲς ἐμπνεύσεις γιὰ γράψιμο. Ὡρα 4 τὸ πρωῖ. Ὁ ὕπνος μου, ὅπως συχνὰ συμβαίνει, ἔχει διακοπῆ. Στριφο-γυρίζω στὸ κρεβάτι χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἀπλώνω τὸ χέρι νὰ ἀνάψῃ τὸ φῶς, καὶ ἀμέσως ἀκούγεται ἓνα κλίκ. Ἡ λάμπα ἔχει καεῖ. Μέσα σὲ αὐτὸ τὸ σκοτεινὸ τοπίο τῆς κάμαρας, ὁ νοῦς μου ἄρχισε νὰ ταξιδεύει. Καὶ ξαφνικὰ σταμάτησε στὸ κλίκ.

ρινότητας τοῦ βίου. Τίποτε δὲν εἶναι δικό μας, καὶ μάταια ἀγωνιζόμαστε νὰ κερδίσουμε τὸν κόσμο μὲ κάθε μέσο καὶ μὲ κάθε τρόπο. Ἄν ρίξουμε μιὰ ματιὰ στὸ περιβάλλον μας, βλέπουμε ὅτι ἡ κοινωνία μας εἶναι γεμάτη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ κακίες, ψεύδη καὶ μίση, ποὺ συχνὰ φθάνουν στὸ ἔγκλημα. Κανεὶς δὲν σκέφτεται τὸ κλίκ, ποὺ σημαίνει τὸ ἀπρόσμενο τῆς ἐπίγειας ζωῆς μας.

Θεέ μου, φώτισέ μας νὰ τὸ συνειδητοποιήσουμε αὐτό. Δώσέ μας τὴ δύναμη,

Δὲν μᾶς ἀγγίζει ἡ σκέψη τῆς προσωρινότητας τοῦ βίου. Τίποτε δὲν εἶναι δικό μας, καὶ μάταια ἀγωνιζόμαστε νὰ κερδίσουμε τὸν κόσμο μὲ κάθε μέσο καὶ μὲ κάθε τρόπο. Ἄν ρίξουμε μιὰ ματιὰ στὸ περιβάλλον μας, βλέπουμε ὅτι ἡ κοινωνία μας εἶναι γεμάτη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ κακίες, ψεύδη καὶ μίση, ποὺ συχνὰ φθάνουν στὸ ἔγκλημα. Κανεὶς δὲν σκέφτεται τὸ κλίκ, ποὺ σημαίνει τὸ ἀπρόσμενο τῆς ἐπίγειας ζωῆς μας.

Ἄραγε, ἔτσι δὲν εἶναι καὶ ἡ ζωὴ μας; Δὲν χρειάζεται παρὰ ἓνα κλίκ, γιὰ νὰ βρεθοῦμε ἀπὸ τὴ μία στὴν ἄλλη ὄχθη τοῦ ποταμοῦ τῆς ζωῆς. «*Τὸ πεπρωμένον φυγεῖν ἀδύνατον*». Ἄν τὸ συνειδητοποιούσαμε αὐτό, πόσο διαφορετικὴ θὰ ἦταν ἡ καθημερινὴ ζωὴ μας ἐδῶ, στὴ γῆ... Θὰ ἐφαρμόσαμε τὰ τοῦ Εὐαγγελίου: «*Τί ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;*».

Καὶ ὁμως, δὲν μᾶς ἀγγίζει ἡ σκέψη τῆς προσω-

ἐνίσχυσε τὴ θέλησή μας νὰ ἀγωνιζόμαστε καὶ νὰ πορευόμαστε σύμφωνα μὲ τὶς ἐντολές σου. Νὰ μὴ μοιάζουμε μὲ τὶς μωρὲς παρθένες. Ἡ σκέψη μας, ἡ ζωὴ μας νὰ εἶναι γεμάτη ἀπὸ τὸ δικό Σου φῶς. Καὶ ὅταν τὸ «κλίκ» τῆς ζωῆς μας σταματήσει τὴν ἐδῶ πορεία μας, νὰ βρεθοῦμε ἔτοιμοι στὴν ἀγκαλιά Σου.

«Έκανε τὸ σωστό»

Εμείς οἱ «ὀλίγον» μεγαλύτεροι θὰ θυμόμαστε πὼς οἱ φρέσκες εἰδήσεις μεταδίδονταν ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, ἀπὸ ρούγα σὲ ρούγα, ὅπως μοῦ ἔλεγε ἡ μανούλα μου, ἢ ἀπὸ τελέλιηδες καὶ ἄλλα μέσα, ἀργότερα δὲ ἀπὸ δραστήριους ἐφημεριδοπώλες ποὺ χύνονταν στοὺς δρόμους ζωσμένοι μὲ φαρδιές ρουρίδες, κουβαλώντας ἓνα μεγάλο ἀριθμὸ ἐφημερίδων πρὸς πώληση. Ἡ περιέργειά μου δὲν ἱκανοποιήθηκε ποτέ, πὼς αὐτοὶ οἱ εἰδσεοκουβαλητὲς κατάφεραν καὶ τραβοῦσαν μὲ ἀκρίβεια τὴ ζητούμενη ἐφημερίδα μέσα ἀπὸ τὸ ροιὸ ἀπὸ αὐτὲς ποὺ κουβαλοῦσαν, καὶ οἱ ὅποιες, βεβαίως, δὲν εἶχαν ὅλες τὸν ἴδιο τίτλο. Καὶ γέμιζε ἡ μεσημεριανή, κυρίως, ἀγορὰ ἀπὸ τὶς φωνές τους: *Ἐφημερίδες*. Καὶ ἀπὸ κοντὰ διάλεξαν τὴν «καυτὴ» εἶδση, ποὺ τὴν ξεφώνιζαν, γιὰ νὰ προκαλέσουν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀγοραστῶν.

Θὰ ἀναρωτηεῖτε, καὶ τί μᾶς ἐνδιαφέρουν τὰ παραπάνω. Ἔ, νά. Νιώθω μιὰ μεγάλη ἐπιθυμία νὰ γίνω «ἐφημεριδοπώλης» σήμερα. Νὰ σᾶς μεταδώσω τὴν «καυτὴ εἶδση». Τώρα τὸ ξέρουμε ὅλοι πὼς τὶς

ριγραφὲς δὲν χρειάζονται.

Ἀμέσως θέλησε νὰ δώσει στὴν Κυρία μιὰ ἀμοιβή, ἔστω τὰ νόμια εὔρετρα, ὅπως προβλέπεται σ' αὐτὲς τὶ περιπτώσεις. Ἡ στὴν οὐσία ΚΥΡΙΑ, ὅμως, ἀρνήθηκε νὰ πάρει ἀκόμη καὶ αὐτά, καὶ ἀρκέστηκε στὶς εὐχαριστίες τοῦ καὶ στὴν ἠθικὴ τῆς ἱκανοποίηση ὅτι ἔκανε τὸ σωστό».

Τί ἴετε, λοιπόν; Δὲν μᾶς ἴβει αὐτὴ ἡ «καυτὴ εἶδση» πὼς δὲν χάθηκαν ὅλα σ' αὐτὸν τὸν τόπο; Δὲν

Νιώθω μιὰ μεγάλη ἐπιθυμία νὰ γίνω «ἐφημεριδοπώλης» σήμερα. Νὰ σᾶς μεταδώσω τὴν «καυτὴ εἶδση». Τώρα τὸ ξέρουμε ὅλοι πὼς τὶς εἰδήσεις τὶς βρίσκουμε πλεόν μέσα στὸ σπίτι μας. Μιὰ τέτοια, λοιπόν, εἶδση «ἔπεσε ἀπὸ τὰ σύννεφα» καὶ γέμισε κάποιες σελίδες στὸ διαδίκτυο καὶ πλημμύρισε τὴν καρδιά μου μὲ αἰσιοδοξία καὶ χαρά. Λέω, λοιπόν, νὰ μοιραστοῦμε τὴν πανέμορφη αὐτὴ καὶ «καυτὴ εἶδση».

εἰδήσεις τὶς βρίσκουμε πλεόν μέσα στὸ σπίτι μας. Μιὰ τέτοια, λοιπόν, εἶδση «ἔπεσε ἀπὸ τὰ σύννεφα» καὶ γέμισε κάποιες σελίδες στὸ διαδίκτυο καὶ πλημμύρισε τὴν καρδιά μου μὲ αἰσιοδοξία καὶ χαρά. Λέω, λοιπόν, νὰ μοιραστοῦμε τὴν πανέμορφη αὐτὴ καὶ «καυτὴ εἶδση».

«Μιὰ κυρία, περπατώντας στὸν πεζόδρομο κοντὰ στὰ Δικαστήρια τῆς πόλης τῶν Τρικάλων τῆς Θεσσαλίας, βρῆκε κάτω ἓναν πεσμένο φάκελο. Τὸν σήκωσε, σκεπτόμενη ὅτι μπορεῖ νὰ γράφει πάνω κάποιο ὄνομα, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχε τίποτε. Τὸν ἄνοιξε καὶ διαπίστωσε πὼς μέσα ὑπῆρχε ἓνα ποθὺ μεγάλο ποσὸ χρημάτων, χωρὶς κανένα ἄλλο στοιχεῖο. Τὸν ποσὸν ἦταν 17.000 εὐρώ!»

Χωρὶς δευτέρη σκέψη ἀπευθύνθηκε στὴν Ἀστυνομία, παραδίδοντας τὸν εὔρεθέντα φάκελο. Δὲν πέρασε λίγη ὥρα, καὶ παρουσιάστηκε στὸ Ἀστυνομικὸ Τμήμα Τρικάλων ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἔχασε τὸν φάκελο. Οἱ πε-

εῖναι παράδειγμα ποὺ πρέπει νὰ διατυμπανίσουμε, γιὰ ν' ἀκούσουν τὰ βλαστάρια μας πὼς τὸ ἦθος, ἡ ἐντιμότητα, ἡ ἀγάπη, ἐν τέλει, στὸν συνάνθρωπο εἶναι κορυφαῖα χαρακτηριστικὰ ποὺ πρέπει νὰ στολίζουν τὸν πραγματικὸ ἄνθρωπο;

Ἦς ἀκούσουμε καὶ τὸν αἰώνιο λόγο, ὅπως μᾶς παραδίδεται στοὺς Ψαλμοὺς (23): «Τὶς ἀναθήσεται εἰς τὸ ὄρος τοῦ Κυρίου καὶ τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ; ἄθῶος χερσὶ καὶ καθαρὸς τῆ καρδίᾳ, ὃς οὐκ ἔλαβε ἐπὶ ματαίῳ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ οὐκ ὤμοσεν ἐπὶ δόλῳ τῷ πλησίον αὐτοῦ».

Καὶ ἂς στείλουμε ἓνα «Εὐγε» στὴν εὐγενικὴ ψυχὴ τῆς ἄγνωστῆς μας ἀδελφῆς, εὐχόμενοι τὸ παράδειγμά της, τὸ ὁποῖο μᾶς γέμισε αἰσιοδοξία καὶ χαρά, νὰ γίνεῖ ὁδηγὸς γιὰ ὅλους μας.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΟΡΦΟΠΟΛΟΥ-ΓΕΩΡΓΟΥΛΕΑ

Σκέψεις...

“Όταν αποφασίσεις να διεκδικήσεις ένα αξίωμα, είναι αναγκαίο να είσαι καθαρός, κρυστάλλινος. Να έχεις ήθος και αξιοπρέπεια. Να ξέρεις καλὰ ὅτι θὰ εἶσαι στοὺς στόχαστρο γιὰ κριτική. Να εἶσαι τὸ καλὸ παράδειγμα σὲ ὄλους ὅσοι σὲ ἐπισκέφθηκαν. Να εἶσαι ἄμπετος, καλλιερ-
γημένος. «Καλλιέργεια» σημαίνει κάνω καλὸ καὶ ὠραῖο ἔργο.

να σοῦ συμβεῖ σοῦ ἀξίζει!

Οὔτε τὰ πάθη οὔτε τὰ λήθη ἀμείβονται, γιὰ τὴν ταλαιπωροῦν καὶ βασανίζου τὸν συνάνθρωπό σου.

Ἐμεῖς ὅμως τί φταίμε καὶ ζοῦμε τέτοιες καταστάσεις; Ἦ μήπως φταίμε; Ἄς τὸ σκεφτοῦμε.

Ὁ Ἄριστοφάνης στὶς Ἐκκλησιασάζουσες

ἔγραφε: «Πονάω, ποὺ βλέπω ὅλα νὰ σαπίζουν σ' αὐτὸν τὸν τόπο. Στὴν ἐξουσία πάντοτε φαῦλοι. Κι ἂν φανεῖ κάποιος μιὰ μέρα ἔντιμος, σὲ δέκα μέρες σκαρτεῦει. Φέρνει ἄλλοι; Χειρότερος».

Εἶχα διαβάσει κάποτε ἕναν ἀρχαῖο Περσικὸ νόμο: «Οἱ ἀτιμωταὶ τῆς πατρίδος ὑπουργοὶ πρέπει νὰ ἐκδέρονται ζῶντες. Μὲ τὰ δέρματα αὐτῶν νὰ ἐπενδύ-

Τὸ νὰ ἔχεις πολλὴς γνώσεις καὶ διπλώματα δὲν σημαίνει πάντα ὅτι εἶσαι καλλιερ-
γημένος. Ἐπιβάλλεται ἡ γνώση νὰ διαπεραστεῖ στοὺς ἐσωτερικό σου καὶ νὰ ἀφομοιωθεῖ, νὰ ταῦτισθεῖ μὲ τὸ εἶναί σου, μὲ τὴν ψυχὴ σου, νὰ σοῦ γίνε βίωμα, γιὰ νὰ μπορέσεις νὰ τὸ μεταδώσεις. Ὁ καλλιερ-
γημένος ἄνθρωπος μοιάζει μὲ τὸ φυτό. Ἔχει τὶς ρίζες τοῦ βαθιῆς, ὁ κορμὸς τοῦ ἀναπτύσσεται, βγάζει φύλλα ποὺ τὸ ὁμορφαίνουν καί, τέλος, βγάζει τοὺς καρποὺς ποὺ τοὺς προσφέρει.

πος μοιάζει μὲ τὸ φυτό. Ἔχει τὶς ρίζες τοῦ βαθιῆς, ὁ κορμὸς τοῦ ἀναπτύσσεται, βγάζει φύλλα ποὺ τὸ ὁμορφαίνουν καί, τέλος, βγάζει τοὺς καρποὺς ποὺ τοὺς προσφέρει.

Ὅταν τὸ καταφέρεις αὐτό, τότε εἶσαι ὁ ἄριστος ἄνθρωπος, ποὺ δὲν φοβᾶται οὔτε τὴν τεχνολογία οὔτε ὀτιδήποτε ἄλλο.

Τὴν ὠραῖο πρᾶγμα, ὅταν ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀληθινὰ ἄνθρωπος!

Ἄν ὅμως ἔχεις κατὰ νοῦν παρεκτροπές, ὅ,τι καὶ

οὐοὶ τὰ ὑπουργικὰ ἔδρα. Οὕτως ὥστε οἱ καθήμενοι εἰς αὐτὰς νὰ αισθάνονται τὸ ρίγος τῆς εὐθύνης».

ΜΠΕΛΛΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΠΟΥΛΟΥ

ΥΓ: Ἄν εἶσαι ἐνάρετος, δίκαιος, τίμιος, σωστὸς καὶ ἐπιμένεις στὰ πιστεύω σου, δὲν ὑπάρχει περίπτωση νὰ σὲ ἐπαινοῦν καὶ νὰ σὲ ἀποδέχονται ὄλοι, γιὰ τὴν κάποιων τὰ συμφέροντα θίγεις. Ἄν θίγεις συμφέροντα, κινδυνεύεις.

“Άγιος Θεράπων

Ἐπίσκοπος Κύπρου

Μάρτυρας τῆς Ὁρθοδοξίας

*Ἦφθης Θεράπων, οἶα θύτης τοῦ Λόγου.
Ἦφθης Θεράπων, καὶ δι’ αἵματος Πάτερ.*

Διαβάζουμε στὸ συναξάρι τοῦ Ἁγίου Θεράπωντος, τὴ μνήμη τοῦ ὁποίου ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν 14^η Μαΐου. Τὴν καταγωγή του δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς. «*Ἐκ τῆς Ἐώρας*», ὅπως σημειώνει ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας Κρήτης, καὶ κατ’ ἄλλους «*ἐκ τῆς Ἀλαμάνων χώρας*», δηλαδὴ ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῆς σημερινῆς Γερμανίας. Ἄγνωστος καὶ ὁ ἀκριβὴς χρόνος γεννήσεώς του. Ἐκτιμᾶται ὅτι ἔζησε τέλος 7^{ου} ἢ ἀρχὴς τοῦ 8^{ου} μ.Χ. αἰῶνος, συμπέρασμα ποὺ προκύπτει ἀπὸ τὴ δράση του κατὰ τῆς αἰρέσεως τοῦ Θεοπασχτισμοῦ καὶ τῆς Εἰκονομαχίας.

Ἀπὸ μικρὰν ἡλικία ἔδειξε περιφρόνηση στὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ κλίση πρὸς τὰ θεῖα πράγματα, ζῶν κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, ὡς πραγματικὸς Χριστιανός. Ἡ ἀγιογραφία τὸν ἀναφέρει ὡς μοναχὸ ὁποῖος ἀγωνίζεται νὰ ἀρέσει στὸν Κύριο καὶ εὐχαρίστως δέχεται τὸν σταυρὸ Του. Διακρίθηκε γιὰ τοὺς πνευματικὸς ἀγῶνές του καὶ χειροτονήθηκε μεγαλόσχημος καὶ ἱερέας.

Ἡ Θεία Πρόνοια, μετὰ τὴν κοίμηση τοῦ ἐπισκόπου τῆς περιοχῆς, τὸν ἀναδεικνύει διάδοχό του, παρὰ τὴ θέλησή του. Καθολικὸ τὸ αἶτημα τῶν ἀνθρώπων τῆς περιοχῆς. Ὑπακούει στὴ Θεία Πρόνοια. Ὡς ἐπίσκοπος συνεχίζει τὸ θεάρεστο ἔργο. «*Διδάσκαλος τῆς Ὁρθοδοξίας ἀκριβέστατος, πᾶος, ἐλεήμων, ὀρφανῶν πατήρ, κηρῶν ὑπερασπιστής, ὁδηγὸς τῶν πεπληνημένων, τῶν νοσοῦντων ἰατρὸς καὶ τῶν θλιβομένων παραμυθία, καὶ ἦν ἰδεῖν ἀπαντας χαίροντας καὶ εὐφρανομένους διὰ τὴν πρόνοιαν καὶ δικαιοσύνην αὐτοῦ*».

Ὁ Θεράπων ποίμαινε κατὰ τὸν καλλίτερο τρόπο τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἅγιος πολεμῶ γενναῖα τὴν Εἰκονομαχία καὶ ὀνομάζει αἰρετικούς καὶ ἀσεβεῖς τοὺς εἰκονομάχους. Οἱ εἰκονομάχοι τὸν συλλημβάνουν, τὸν βασανίζουν καὶ ξεσχίζουν τὴν σάρκες του μὲ σιδερένια νύχια. Ὁ ἴδιος ὑποφέρει, ἀλλὰ δὲν διαμαρτύρεται. Ἀπεναντίας, λέγει στοὺς βασανιστές του: «*Γιὰ τὴν Ἁγία Εἰκόνα τοῦ Χρι-*

στοῦ, εἶμαι ἔτοιμος ἀκόμα καὶ κομμάτια νὰ γίνω». Ἐκεῖνοι συνεχίζουν καὶ τὸν κλείνουν στὴ φυλακὴ καὶ τοποθετοῦν ἰσχυρὴ φρουρὰ ἔξω ἀπὸ τὸ κελί. Τὸ βράδυ Ἅγγελος Κυρίου ἐμφανίσθηκε στὸν Ἅγιο καὶ τοῦ εἶπε: «*Σήκω καὶ μὴ φοβᾶσαι τίποτα. Ἀκούστηκε ἡ προσευχή σου, γνήσιε μαθητὴ τοῦ Χριστοῦ*». Τὸ ἄλλο πρωΐ οἱ φύλακες ἔβγαλαν τὸν Ἅγιο ἀπὸ τὴ φυλακὴ καὶ ἄρχισαν νὰ τὸν εἰρωνεύονται, νὰ τὸν δέρνουν καὶ νὰ τὸν προπηλακίζουν. Τότε ὁ Ἅγιος τοὺς εἶπε: «*Ἐπειδὴ μὲ εἰρωνεύεστε καὶ παραμένετε ἀδιόρθωτοι καὶ μὲ βρίζετε, ἔφθασε σὲ σᾶς ἡ ὀργὴ τοῦ Κυρίου, καὶ θὰ γίνετε ὅλοι παράλυτοι, ὥστε ἀπὸ σᾶς νὰ σωφρονιστοῦν οἱ ὑπόλοιποι*». Μόλις ὁ Ἅγιος τελείωσε τὸν λόγὸ του, σχηματίστηκε στὸν οὐρανὸ ἓνα εἶδος ἀστραπῆς, καὶ ὅλοι παρέλυσαν, καὶ ὁ Ἅγιος μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἀγγέλου μεταφέρθηκε στὰ Ἱεροσόλυμα.

Ἐκεῖ ἐπισκέφθηκε ὅλα τὰ ἱερὰ προσκυνήματα, γιὰ νὰ λάβει χάρη καὶ εὐλογία. Γιὰ τὰ πολλὰ σημεῖα καὶ θαύματα ποὺ ἐπιτέλεσε, οἱ κάτοικοι τὸν ἀνακήρυξαν, ζῶντα, ὡς Μέγας καὶ Θαυματουργό. Ἐνα ἀπὸ τὰ πολλὰ θαύματα: Συνάντησε στὸν δρόμο τυχαῖα τὴν πορεία μιᾶς κηδείας μικροῦ παιδιοῦ Ἑβραίας μάνας. Ὁ Ἅγιος σπληχνίσθηκε τὴ μάνα, ποὺ θρηνοῦσε σφοδρὰ καὶ ἔκλαιγε. Πλησιάζει στὸ φέρετρο καὶ ἀπλώνοντας τὸ δεξιὸ χέρι του πρὸς τὸ παιδί λέει: «*Σήκω, στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν ὁποῖο οἱ ἄνομοι Ἑβραῖοι σταύρωσαν, ἐπὶ ἡγεμονίας Ποντίου Πιλάτου*». Ἀμέσως τὸ νεκρὸ παιδί ἀναστήθηκε, καὶ ἡ μάνα προσκύνησε τὰ ἴχνη τοῦ Ἁγίου καὶ μὲ δάκρυα χαρᾶς παρακαλοῦσε τὸν Ἅγιο νὰ βαπτίσει τὸ παιδί καὶ αὐτήν. Τὸ θαῦμα αὐτό, ὅπως καὶ πολλὰ ἄλλα, ἔγινε γνωστὸ στὸν κόσμῳ, καὶ ἡ φήμη τοῦ Θεράποντος ἀπλώθηκε παντοῦ. Γιὰ νὰ ἀποφύγει τὸν πειρασμὸ τῆς ὑπερηφάνειας, ὁ Ἅγιος ἀποφάσισε νὰ φύγει μακριὰ ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα.

Ἔτσι, ὁ Θεράπων μὲ πλοῖο φθάνει στὴν Κύπρο. Ἡ φήμη του τὸν ἀκολούθησε καὶ ἐκεῖ. Φιλοξενθεῖς ἀπὸ τὸν Σώσιο, ἐπειδὴ διαπίστωσε ὅτι αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγός του ἦταν ἀσθενεῖς καὶ εὐλαβεῖς (μάλιστὰ ἡ

γυναίκα του ήταν 9 χρόνια κατάκοιτη), επικαλέσθηκε τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, καὶ αὐτοὶ ἀπέκτησαν τὴν ὑγεία τους. Πολλοὶ κάτοικοι ἄρρωστοὶ κατέφευγαν στὸν Ἅγιο, ὁ ὁποῖος, βάζοντας τὰ χέρια του στὰ κεφάλια τῶν ἀσθενῶν, μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ τοὺς θεράπευε.

Ὁ Ἅγιος ὑπῆρξε θερμὸς κήρυκας τῆς ἀληθινῆς ὀρθόδοξης πίστεως καὶ σκληρὸς κριτὴς τῶν αἰρετικῶν. Μιὰ μέρα ἕνας αἰρετικὸς, μὴ μπορῶντας νὰ τὸν ἀντιμετωπίσει μὲ ἐπιχειρήματα, ἄρχισε νὰ τὸν ξυλοκοπᾷ. Ὅταν μετὰ ἀπὸ μέρες πῆγε νὰ ζητήσει συγγνώμη ἀπὸ τὸν Ἅγιο, αὐτὸς τοῦ ζήτησε νὰ ἀσπασθεῖ τὶς ἱερὲς εἰκόνες καὶ νὰ ἀπαρνηθεῖ τὴν αἵρεση. Ὁ αἰρετικὸς ἀρνήθηκε, καὶ ὁ Ἅγιος δὲν τὸν συγχώρεσε. Εἶχε δεῖ σὲ ὄνειρο τὸν Χριστὸ σὲ νηπιακὴ ἡλικία νὰ φορᾷ λευκὸ χιτῶνα, ὁ ὁποῖος ἦταν σχισμένος ἀπὸ τὴν κορυφὴ μέχρι τὰ πόδια, καὶ νὰ τὸν πληροφορεῖ ὅτι αὐτὸς ὁ αἰρετικὸς καὶ οἱ ὄμοιοί του διέρρηξαν τὸν χιτῶνά Του μὲ τὰ πιστεύω τους. Φυσικὰ, ὅλη ἡ Κύπρος θαύμασε τὸ θάρρος, τὴν τόλμη καὶ τὴν ἀρετὴ τοῦ Ἁγίου. Ὁ τότε πρόεδρος τοῦ νησιοῦ τὸν κάλεσε καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ μείνει κοντά του, γιὰ νὰ ὠφεληθεῖ ὅλος ὁ λαός, καὶ ὁ Ἅγιος δέχθηκε νὰ γίνῃ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου. Ὅσοι ἦταν χαρούμενοι καὶ εὐτυχισμένοι, γιὰτὸ ὁ Ἅγιος, ἐκτὸς ἀπὸ Ἐπίσκοπος, ἦταν καὶ ὁ Ἀνάργυρος Ἰατρὸς τοῦ νησιοῦ.

Μετὰ ἀπὸ χρόνια πολλὰ, Ἄραβες ἐπιδρομεῖς εἰσβάλλησαν στὴν Κύπρο. Λεηλατοῦν καὶ καίνε μοναστήρια καὶ ἐκκλησίες. Βρίσκουν τὸν Ἅγιο Θεράποντα νὰ ἱεουργεῖ μπροστὰ στὴν Ἁγία Τράπεζα. Αὐτὸ δὲν τοὺς ἐμποδίζει νὰ τὸν σφάξουν πάνω στὴν Ἁγία Τράπεζα. Εἶναι 14 Μαΐου. Ἀμέσως, θαυμαστὸ σημεῖο λαμβάνει χώρα. Οὐράνιες, θεῖες μελωδίες καὶ ἕνα ἄκτιστο Φῶς κυκλώνουν τὴν Ἁγία Τράπεζα. Τὸ γεγονός δίνει δύναμη καὶ κουράγιο στοὺς πιστοὺς, τοὺς δὲ Ἄραβες τοὺς γεμίζει μὲ φόβο καὶ τύψεις. Οἱ πιστοὶ χριστιανοὶ μὲ εὐλάβεια καὶ μὲ τὶς δέουσες τιμὲς κηδεύουν τὸ ἄψυχο σῶμα τοῦ μάρτυρα Ἁγίου Θεράποντα, καὶ στὸν χῶρο αὐτὸ κτίζεται ὁ πρῶτος ναὸς στὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου.

Ὅταν μετὰ ἀπὸ χρόνια οἱ Ἄραβες θὰ πατοῦσαν τὰ ἁγιασμένα χώματα τῆς Κύπρου, ἐμφανίζεται σὲ ὄνειρο ὁ Ἅγιος καὶ ζητᾷ νὰ μεταφερθοῦν τὰ ὀστά του στὴν Κωνσταντινούπολη. Πράγμα ποῦ ἐγένετο σὲ 27 Μαΐου.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΥΡΓΙΩΤΗΣ

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος πλ. α'. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Θεραπέυσας ἐνθέῳ ζήλῳ τὸν Κύριον, ἀληθῶς ἀνεδείχθης θεράπων τούτου πιστός· διὸ δέδοοσαι ἡμῖν τοῖς τιμῶσί σε, ἀκεσώδυνος πηγὴ, καὶ πολυχεύμων ποταμός, θαυμάτων καὶ ἰαμάτων, Θεράπον Ἱερομάρτυς· ὄθεν σε πάντες μακαρίζομεν.

Κοντάκιον. Ἦχος δ'.

Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ Σταυρῷ.

Τῇ ἱερᾷ καὶ ζωφόρῳ πηγῇ σου, πεποικιλμένη ποικιλίᾳ θαυμάτων, πάντες πιστοὶ προστρέχοντες πιστῶς καὶ εὐλαβῶς, πηλοῦτον ἀρυόμεθα, ἐξαισίων θαυμάτων, καὶ φαιδρῶς γεραίρομεν, τοὺς σεπτούς σου ἀγῶνας, οὓς περ ὑπέστης ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ, Ἱερομάρτυς Θεράπον θαυμάσιε.

Μεγαλυνάριον.

Χαίροις ἱερέων ἔμπρους εἰκῶν, Θεράπων παμμάκαρ, καὶ Μαρτύρων ὁ κοινωνός· χαίροις ὁ πηγάζων, θαυμάτων θεῖα ῥεῖθρα, σοφὲ Ἱερομάρτυς, τοῖς εὐφημοῦσί σε.

Προσευχὴ πρὸς τὸν Ἅγιο Θεράποντα

Χαῖρε Θεράπων Ἅγιε, τῆς Ἐκκλησίας δόξα,
Ἀλεμανίας γέννημα, καύχημα Ὁρθοδόξων.

Στεκόμαστε ὅλοι ἐμεῖς στὴ θεία σου Εἰκόνα,
τὰ βάσανα εἶναι πολλὰ καὶ σὲ παρακαλοῦμε.

Ἐγίνες φίλος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἄξιος ἐδείχθης,
τὰ θαύματα ἀμέτρητα ποὺ κάνεις στὸ Ὄνομά Του.

Ἀνέστησες νεκρὸ παιδί, ἔδιωξες τὸν καρκίνο,
παράλυτους θεράπευσε ἡ θεία σου Εἰκόνα.

Δαιμονισμένους γιάτρεψες μέσα εἰς τὸν Ναό σου,
ποὺ ἡ χάρη σου τὸν ἔκανε θεῖο Νοσοκομεῖο.

Σ' ὅλον τὸν κόσμο, Ἅγιε μου, νὰ δίνεις τὴν ὑγεία,
νὰ μᾶς κρατᾷ ἡ χάρη σου στὴν τοῦ Χριστοῦ πορεία.

Σύντροφος γίνε δυνατὸς μέσα εἰς τὴν ζωὴ μας,
διώξέ μας τὴν κατάθλιψη ποὺ ἔγινε πνοή μας.

Ἐἴλα μέσα στὰ σπίτια μας καὶ χάρισε Γαλήνη,
βουηιάζουμε στὰ πάθη μας καὶ μὲς στὴ σκοτοδίνη.

Σὰν ἀετός, παπούλη μας, ἄνοιξε τὰ φτερά σου,
ὅλου τοῦ κόσμου τὰ παιδιὰ κλεῖσε στὴν ἀγκαλιά σου.

Μέσα εἰς τὴν ἐντατικὴ τὸν ἄνθρωπό μας σῶσε,
ἄπλωσε τὸ χεράκι σου καὶ τὴν ὑγεία δῶσε.

Ἄς πάει καὶ ἡ χάρη σου μὲς στὰ Νοσοκομεῖα,
νὰ διαλυθεῖ σὰν σύννεφο ἡ κάθε δυστυχία.

Θεράπων εἶσαι Ἰατρός, πηγὴ τῶν ἰαμάτων,
καὶ Ἱεράρχης ἄξιος, μεγάλων χαρισμάτων.

Τὸ λάδι ἀπ' τὸ καντήλι σου μεγάλη εὐλογία,
ὅπου κι ἂν πέσει, Ἅγιε, χαρίζει τὴν Ὑγεία.

Ἡ θεία σου παράκληση σὰν βάλσαμο τωνώνει,
μία χαρὰ ἀνείπωτη, ποτὲ νὰ μὴν τελειώνει.

Προστάτεψε τὸν κόσμο σου, Στῆλε τῆς Ἐκκλησίας,
ἀπὸ κακὴ ἐνέργεια καὶ τοῦ ἐχθροῦ μανίας.

Μεγάλη εἶναι ἡ χάρη σου, μέγα καὶ τ' ὄνομά σου,
ἐτούτην ὥρα κάνε μας πνευματικὰ παιδιὰ σου.

Μὲ τόλμη νὰ διαδίδουμε τὸν Λόγο τοῦ Κυρίου,
νὰ μὴ δειλιάσει ἡ καρδιά, τὴν ὥρα μαρτυρίου.

Μὲ πρότυπο τὸν βίο σου, ἀσπίδα τὴν Εἰκόνα,
καὶ ὄπλο τὸν Σταυρὸ Χριστοῦ, ἀρχίζουμε ἀγῶνα.

Ἡ Παναγιά νὰ εὐλογεῖ, ἐσὺ νὰ μᾶς στηρίζεις,
μέσα ἀπὸ τὴν Εἰκόνα σου, πάντα νὰ μᾶς φωτίζεις.

Δωδεκάλογος για τὴ διατήρηση τῆς Εἰρήνης

1. Νὰ ἐλπίζεις πάντα πῶς μὲ τὴν καλοσύνη καὶ τὴν εἰρήνη οἱ γύρω σου θὰ καλυτερεύσουν.
2. Μὴν ἐξαρτᾶ τὴν εἰρήνη ἀπὸ τὰ χειροκροτήματα τῶν ἄλλων.
3. Νὰ προσεύχεσαι γιὰ τὴν εἰρήνη τοῦ κόσμου.
4. Μὴ χάνεις τὴν εἰρήνη σου, ὅταν σὲ παρατηροῦν.
5. Στὶς μικροδυσκολίες στάσου ἤρεμ.
6. Ἀντιμέτωπισε τοὺς ἄλλους χωρὶς καχυποψία ἢ ἀντιπάθεια.
7. Νὰ ἐλπίζεις εἰρηνικὰ στὴ βελτίωση τῶν ἄλλων.
8. Διατήρησε τὴν εἰρήνη, ὅταν οἱ γύρω σου τaráσσονται.
9. Μείνε εἰρηνικὴ σὲ ἀπρόοπτα γεγονότα.
10. Συνέχιζε τὸ καθῆκόν σου, ὅταν ἀπρόοπτα γεγονότα ἔρχονται νὰ σὲ ἐπηρεάζουν.
11. Μέσα στὴν ἡμέρα προσπάθησε νὰ βρῖσκεις λίγες στιγμὲς ἀνάπαυσης. Αὐτὸ θὰ σὲ ξεκουράζει καὶ θὰ σὲ ἀνανεώνει.
12. Μὴν ξεχνᾶς ποτὲ τὸν μακαρισμὸ: «*Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται*». Φρόντισε νὰ διατηρεῖς τὸν πολυτιμο καρπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ στὶς τρεῖς διαστάσεις του: εἰρήνη μὲ τὸν ἐαυτὸ σου, εἰρήνη μὲ τοὺς ἄλλους καὶ εἰρήνη μὲ τὸν Θεὸ μας.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΔΟΓΑΝΗ

Τὰ μικρὰ τῆς ζωῆς μας

Βιώσιμη ανάπτυξη

Ἀπὸ στοιχεῖα τῆς Γενικῆς Γραμματείας Καταναλωτῆ μαθαίνουμε ὅτι σήμερα καταναλώνουμε μέσα σὲ μία μέρα τόσους φυσικοὺς πόρους, ὅσους κατανάλωνε ἓνας πολίτης ὅλο τὸν χρόνο διακόσια χρόνια πρὶν. Γιὰ νὰ ἀλλιάξει ἡ εἰκόνα τοῦ ζοφεροῦ μέλλοντος τοῦ πλανήτη, ἀπαιτεῖται συντονισμένη προσπάθεια ἀπ' ὅλους – κράτη, τοπικὴ αὐτοδιοίκηση, κοινωνία τῶν πολιτῶν. Ὁ ὑπεύθυνος καταναλωτὴς κατανάλωνει σήμερα, ἀλλὰ σκέφτεται καὶ τὸ αὔριο. Γι' αὐτὸ ἐφαρμόζει καθημερινὰ τὶς ἀρχὲς τῆς βιώσιμης κατανάλησης.

Εἶναι θαυμαστὴ καὶ ἀπαραίτητη ἡ προσπάθεια ποὺ γίνεται ἀπὸ ὅλους τοὺς φορεῖς καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ΜΜΕ, γιὰ νὰ πειθοῦμε ἐπιτέλους, ἀφοῦ τόσα χρόνια ζήσαμε μὲ ἀνεξέλεγκτη ὑπερκατανάληση, νὰ ζοῦμε πιά μὲ λογικὴ χρῆση.

Ἀξίζει ὅμως νὰ τονιστεῖ καὶ ἡ ἄλλη πλευρά, ἐκεῖνὴ τῆς ἐξοικονόμησης χρημάτων, ἡ ὁποία προκύπτει ἀπὸ αὐτὴ τὴν εὐαισθητοποίηση. Τὰ χρήματα ποὺ θὰ περισσεύουν ἀπὸ τὴ μὴ σπατάλη, ἔστω καὶ ἂν εἶναι ἓνα μικρὸ ποσὸ τὴν ἡμέρα, ἀθροίζονται, συγκεντρώνονται καὶ μποροῦν νὰ ἀνακουφίσουν ἄμεσες ἀνάγκες ἀδελφῶν. Ἡ ἐλεημοσύνη δὲν εἶναι καθόλου ἀμελητέα, ἀλλὰ ἀντίθετα ἀξιοπρόσεκτη

«Ὑπὲρ τῶν μισούντων»

“Ὅταν πολιορκεῖ τὴν καρδιά σου ἡ πλημμύρα μιᾶς ἀναπάντεχης ἀχαριστίας... Ὅταν σὲ στοχεύουν ἀλλεπάλληλα βέλη ἀχαριστίας, ἡ πικρία μιᾶς ἀναίτιας ἀπόρριψης, ἡ ἀβάσιμη ἀρνητικὴ ἀντίδραση... Σὲ τέτοιες περιπτώσεις νιώθεις ὄχι μόνο νὰ ἀποδυναμώνεται ἡ ἀνεκτικότητά σου, ἀλλὰ καὶ νὰ φυγαδεύεται ἡ γαλήνη σου. Ὅσο κι ἂν προσπαθεῖς, τὰ δάκρυα δὲν στερεοῦν.

Ἀδελφὲ μου, αὐτὲς τὶς ὥρες, θυμήσου τὴ δέηση «ὑπὲρ τῶν μισούντων». «Ἄφες αὐτοῖς», κι ὅταν ἀκόμα γνωρίζουν καλὰ τί κάνουν. Οἱ μισοῦντες

Ὁ Κύριος μᾶς ὄρισε συνετοὺς οἰκονόμους καὶ διαχειριστὲς τῆς Φύσης, καὶ ὄχι ληστρικοὺς χρῆστες. Νὰ ἀπολαμβάνουμε, χωρὶς νὰ ἀφανίζουμε.

παράπλευρη ὠφέλεια τῆς μὴ κατασπατάλησης ἐνέργειας καὶ φυσικῶν πόρων.

Ὁ Κύριος μᾶς ὄρισε συνετοὺς οἰκονόμους καὶ διαχειριστὲς τῆς Φύσης, καὶ ὄχι ληστρικοὺς χρῆστες. Νὰ ἀπολαμβάνουμε, χωρὶς νὰ ἀφανίζουμε.¹

* * *

ἀξίζουν κι αὐτοὶ τὴ συγγνώμη μας, ἀλλὰ καὶ τὴν προσευχή μας νὰ τοὺς φωτίσει ὁ Θεὸς νὰ ἀλλιάξουν τὴν ἄδικη στάση τους.

Οἱ ἀντικειμενικὲς συνθήκες ἔχουν κάνει τὴ ζωὴ ἀρκετὰ δύσκολη. Ἄς βελτιώσουμε τὶς συνθήκες, προσπαθώντας μὲ φιλάδελφο πνεῦμα γιὰ ἐξομάλυνση, καταλλήλα καὶ συμφιλιώση στὶς ἀνθρώπινες σχέσεις.

1. Ἡ 5^η Ἰουνίου ἔχει ὀρισθεῖ ὡς Παγκόσμια Ἡμέρα τοῦ Περιβάλλοντος

Κάτι είδα... άκουσα... ή μούπαν

Θάταν καλά, όταν περπατάμε, να κοιτάζουμε μπροστά ή ψηλά. Άλλά...

Για πότε έφτασε στη μέση της ή Άνοιξη, ούτε που τó κατάλαβα. Ένα απόγευμα του Μάη βγήκα στο μπαλκόνι και κοίταξα τόν ουρανó, που σ' ένα μέρος του ήταν γαλανός και σ' άλλο είχε σύννεφα. Ένα φύσημα του άερα έφερε τó άρωμα από τις άνθισμένες νεραντζιές που υπάρχουν στους δρό-

μους και μου έφτιαχνε τή διάθεση. Εύχόμουν να χτυπήσει τó τηλέφωνο, για να πώ καμιά κουβέντα, και ώ του θαύματος, χτύπησε. Πήγα γρήγορα, σήκωσα τó άκουστικό και άκουσα τή φωνή τής φίλης μου Έλένης, που μου φάνηκε προβληματισμένη. Τή ρώτησα πώς είναι όλοι στο σπίτι και τής ζήτησα να μου πεί τά νέα της. Άκουσα τή φίλη μου να μου άπαντá βιαστικά, «Όλα καλά», και να σταματá. Τότε τή ρώτησα τί τής συμβαίνει.

Έκείνη, νιώθοντας τήν άγωνία μου, άπάληνε τόν τόνο τής φωνής της και μου είπε:

– Δέν ξέρεις τί μου συνέβη σήμερα. Κάθισε λοιπόν άναπαυτικά και άκουσέ με.

Ή Έλένη άρχισε να μου εξιστορεί ότι, καθώς περπατούσε σκυφή, δέν άκουσε να τής μιλή δίπλα της ή κοινή μας φίλη Μαρία, που είναι λίγο νεώτερή μας.

– Γιατί δέν μου άπαντáς; Έχεις τίποτα μαζί μου; Σε παρακολουθώ τόση ώρα που περπατώ δίπλα σου, κι έσύ κοιτάζεις κάτω, ής και θέλεις να μ' άποφύγεις.

Σήκωσα τó κεφάλι μου, είπε ή Έλένη, και, όταν

είδα ότι ήταν ή Μαρία, τής ζήτησα συγγνώμη, λέγοντας ότι κοίταξα κάτω, γιατί τó πεζοδρόμιο ήταν χαλασμένο, και προσπαθοῦσα να μην παραπατήσω. Ή Μαρία μου είπε ότι είχα δίκιο, άλλα με συμβούλησε:

– Όταν μπορείς, να κοιτάζεις μπροστά ή ψηλά.

Σταμάτησε για λίγο ή Έλένη και, με ύφος νοσταλγικό, μου είπε:

– Θυμάσαι, καλή μου φίλη, όταν ήμαστε νέες, κοιτάζαμε συνήθως μπροστά και ψηλά. Θα μου πεις ότι ίσως οί δρόμοι και τά πεζοδρόμια ήταν σε καλύτερη κατάσταση, και έμεις μπορούσαμε να άπολαμβάνουμε τή ηιακάδα τή μέρα και τó βράδυ τήν όμορφιά του φεγγαριού και τών άστεριών, και βεβαίως να άποφεύγαμε εύκο-

λα τις κακοτοπιές.

Πριν άποχαιρετιστούμε τηλεφωνικώς, εύχηθήκαμε να έχουμε τήν εύχέρεια, αν συναντούσαμε κάτι ώραίο, να τó άπολαμβάναμε κοιτάζοντας μπροστά ή ψηλά.

Ύστερα τó τηλέφωνο σίγησε, και έγώ γύρισα στη θέση μου. Είχε ήδη νυχτώσει. Κοίταξα ψηλά τόν σκοτεινό ουρανó και είδα τ' άστέρια. Χάρηκα που ήμουν στο σπίτι, γιατί, όταν είμαι έξω, φυλάγομαι κι έγώ από τις κακοτοπιές και κοιτάζω ΚΑΤΩ, για να μην πέσω...

ΛΙΤΣΑ ΑΠΑΛΑΚΗ

Βιβλιοπαρουσίαση

**Τὸ προσωπεῖο
καὶ τὸ πρόσωπο**
PAUL TOURNIER,
μετάφρ. ΔΗΜ. ΧΑΡΟΚΟΠΟΥ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ»,
ΑΘΗΝΑ 2022, 14Χ21,
262 σελί.

Τὸ προσωπεῖο καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ Paul Tournier εἶναι ἓνα σοφὸ βιβλίον, ὀδὴ γὰρ ζωῆς. Δὲν θὰ μπορούσα νὰ γράψω τίποτα περισσότερο. Ἴσως θὰ ἀρκοῦσε

μὰ ἀπαρίθμηση κάποιων κεφαλαίων: «Ποιὸς εἶμαι;», «Αὐτὸς ὁ ἀπρόσωπος κόσμος», «Ἡ ψυχολογία καὶ τὸ πνεῦμα», «Ἐὸ διάλογος», «Τὸ ἐμπόδιον», «Ζωὴ σημαίνει ἐκλογὴ», «Ἐὸ ζωντανὸς Θεός», «Ἐὸ ἀνάβλυση τῆς ζωῆς» κ.ἄ.

Εἶναι τὸ ἴδιον βιβλίον ποῦ εἶχε ἐκδοθεῖ τὸ 1956 ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἰατρικῆς Ψυχολογίας καὶ Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς τοῦ Ἄριστου Ἀσπιώτη, σὲ μετάφραση τοῦ ἱατροῦ Δημητρίου Χαροκόπου, τὸ ὁποῖο ἔχει ἐξαντληθεῖ, καὶ ἄλλῃσθε δὲν θὰ μπορούσε νὰ διαβαστεῖ εὐκόλῃ ἀπὸ τὸν σημερινὸ ἀναγνώστη, καθὼς ἡ γλῶσσά του εἶναι ἀρχαϊζουσα. Ἡ νέα ἐκδοση, ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἰ. Μ. Ἀργοιίδος, εἶναι μετατροπὴ σὲ δημοτικὴ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Λέσχην τοῦ Βιβλίου.

Ἄν ὁ ἀναγνώστης, τελειώνοντας τὸ βιβλίον, ἔχει αισθανθεῖ ὅτι αὐτὸ ἐκφράζει τὰ ἴδια συμπεράσματα στὰ ὁποῖα ἔχει καταλήξει ὁ ἴδιος γιὰ τὴ ζωὴ, νιώθει μὴν ἄφατη εὐφορία: «Ναί, τὰ ξέρω αὐτά, τὰ ἔχω νιώσει καὶ ξέρω ὅτι εἶναι ἀληθινά!».

Ἄν ὁμως ὁ ἀναγνώστης,

κατὰ τὴν ἀνάγνωση τοῦ βιβλίου, πέφτει πάνω σὲ μνηύματα ποῦ εἶναι καινούργια γι' αὐτόν, ἀλλὰ ποῦ δαισιθάνεται ὅτι «ἐδῶ ὑπάρχει κάτι ποῦ καταλαβαίνω ὅτι εἶναι ἀληθινόν, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν τὸ ξέρω ἀκόμα», τότε βρίσκεται μπροστὰ στὴν πρόκληση: «Θὰ ἐμβαθύνω σ' αὐτὸ ποῦ διαβάζω;» «Θὰ δοκιμάσω νὰ τὸ κάνω πράξη;». Ἡ θὰ τὸ προσπεράσει, μὲ κάποια μελαγχολικὴ βεβαιότητα ὅτι «Αὐτὰ εἶναι ἀδύνατα γιὰ μένα»; Ἐὸ ἀναγνώστης διαβλέπει ὅτι ὑπάρχει ἓνα κλειδί ποῦ θὰ μπορούσε νὰ τοῦ ἀνοίξει πόρτες, γιὰ νὰ τῆς διαβεῖ καὶ νὰ δεῖ πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ ποῦ εἶχε συνηθίσει νὰ βλέπει, νὰ τὰ βλέπει τώρα μὲ διαφορετικὸ μάτι, νὰ τοιμήσει τὴ «μετάνοια», τὴ «μεταστροφή τοῦ νοῦ» καὶ νὰ τὰ δεῖ σὰν κάτι ἄλλο ἀπ' ὅ,τι νόμιζε ὡς τώρα. Καὶ νὰ δεῖ τὴ ζωὴ του ν' ἀλλιάζει.

Ἄν ὁμως αὐτὸ θέλει κόπο πολλὸ καὶ ἐπίμονο. Θέλει «ξεβόλεμα». Θὰ ἀποτοιμήσει τὸ ἐγχείρημα;

ΗΒΗ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Εἰς Μνημόσνον

Γεωργία Λογοθέτη

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο, τὰ μέλη καὶ οἱ γονεῖς φίλοι τοῦ Κέντρου Συμπαραστάσεως Ἀντιναρκωτικοῦ Ἀγῶνα Προνοίας «Ἀποστόλου Παύλου» «ΕΛΠΙΔΑ» ἀποχαιρετοῦμε μὲ βαθιὰ συγκίνηση τὴ συνοδοιπόρο καὶ ξεχωριστὴ φίλη Γεωργία Λογοθέτη. Τὴν ξεπροβοδίζουμε στὶς πύλεις τοῦ Παραδείσου μὲ ἀγάπη καὶ σεβασμὸ, καὶ εὐχόμεστε ὁ Θεὸς νὰ τὴν ἔχει στὰ δεξιὰ του. Ὑπῆρξε πραγματικά, ἀπὸ τὴ νεανικὴ τῆς ἡλικίας, μιὰ ἀκούραστη ἀγωνίστρια προσφορᾶς ἀγάπης γιὰ τὸν πλησίον.

Ἡ Γεωργία Λογοθέτη γεννήθηκε στὰ Χανιά Κρήτης, ὅπου ὁ πατέρας τῆς Γεώργιος Φερετζάκης ὑπηρέτοῦσε ὡς καθηγητὴς Γαλλικῶν. Τελείωσε τὸ δημοτικὸ καὶ τὸ γυμνάσιο στὸ Ἡράκλειο Κρήτης ὡς ἄριστη μαθήτρια. Ὅμοιως ἀρίστευσε καὶ στὴν Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία.

Μετὰ τὴν ἀποφοίτησή της ἐργάσθηκε ὡς δασκάλα στὸ ἰδιωτικὸ σχολεῖο «Λύκειο Ὁ Κοραΐς» τοῦ Ἡρακλείου, ἀρχίζοντας ἐκεῖ τὴ σταδιοδρομία προσφορᾶς ἢ ὁποῖα τὴ διέκρινε μέχρι τέλους. Προσέφερε στὸς μαθητὲς της, προσέφερε ὡς ὁμαδάρχισσα στὶς Χριστιανικὲς Μαθητικὲς Ὅμάδες, προσέφερε, πάντα μὲ τὴν ἄοκνη συμπάραση, ὑποστήριξη καὶ ἀγάπη της, στὸν σύζυγό της Παναγιώ-

τη Λογοθέτη, ὁ ὁποῖος κόσμησε τὸν δικαστικὸ κλῆδο, φθάνοντας στὸν βαθμὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου. Προσέφερε ἐπίσης στὰ τρία παιδιά της τὴ σωστὴ ἀνατροφή καὶ ἀρχές. Εὐτύχησε νὰ δεῖ τὴ συνονόματη ἐγγονή της φοιτήτρια τῆς Νομικῆς.

Δὲν ἠπυήθηκε ἐντούτοις χρόνο καὶ κόπο, προκειμένου νὰ προσφέρει μὲ αἴσθημα φιλάνθρωπίας καὶ εὐθύνης στὸ κοινωνικὸ σύνολο. Εἰδικώτερα, ὡς ἰδρυτικὸ μέλος τῆς «ΕΛΠΙΔΑΣ» ἀπὸ τὸ 1988 συνεργάσθηκε, μὲ

δράση ἄξια τῆς καταγωγῆς της, γιὰ τὴ στήριξη οἰκογενειῶν μὲ πρόβλημα χρήσης οὐσιῶν. Ἐπίσης, ἐπισκεπτόταν ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν τὴν «Ἐστία Χριστιανικῆς Ἀγάπης», προσφέροντας παρηγοριά, ἀγάπη καὶ βοήθεια ὅπου ἀπαιτεῖτο στοὺς ἡλικιωμένους τροφίμους της.

Ἦταν πάντα συνεπὴς καὶ εἰλικρινὴς, ἀκούραστη, μὲ εὐαισθησία συναισθημάτων καὶ δυναμισμό ἐνεργειῶν. Ἔργαζόταν μὲ διάκριση, ὑπευθυνότητα, προσοχή, καὶ πάντα στηριγμένη σὲ προσευχὴ γιὰ τὶς δυσκολίες τῆς προσπάθειάς της.

Ἡ στήριξη ἀπὸ τὴν οἰογένειά της, γιὰ τὸ ἔργο αὐτὸ ποὺ ἀγάπησε, τῆς ἔδινε χαρὰ, καὶ ἡ εὐχαριστία της γινόταν βάλσαμο καὶ ἐλπίδα γιὰ τοὺς πονεμένους φίλους τῆς προσπάθειάς μας καὶ τοὺς συνεργάτες μας.

Σ' εὐχαριστοῦμε, ποὺ ὑπῆρξες στὴ ζωὴ ὄλων μας, Γεωργία Λογοθέτη.

Σ' εὐχαριστοῦμε, ποὺ μοιραστήκαμε γιὰ τὸ καλὸ συγκινήσεις, ἀγωνίες, προσδοκίες καὶ κάποιες σημαντικὲς χαρές.

Θὰ μείνεις στὴ μνήμη καὶ τὴν προσευχὴ μας γιὰ πάντα.

Αἰωνία ἡ μνήμη σου!

**Κέντρο Συμπαραστάσεως
Ἀντιναρκωτικοῦ Ἀγῶνα
Προνοίας
«Ἀποστόλου Παύλου»
«ΕΛΠΙΔΑ»**

Εἰς Ἀνημύσνον

Νίκη Μητροπούλου

Με άγωνία, συγκίνηση και πολλή αγάπη παρακολούθησαμε τον άγωνα που έδινε στο Νοσοκομείο ή αγαπητή μας Νίκη Μητροπούλου. Για άλλη άσθένεια εισήλθε, και δυστυχώς προσβλήθηκε από τον Covid-19, ή ευαίσθητη ύγεία της επιδεινώθηκε, και τελικά πέταξε για τον ουρανό, δυστυχώς μόνη, διότι λόγω του επικίνδυνου ιού

άπαγορεύονταν οί επισκέψεις άσθενών.

Ή Νίκη Μητροπούλου θα μάς λείψει πολύ, διότι ή ήσυχη παρουσία της ένέπνεε και βοηθοῦσε και τις συνεργάτιδες της στον Κύκλο Νοσοκομείου, του οποίου ήταν ή ψυχή, συμπαραστεκόμενη στους άσθενείς του «Ευάγγελισμοῦ», που επισκεπτόταν μαζί με άλλες, επίσης άξιες κυρίες επί πολλά χρόνια.

Με τό γνήσιο χριστιανικό της ενδιαφέρον βοηθοῦσε ήθικώς και ήλικώς τους άσθενείς που

επισκεπτόταν με τον Κύκλο Νοσοκομείου. Με τά πειστικά και ήρεμα λόγια της όδηγοῦσε τους άσθενείς στον Θεό, έκκλησιάζοντο, έξομολογούντο και κοινωνοῦσαν, πολλές φορές ίσως μετά από χρόνια, και χείρονταν που βρήκαν πάλι τον Θεό στο Νοσοκομείο.

Άλλα δέν σταματοῦσε έδω' έξακολουθοῦσε και στο σπίτι που πήγαιναν να έπικοινωνεί και να βοηθά πάλι ποικιλοτρόπως με τη χριστιανική αγάπη της. Για χρόνια έπικοινωνοῦσε και λάμβανε και από κεϊ τις ευχαριστίες των, και από άνθρωπος που έμεναν σε μακρινά μέρη, στην Έλλάδα και στην Κύπρο.

Ή Νίκη Μητροπούλου αφήνει μια σωστή και ευλογημένη οικογένεια. Ό Θεός να τους ευλογεί και να τους παρηγοεί.

Έμεις ευχόμεστε όλοψυχα ό Θεός να την αναπαύσει μετά των άγίων και των δικαίων.

Άς είναι αιώνια ή μνήμη της!

**Άπό τον ΚΥΚΛΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ
της Προνοίας του «Άποστόλου Παύλου»**

Ή ανανέωση της συνδρομής μπορεί να γίνει με τους έξης τρόπους:

Για συνδρομή Έσωτερικού

α) Με κατάθεση στην τράπεζα Eurobank, στον λογαριασμό που διατηρεί ή Χριστιανική Ένωσις Άκτίων ύπ' άριθμ.: 0026-0201-94-0100366081 (IBAN: GR1102602010000940100366081).

Νά ζητάτε να σημειώνεται ρητώς τό όνοματεπώνυμό σας (και μόνον) στην Αίτιολογία.

β) Στα ΕΛΤΑ με ταχυδρομική έπιταγή στη διεύθυνση του περιοδικού (Καρύτση 14, 105 61 Άθήνα). Προβλήεται έπιβάρυνση με ταχυδρομικά τέλη.

γ) Στα ΕΛΤΑ με έντυπο ταχυπληρωμής που συναποστέλλεται με τό τελευταίο τεῦχος κάθε χρονιάς για όσους έχουν όφειλή. Σε αυτήν την περίπτωση δέν προβλήεται έπιβάρυνση με ταχυδρομικά τέλη.

δ) Στα Βιβλιοπωλεία «ΖΩΗ» και συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεία.

ε) Σε κατά τόπους συνεργάτες και άντιπροσώπους, οί όποιοι και θα κόβουν σχετικές αποδείξεις.

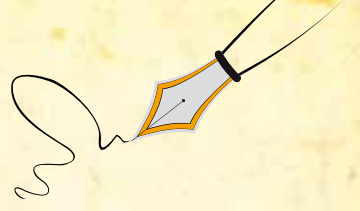
Για συνδρομή Έξωτερικού

Παρακαλοῦμε μὴν αποστέλλετε έπιταγές, γιατί άδυνατοῦμε να τις εισπράξουμε. Ή συνδρομή μπορεί να κατατεθεϊ με τραπεζικό έμβασμα. Τά στοιχεία που θα χρειαστείτε είναι:

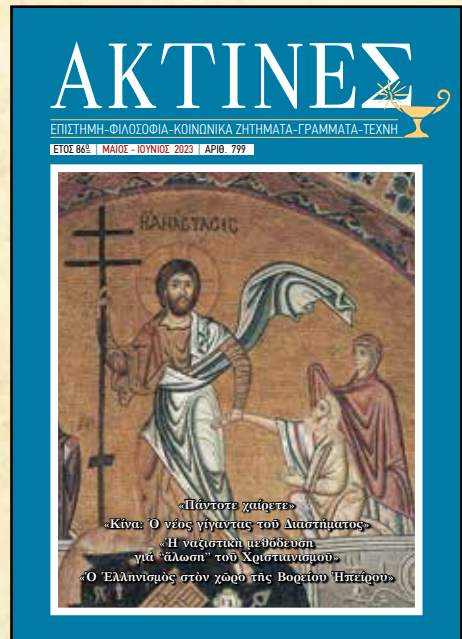
- IBAN: GR1102602010000940100366081

- BIC/Swift Code: ERBKGRAA

ΠΡΟΣΟΧΗ! Όταν κατατίθεται ένα ποσό στον τραπεζικό λογαριασμό, χωρίς να αναγράφεται στην Αίτιολογία τό όνοματεπώνυμο του συνδρομητή / της συνδρομητριας (άκόμη και αν αναγράφεται: «Κόσμος της Έλληνίδος συνδρομή 2023» ή ό,τι άλλο), δέν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε ποιά συνδρομή άφορᾷ τό συγκεκριμένο ποσό! Άν τυχόν έχετε κάνει κατάθεση, άλλα έχετε άμελήσει να καταγράψετε τά στοιχεία σας στην Αίτιολογία, παρακαλοῦμε έπικοινωνήστε με τά γραφεία του περιοδικού (κατά προτίμηση με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου), για να μάς ενημερώσετε και να μπορέσουμε να πιστώσουμε σωστά τό ποσό.

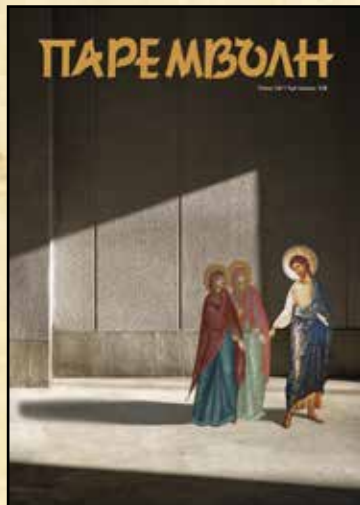
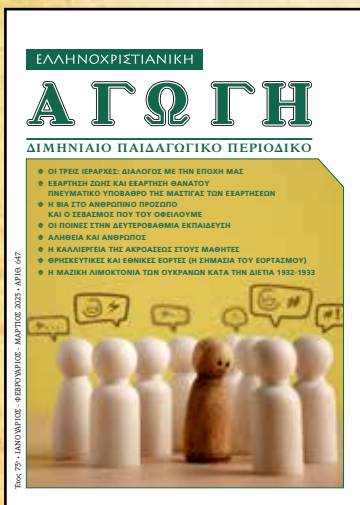

Ύψιζει νά διαβάσετε

Τὸ μηνιαῖο Ὁρθόδοξο Χριστιανικό Περιοδικὸ μὲ τὴν ἱστορία τῶν 100 χρόνων του κοντὰ στὸν ἑλληνικὸ λαό.

Τὸ περιοδικὸ γιὰ τὴν Ἐπιστήμη, τὰ Γράμματα καὶ τὴν Τέχνη, μὲ τὸ ἔνδοξο παρελθὸν καὶ τὸ δυναμικὸ “παρῶν” στὶς μάχες του κατὰ τοῦ ὕλισμοῦ καὶ τῆς ἀπιστίας.

“Ἐνα περιοδικὸ - πολὺτιμος συμπαραστάτης γιὰ ἐκπαιδευτικούς καὶ γονεῖς.

Νεανικὸ περιοδικὸ τῆς “Χριστιανικῆς Φοιτητικῆς Ἐνώσεως” - μὲ τὸν ἐνθουσιασμὸ τῆς νεότητος καὶ τὴ σφραγίδα τῆς πίστεως καὶ τῆς παιδείας.

Τὸ μηνιαῖο παιδικὸ περιοδικὸ ποὺ κυκλοφορεῖ ἀπὸ τὸ 1946 - ἕνας πολὺτιμος πνευματικὸς φίλος γιὰ τὰ Ἑλληνόπουλα.

ΠΑΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΕΜΠ.ΑΘ
Αριθμός Άδειας
1754

«Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ»
ΚΑΡΥΤΣΗ 14, Τ.Τ. 10561
ΑΘΗΝΑ

Άξίζει νά διαβάσετε

Τό Όδοιπορικό τῆς Πρόνοιας

Συνεργαζόμενα Χριστιανικά Σωματεία «Ο Άπόστολος Παῦλος»

Έκδόσεις «Δαμασκός»

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ
«Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ»

ΤΟ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Η ΚΑΤ' ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΑΣΚΗΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΜΠΡΑΚΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΑΓΓ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ - ΜΑΛΛΑΜΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «Η ΔΑΜΑΣΚΟΣ»